Perşembe
27
SONKÂNUN
1938
- 19 uncu yıl -
No.5926
5 KURUŞ

Ulus basımevi
Çankırı Caddesi: Ankara
Telgraf: Ulus - Ankara
TELEFON
Başmuharrir 1063
Yazı İş. Müdürü 1062
İdare 1061

ULUS

ADIMIZ ANDIMIZDIR

Cumartesi
16 sayfa ilâvemiz
Üniversite

Hatay seçimi meselesi Cenevrede!

Fransa ile Türkiye arasında görüşmeler yapılacak

Yakında bir anlaşmaya varılacağı umuluyor

Cenevrede görüşülecek meselede

İngiltere Fransa arasında tam görüş birliği var!

Cenevre, 26 (A.A.) — Milletler Cemiyeti konseyi bugün öğleden sonra toplanmıyacaktır. Öğleden evvel saat 11 de İran murahhası Adle'nin riyasetinde yapılan bir toplantıda konsey azaları siyasî celsenin yarın öğleden sonra akdedilmesine karar vermişlerdir.

Bugün yemekten sonra murahhaslar Avenol'ün iştirakiyle bir içtima akdederek bütün diplomatik meseleler hakkında bir itilâfa varmak gayesiyle hususî müzakerelerde bu-

Bu sabah Delbos Romanya Hariciye Nazırı Micesko ile görüşmüştür. Nazır, bu sabah Cenevreye gelmesi

(Sonu 8 inci sayfada)

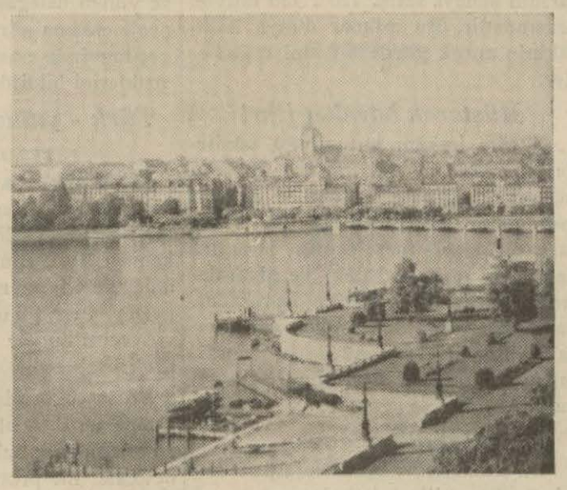

Milletler Cemiyetinin toplandığı Cenevre'denbir görünüş

Hatay seçiminde Bizim istediğimiz tadilât yapılacak

CENEVRE, 26 (A.A.) — Havas bildiriyor: Fransa Hariciye Nazırı Delbos, Hatay'da yapılacak ilk seçim dolayısiyle çıkan tâli müşkülleri en âdil bir zihniyetle hareket ederek halletmek üzere bu akşam, Türkiye Hariciye Vekili Rüştü Aras'la görüşecektir. Seçim nizamnamesini tanzim etmiş olan komisyon tekrar toplanacak ve türk ve fransız mütehassıslarının da iştirâkiyle, Ankara'nın istediği bazı tadilâta ţevessül edecektir. Meselenin Ankara ve Paris hükümetleri nazarında hâd şeklini kaybedeceği ümid olunmaktadır.

GÜNDELİK

Hatay ve Cenevre

Milletler Cemiyeti'nin bu seferki toplantısında bizim Hatay davâmıza aid meseleler de görüşülecektir. İyi bir tesadüf olsa gerektir ki, şimdiye kadar mukavelelere daima en çok riayetkâr olmuş olan Türkiye'nin haklı bazı talebleri, Milletler Cemiyeti'nin varlığını korumak yani ona birçok taraflardan yapılmakta olan hücumlara tam karşı koymak icabettiği bir ânda görüşülecektir. Kuvvetle ummak istediğimiz nokta, cemiyetin, muahedeler ve cemiyetçe verilmiş prensip ve kararlara sadık kalması ve bu suretle, kendisinden beklenen işleri halleder bir müessese olduğunu bir kere daha isbat eyliyeceğidir.

Türkiye'nin bu sefer istediği 29 mayıs kararlarının metne ve ruha sadık kalmak suretiyle tatbikidir.

Çünkü Sancağın yeni rejimini Fransa'nın tatbik ediş tarzı (bayram yapılmasını bile nasıl menettiği hatırlardadır), hüsnüniyete dayanmamaktadır. Keza, Milletler Cemiyeti'nin bazı organları tarafından girişilen tatbikatın da ne esasında ne de şeklinde samimiyet vardır. Öyle ki, sanki 29 mayıs kararları, o gün, Cenevre'de, sırf bizi oyalamak ve avutmak için ittihaz olunmuştur.

Milletler Cemiyeti, bu seferki münakaşalarda, bizim kadar o da tasdik edecektir ki, 29 mayıs kararları çerçevesi dışına çıkan bir tatbik tarzı, bunların hem metin hem ruhuna karşı gösterilmiş bir mübalatsızlık ve Hatay için iki tarafın muvafakatiyle tesbit olunmuş rejimi ve bu rejimin esasını ve mahiyetini değiştirmeğe matuf olarak atılmış tek taraflı bir adım, bir suykastdır. Bunu üstelik bir de Milletler Cemiyeti'nin bazı organları kolaylaştırmağa kalkışırlarsa, o zaman muahedelere riayet etmek prensipinden acaba geriye ne kalır?

Bazılarınca cemiyetin tam şümullü bir tenkidi yapılmak üzere iken bu sual üzerinde düşünmek, öyle sanıyoruz ki zamanında ve zaruri bir harekettir. Bekleme gününde söyliyeceklerimiz bu kadar!

Maden işletmemiz

— Yeni 3 senelik progaram —

Bir hakikat: Türkiye, bugün, en mühim maden sanayiini tesise imkân verecek ham maddelere ve dış ticaretimizi besliyecek toprak altı servetine maliktir.

Bu hakikatin tatbik sahasındaki mezahürlerini şöyle telhis edebiliriz: Taş kömürü; bir mikdar antrasit ve lignit hariç, kendi ihtiyacımızı kendi kömürlerimizle tatmin ediyor ve dışarıya da satıyoruz.

Diğer madenlerimizden birçoklariyle bir takım maden endüstrileri kurabilir ve hattâ bu ham maddelerin fazlasını başka memleketlere de satarız. Esasen böyle hareket ediyoruz.

Fakat madenlerimiz, şimdiki halde, bizim için birer döviz kaynağıdır.

Büyük Şef'in direktifleriyle üç yıllık bir programa bağlanmış olan maden işlerimizin hangi esaslar dahilinde inkişafına çalışılacağını hatırlatalım:

Kömür madenlerimizde rasyonel çalışma — Bu suretle yalnız Eti kömürünün istihsalini 1.100.000 tona çıkarmak. Diğer madenlerimizde üzerlerine düşen vazifeleri yapacaklarından umumî istihsalimiz 3.000.000 tonu bulacaktır.

Diğer taraftan tecrübeli işçi ve mütehassıs yetiştirmek.

Ayrıca, linyit kömürü istihsalimizin dahilî istihlâki karşılaması için, [illegible] line ehemiyet vermek. Meselâ, bu meyanda Etibank, Değirmisaz'da 30.000 tonluk bir istihsal programının tatbikine başlıyacaktır.

Bakır endüstrimiz — Kuvarshan bakırı senevî 2.500 tonluk bir istihsal kabiliyeti ile Türkiye iktısadî bilânçosunda aktif bir vaziyete geçmiştir. Ergani bakırı 7.500 - 10.000 tonluk bir tesisini ikmal için gece gündüz çalışmaktadır. Çoruh'taki Morgul madeni için, ikinci sene sonunda 10.000 tonluk bir istihsal kabiliyetinde tesisata sahib olmak üzere, M. T. A. yapmakta olduğu tetkikleri bitirmek üzeredir.

Altın ve simli kurşun bakımından Bulgardağı büyük rolünü oynayacaktır.

Eski tarihlerde çok iptidaî bir tarzda işleyen Bulgardağ'mda bütün izabe güçlüklerini yenecek asrî tesisatın vücuda getirilmesi için icabeden etüdler yapılmış ve neticede 250.000 tonluk % 7 kurşunu ihtiva eden ve bu cevherin beher tonunda 11 gram altın, 250 gram gümüş bulunan bir cevher mikdarı tesbit edilmiştir. Bu mikdar muayyen bir sahaya inhisar etmekte olup bu yekûnun çalışma programında tatbik edilecek ihzarî ameliyelerde daha fazla kabarması muhtemeldir.

Burada bir nokta vardır ki mühimdir: Bulgardağı cevherinde tesbit edilen mikdarlar, muayyen bir sermayeyi amorti edebileceğinin ifadesidir. Keban madeninin aynı işletmeye bağlanarak istismarı kabil görülmektedir.

Bugün, bildiğimiz gibi, balya ve Anamor simli kurşun madenleri işlemektedir.

Demir Divrikide bulunmuştur. M.T.A. Enstitüsünce yapılan tetkiklerin burada 10-15 milyon tonluk bir cevher yekûnu tesbit etmiş olduğu hatırlardadır.

Bu cevherin şimdiden istihsâl devresine geçmesi Karabükte kurulan demir fabrikalarımızın ihtiyacını bugünden hazırlamış bulunmak ve demir ihracına hemen başlanmak programın görüş esaslarındandır.

Petrol aramaları genişletilecek ve sondaj aletleri çoğaltılacaktır. Diğer araştırmalara, plân dairesinde, devam olunacaktır.

Bugüne ve yarına tellûk eden bu esasları bu suretle hatırladıktan ve bu esaslara göre çalışıldıkça memleketimizde iş hacminin ne kadar artacağını ve maden ihracatımızın da ticaret bilânçomuzda kendine lâyık mevkii ala-

(Sonu 8. inci sayfada)

Sokaklarında 10.000 çinlinin cesedi biriktiği haber verilen Şanghay'da ingiliz imtiyaz bölgesinden birgörünüş

300,000 Çin askeri mukabil bir taarruz hazırlıyor

Çin mukavemeti arttı

Londra, 26 (A.A.) — Royter ajansı Hankeu'dan bildiriyor: Salâhiyetli bir Çin kaynağından verilen habere göre, Suçeu - Haiçbu bölgesinde yakında başlaması beklenen muharebe için çinliler 300.000 kişi tahşid etmişlerdir. Çin hükümeti bu muharebeyi anlaşmazlığın neticesi için hayatî ve katî ehemiyeti haiz bir âmil saymaktadır.

Çinin şimalindeki Çin kıtalarının maneviyatı iyidir ve şimdiki vaziyet karşısında kendilerine itimad gelmiş olan birçok mülteciler, Şantung ve Honan'dan evlerine dönmektedirler. Çin kıtalarında kumanda birleştirilince kıtaların mukavemetinin artacağı kaydediliyor. Honan ve Şanside de mukavemetin artması beklenmektedir.

Royterin Şanghay'dan bildirdiğine göre, Tientsin - Pkov hattındaki japon ileri hareketi bir müddetten beri yavaşlamıştır. Bu halin Tokyoyu kaygıya düşürdüğüne dair mühim deliller vardır. Havalar da fena gitmekte ise de japonların bu bölgede umduklarından daha fazla bir mukavemetle karşılaştıkları anlaşılmaktadır. İnanılır bir kaynaktan haber verildiğine göre General Matsui Tokyodan dört fırka da-

(Sonu 8. inci sayfada)

Hariçten satın alınacak ünitürkler için Döviz karşılığı

(Yazısı 8 inci sayfada)

Fıkra

Bizim olanlar

İzmir telefonu da nafıa tarafından satın alınmıştır.

İstanbulda ekmeğini amerikan unu ile yuğuran nesiller, herhangi bir medenî tesis üzerinde y a b a n c ı bir damga görmeğe alışkın idiler. Böyle teşebbüsler için, sermaye türk kesesinin dayanamıyacağı kadar ağır, sây ise türk seviyesinin erişemiyeceği kadar garblı olduğu telâkkisi ile terbiye olunurduk. Bizler, olsa olsa, Uzak - Şark veya Afrika yerlilerinin basit hizmetlerini yapabilirdik.

Evvelâ, tılısım bozulmuştur. Yabancı sermayenin nice seneler bin sıkıntı ile başardığı demiryollarını birkaç senede yüzde yüz millî para, nihayet yüzde yüz millî sây ile meydana getirdik. Bankalar, şirketler kurduk.

Sonra, şuur değişti: Umumî hizmetlere aid imtiyazları tasfiye etmeğe başladık. Yabancı sermaye ile elbirliğini reddetmek değil, [çünkü Belçika fransız sermayesine yahud İngilterê amerikan sermayesine nasıl muamele ederse biz de öyle yapıyoruz!] fakat bir memlekette ancak onun sahiblerine aid olmak lâzım gelen sây ve teşebbüsleri kendimize hasretmek davâsındayız.

Artık bir şehirde, hattâ daha kolaylık görmek için türkçeden gayri dille, yabancı sermaye telefon karısına telefone etmeğe, yahud, köprüden Haydarpaşa'ya yabancı sermaye vapuru ile geçmeğe tahammül edebilir miyiz?

Yabancı sermaye, herkese açık ve âciz osmanlı imparatorluğu ile istediği anlaşmaları yapmakta vaktiyle ne kadar haklı idi ise, biz de bugün, ona karşı, usul, kanun ve teahhüdlerimizin müsaade ettiği imkânları kullanmakta o kadar haklıyız. - Fatay

İşbankası ve Etibank genel direktörleri Londraya gittiler

Merkez bankası genel direktörü de gidiyvr

İktisad Vekili B. Şakir Kesebir dün öğleden evvel Türkiye İş Bankasına giderek B. Muammer Erişle makamında bir müddet görüşmüştür. Bu görüşmede Eti Bank umum müdürü de hazır bulunmuştur.

Türkiye İş Bankası umum müdürü B. Muammer Eriş ve Eti Bank umum müdürü B. İlhami Nafiz Pamir Londraya gitmek üzere dün şehrimizden ayrılmışlar ve istasyonda iktisad ve maliye vekâletleri ile bankalar erkânı ve güzide bir kalabalık tarafından uğurlanmışlardır. B. Muammer Eriş'e Türkiye İş Bankasının malî tetkikler servisi müdürü B Hazım Atıf Kuyucak refakat etmektedir.

Cumhuriyet Merkez Bankası umum müdürü B. Salâhaddin Çam acele işle-

(Sonu 8 inci sayfada)

Dış ticaretimizde büyük bir inkişaf var

Tütün satışımız 24 milyondan 43 milyona, buğday satışımız bir milyondan 7 milyona çıktı

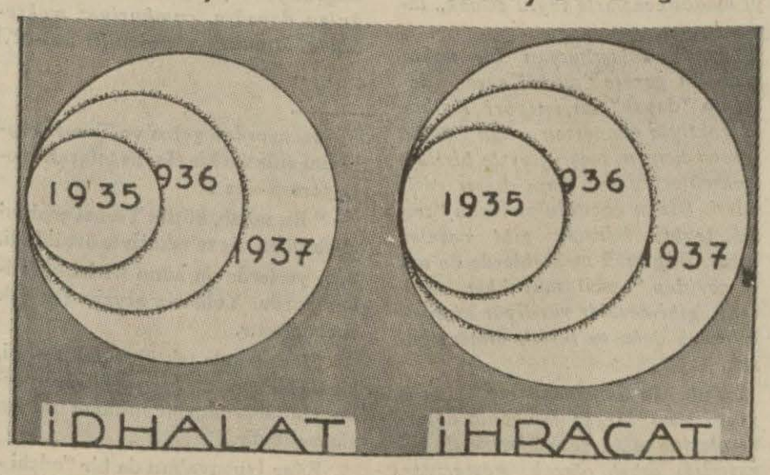

Başbakanlık İstatistik Umum Müdürlüğü 937 yılı dış ticaretimize aid rakamları tamamiyle tesbit etmiştir. Yukarda 935, 936, 937 senesindeki idhalât ve ihracatımızın artış nisbetlerini tesbit eden bir grafik görüyorsunuz. Bu hususta ikinci sayfamızda tafsilât bulacaksınız.

DÜŞÜNÜŞLER

Kabahat pedagoji sisteminde mi ?

Son zamanlarda, öğretmenlere karşı kendi talebeleri tarafından yapılan tecavüz hâdiselerinin dikkate değer bir şekilde çoğalması, maarif hayatımızda tatbik edilen pedagoji sistemine karşı bir kampanya açılmasına sebebiyet verdi: Talebelerin cüretkâr ve çirkin hareketlerinden bu sistemin tesis ettiği maddî cezasızlık usulü mesul tutulmak isteniyor.

Ortada bir dert bulunduğu ve mesul arandığı zaman, göze her şeyden önce zahirî sebeblerin çarpması pek tabiî görülebilir. Ancak bu zahiri sebebler, bizi, hükümlerimizi derhal ve katîyetle vermeye acele ettirmemelidir

Evvelâ, unutmamalıyız ki, bahse mevzu olan silâhlı tecavüz hâdiseleri, mekteb disiplininin vereceği hafif cezaların hududunu aşarak ceza kanunumuzun müeyyidelerine dayanan hareketlerdir. Şu halde, böyle bir harekete teşebbüs edenlerin cezasız kalacaklarını hatırlarına getirmelerine imkân olmadığı ve mekteb disiplinini takviye için koyacağımız müeyyidelerin, daha ağır cezaları bile göze almaktan çekinmiyen talebeye karşı bir tesiri görülemiyeceği aşikâr değil midir ?

Son tecavüz hâdiseleri faillerinin ekserisi cinayetlerini işledikten sonra kendi hayatlarına nihayet vermye de teşebbüs etmişlerdir. Bu kadar büyük bir kararı vermek iktidar ve cesaretini kendisinde bulan çocuğu her hangi maddî bir cezanın yolundan çevirebileceğini nasıl hatırınıza getirirsiniz? Görülüyor ki, derdin kökü çok daha derinlerdedir, ve ancak, hâdiseler üzerinde derinleştirilecek bir anket bizi daha esaslı hükümlere götürebilir.

Vakaların ekserisinde anormal bir muhitin beslediği anormal ruhlu çocuklar karşısında bulunduğumuz ileri sürülebilir. Fakat anormal çocuklar için pedagojinin hususî terbiye kaideleri vardır ve bunları, normal çocuklara mahsus mekteb çerçevesi içinde, disiplin nizamınız ne şekilde olursa olsun, ıslâh etmek pek kolay mümkün olmasa gerektir.

Tahsil çerçevemizin, sosyal bünyemizin tekâmül seyriyle mütenasib olmıyan bir süratle genişlemesi de, derdin tebarüzünde rol oynamış olabilir. Düne kadar münhasıran sokağın yetiştirip terbiye ettiği bir çok çocukların, mekteb muhitiyle temasa gelmesinden bazı sarsıntılar olması zaruriydi.

Derd meydandadır, fakat devasının sanıldığı kadar basit olduğunu sanmıyorum. Her halde mekteblerimizde falâka usulünü tekrar tesis ederek kendimizi medenî dünyaya gülünç etmemizi istemezsiniz.

YAŞAR NABİ

Maliye tayin ve terfileri

Maliye Bakanlığının muhtelif umum müdürlüklerinde yeniden bazı nakil, terfi ve tayinler yapılmıştır:

Büdce ve malî kontrol ikinci mümeyyiz namzedi BB. Şinasi Taber büdce ve malî kontrol birinci mümeyyizliğine, Şarkîkaraağaç varidat memuru Arif Tekin Eşme malmüdürlüğüne, birinci piyade tümeni muhasebe kâtibi Ömer Öztüp, birinci kolordu muhasebe kâtibliğine, birinci kolordu muhasebe kâtibi Vehbi, birinci piyade tümeni muhasebeciliğine, muhasebat umum müdürlüğü daktilosu Bayan Memnune yerinde bir derece terfi, Kırklareli muhasebe müdürü Hulûsi Sönmez Zonguldak muhasebe müdürlüğüne, Zonguldak muhasebe müdürü B. Şevki Öndür Kocaeli muhasebe müdürlüğüne, İstanbul tahsil kontrol memuru Abdülkadir Erol İstanbul varidat memurluğuna, İzmir muamele vergisi hesab mütehassısı Mehmed Ali Adolan İzmir muamele heyeti hesab mütehassıslığına, açıktan Ali Galib Ertürk muntazam borçlar umum müdürlüğü muvakkat müstahdemliğine, Zonguldak tahsilât kontrol memuru B. Şahab Demren Zonguldak tahsilât kontrol memurluğuna, Hocapaşa maliye şubesi icra memuru Selim Sırrı Ayber levazım müdürlüğü birinci mümeyyizliğine, levazım müdürlüğü memuru İbrahim Aydın levazım ikinci mümeyyizliğine, İstanbul evrakı matbua anbarı memuru B. Hüseyin Talay yerinde bir derece terfi, nakil ve tayin edilmişlerdir.

Ş. Karahisar'da hava tehlikesinden korunma kursları

Şarkikarahisar, 26 (A.A.) — Halkevinde hava tehlikesine karşı korunma çarelerini öğreten bir kurs açılmıştır. Hükümet doktoru Mehmed Baran Halkevinde toplanan şehirli ve köylü bir kalabalık önünde hava tehlikesinden korunma çareleri ve çeşitli zehirli gazlar hakkında alâka ile takib edilen bir konferans vermiştir.

5 kuruşla Aç bir çocuğu doyurabilirsiniz

Çocuk Esirgeme Kurumu Genel merkezi her sene olduğu gibi bu sene de Ankara ilk okullarındaki zayıf ve kimsesiz (585) çocuğa her gün etli sıcak öğle yemeği vermektedir.

Bir çocuğun bir günlük yemeği ekmeği ile beraber beş kuruş tutmaktadır. Her vatandaş Kuruma beş kuruş yardım etmek suretiyle yoksul bir yavruya kan ve can vermiş olur.

Kurumun dükkân ve mağazalarda bulunan kumbaralarına beş kuruş atmak suretiyle yapılacak yardım da bu güzel maksadı temin eder.

Yüksek bir hayır eseri

Mühendis-müteahhid Abdurrahman Naci Demirağın Divrikide bir hastahane yaptırmak üzere olduğunu dünkü nüshamızda yazmıştık. Haber aldığımıza göre en son usuller düşünülerek yapılmış olan proje Sıhiye bakanlığımızca tasdik edilmiştir. Hastahane için Abdurrahman Naci Demirağ istasyondan kasabaya giden yol üstünde 70 bin metre murabbaı yer satın almış olup burasını teşcir edecektir. Takriben 200 bin liraya mal olacak olan bu hastahane için hayır sahibi, böyle bir müesseseye tamamen muhtaç olan Divrikiyi intihap etmiştir. Hastahanede çalışacak olanlara maaşlarından gayri yardım edilebilmek üzere bankaya bir meblağ da yatırmak fikrindedir.

Kudreti olanlara örnek olmak lâzım gelen bu asîl hareketinden dolayı yüksek vicdanlı vatandaşımızı bir daha tebrik ederiz.

Vilâyet umumî meclisi

Vilâyet umumî meclis devresinin üçüncü toplantısını önümüzdeki pazartesi günü yapacaktır. Bu toplantıda encümenlerden gelen birçok rapor lar görüşülecektir.

Şark tütünleri konferansı dün çalışmalarını bitirdi

B. Hasan Sakanın yapılan işler hakkındaki beyanatı

Istanbul, 26 (Telefonla) — Şark tütünleri konferansı çalışmalarını bitirmiş ve dağılmıştır. Konferans reisi ve Trabzon mebusu B. Hasan Saka konferansın mesaisi ve alınan karar hakkında şu beyanatta bulunmuştur:

"— Şark tütünleri hakkında müstahsil memleketler arasında bir anlaşma yaparak müştereken hareket etmek ve tütünlerin daha iyi bir fiatla satılmasını temin etmek fikri ikinci balkan konferansında ortaya atılmıştı.

Üç memleket arasında bir tütün ofisi teşkil etmek suretiyle dahilde ve hariçte tütünlerin gerek ıslâhı, gerek satılması çarelerinin araştırılması, o zamanki teklifler arasındadır.

Türün ofisi projesi

Bu teklifler üzerinde 932 ve 933 senelerinde iki defa delegeler toplanarak müzakerelerde bulunmuşlardır. 933 ün mesaisi bu defa müzakere mevzuu yapmak istediğimiz tütün ofisinin statüsünü vücuda getirdi.

933 denberi dünya piyasalarında cereyan eden ahval, müşterek bir faaliyete geçilmesine mani oldu. Dünya istihlâk piyasalarında şark tütünlerinin senevî satışı 120 - 130 milyon arasındadır. Bu mikdar dünya istihlâkinin ancak yüzde 6-7 sini teşkil eder.

Müşterek hareket fikri

Sürüm imkânı bulunduğu takdirde bu mikdarın iki misline çıkarılmasını temin edecek arazi ve menabi mevcuddur. Müşterek hareket fikri, şark tütünleri meselesinin ziraatinden başlıyarak istihlâk ve piyasalarında iyi şartlarla sürümüne kadar, yapılması icab eden icraatı ve alınacak tedbirleri üç memleketin menafiini korumak için birlikte tesbit etmektir.

Güdülen gaye

Bu kanaatledir ki bu defa üç memleket mümessillerini toplıyarak meseleyi neticelendirmek ve vücuda getirilecek teşkilâtı faaliyete geçirmek istedik. 1933 denberi dünya tütün ticaretinde ve istihsalinde husule gelmiş olan yeni vaziyet ve şartları da nazarı itibare alarak evelki tetkiklerin neticelerini ona göre tadil etmek gayemizi teşkil etmiştir.

Yunan delegasyonunun projesi

Konferansa iştirak eden bulgar arkadaşlarımız bu neticeyi verebilmek için kâfi derecede hazırlıklı ve icabeden salâhiyetlerle mücehhez olarak gelmedikleri için 1933 ofis projesini bir tarafa bırakarak yunan delegasyonu tarafından ileri sürülen ikinci projeyi ele aldık.

Millî tütün konseyleri

Bu projeye göre üç memleketten her birinde millî bir tütün konseyi vücuda getirilecek ve her konsey kendi memleketinin tütün ziraat ve ticaretine aid bütün vaziyetlerini esaslı olarak tetkik ettikten sonra senede bir defa Sofya, Atina ve İstanbulda toplanarak umumî konseyi yapacak ve bu umumî konsey alınacak tedbirleri, hareket tarzlariyle tayin edecek ve bu tedbirlerin tatbik edilmesini kendi hükümetinden istiyecektir.

Bulgar delegasyonunun takındığı tavır

Millî konseylerin ve umumî konseyin mesai tarzına ve salâhiyetlerine aid projede ayrıca bir nizamname tanzimi de düşünülmüştür. Bu nizamname şimdiye kadar derpiş ettiğimiz ofis projesi yerine kaim olacaktı. Maalesef bulgar arkadaşlarımız bu şekilde bir müşterek faaliyet esasına da girişmek için talimat almadıklarını ve konferansın mesaisine iştirâkleri müşahid vaziyetinde kaldığını, son bir deklarasyonla bildirdiler.

Buna nazaran müzakerenin devamına lüzum kalmadığı neticesine vardık ve mukabil bir deklarasyonla türk ve yunan delegasyonlarının bu ikinci proje esasına göre şimdiden faaliyete geçilmesinde esaslı faydalar mütalea ettiklerini bildirdik.

Türk - yunan delegasyonlarının kararı

İki memleket arasında meriyet mevkiine girmek üzere bir projenin kabulü ve kendi hükümetlerine arzedilmesi kabul edildi. Buna göre türk - yunan delegeleri birer millî konsey vücude getirecekler, ilk umumî konseyin tarih ve yerini bulgar mürahhaslarına da bildireceklerdir .

Bu teşebbüse iştirâk niyetinde bulunmaları ihtimaline binaen kendilerine kapı açık bulundurulacaktır. Bu neticeler bir protokol finale dercedilmiş, bu suretle ikinci tütün konferansı mesaisini bitirmiştir.

Kaçakçılık hakkında Türk - yunan anlaşması

İstanbul, 26 (Telefonla) — Türk - yunan hükümetleri arasında kaçakçılığın meni ve takibi için imzalanan mukavelenin tatbikine başlandığı için Gümrük ve inhisarlar vekâleti İstanbul gümrük başmüdürlüğüne tebligat yaparak yunan makamlarına verilecek malûmat için yunan hükümetiyle muhabereye salâhiyettar gümrük muhafaza gruplarını tayin etmiştir. Garp hududlarımızda yedi grupa bu salâhiyet verilmiştir.

İstanbul şehir meclisi

İstanbul, 26 (Telefonla) — Şehir meclisi salı günü toplantısına başlıyacaktır.

Dış ticaretimizde büyük bir inkişaf var

Tütün satışımız 24 milyondan 43 milyona, buğday satışımız bir milyondan 7 milyona çıktı

Başbakanlık istatistik umum müdürlüğü, 937 yılı dış ticaretimize aid olan rakamları tamamen hazırlamış bulunmaktadır.

Birçok ticarî tedbirlerin alınmış olduğu 1937 senesinde, kontenjanın kaldırılması, yeni ticaret anlaşmaları yapılması gibi ekonomik hareketlerin; dış ticaretimiz bünyesi üzerinde yapacağı tesirlerin katî neticesini, alâkalı mahfiller merakla beklemekte idiler. İstatistik umum müdürlüğünün makinaları, hükümetin aldığı tedbirlerin büyük isabetini, su götürmez bir açıklıkla ispat etmiştir. 1929 danberi kurulmuş olan dış ticaret muvazenesi, her sene olduğu gibi bu sene de inkişaf seyrinde yeni bir rekor vermiş bulunuyor.

***

1936 yılına göre, ithalâtta 21 milyon 848 bin lira, ihracatta da 20 milyon 250 bin lira artış olduğu anlaşılmıştır. İthalâta göre ihracat fazlası, 23 milyon liradır.

İthalât ve ihracat kıymetlerinin 1935, 1936 seneleriyle kıyaslamaları aşağıda gösterilmiştir:

	1935	1936	1937
İthalât	88.823.000	92.531.000	114.379.000
İhracat	95.861.000	117.733.000	137.983.000

Her sene, ihracatımız, ithalâtımızdan daha büyük ve geçmiş olan yılı aratmıyacak kadar dolgun farkları aşmaktadır. Buna mukabil ithalâtımızda, memleketin yeni hayat şartlarının icab ettirdiği eşyanın satın alınmış olmasından doğan bir yükseklik gösteriyor.

Bu; bilhassa üzerinde durulmaya değer bir meseledir: Memlekette sosyal hayatın gelişmesi, medenî vasıtaların çoğalması, ekonomik bünyemizin yeni kuruluşlara ihtiyaç göstermesi, taze endüstri şubelerinin doğması; hulâsa bu ithalât artışı, kalkınmamızın süratini anlatmaktadır.

Memlekete neler geldi ?

1936 ya göre, 1937 de dışarıya fazla para vererek getirdiğimiz maddelerin başlıcaları şunlardır: 1936 da demir, çelik ve mamulatına verdiğimiz para 14.414.000 liradır. 1937 de bu mikdar 18.292.000 lirayı bulmuştur. Dört milyon liraya yaklaşan bu fazlalık demir endüstrisinin yurd içindeki inkişafının büyük isbatıdır.

1936 da 13.431.000 lira olan pamuk mensucat, 1937 de 16.995.000 lirayı bulmuştur. Gene 1936 da 12.202.000 lira verdiğimiz makinalara, 937 de ödediğimiz para 15.057.000 liradır.

Pamuk ipliği 3.071.000 liradan 5.476.000 liraya yükselmiştir. Bu da, iç endüstrinin ihtiyacının çoğaldığını anlatıyor. Yün ve kıl ipliklere verilen para, 3.646.000 liradan 5.057.000 liraya fırlamıştır. Kara nakliye vasıtalarına 1937 de verdiğimiz para, 4.138.000 liradır.

İhracatımızda fazlalık:

İthalât fazlalığı karşısında ihracatımızda da devamlı artış vardır. Bu sene, bilhassa tütün, hemen hemen bir misline yaklaşan bir yükselme kaydetmiştir: 936 da 24.465.000 lira olan tütün satışı, 937 de 43.895.000 lirayı bulmuştur.

Satış kıymetleri artan mahsullerimiz şunlardır:

Buğday satışımız 1.927.000 den, yedi milyon 885.000 ne yükselmiştir. Türk köylüsünün anamaddesi olan buğday üzerindeki bu büyük satış artışını; yakın zamanlara kadar buğday ithal eden bir memleket olarak, büyük bir sevinçle kaydediyoruz.

Yün ve keçi kılı ihracatımız 5.431.000 liradan 6.550.000 liraya yükselmiştir. Büyük bir artma kaydeden mahsullerimizden birisi de arpadır: arpamızın satışı 1.068.000 liradan 5.089.000 liraya çıkmıştır.

Kimlerden mal aldık, kimlere mal sattık ?

937 de dış ticaretimizin başlıca memleketlerle olan taksimi, şu suretle olmuştur:

(Rakamlara üç sıfır ilâvesile)

	İthalât		İhracat	
Memleketler	1936	1937	1936	1937
Almanya	41.746	48.192	50.042	50.412
Amerika	8.993	17.295	13.419	19.203
İngiltere	6.103	7.129	6.356	9.769
Rusya	5.034	7.092	3.964	6.508
İtalya	2.026	6.085	4.343	7.266
Çekoslovak.	3.627	3.006	4.012	6.093
Mısır	1.134	2.451	1.050	1.449
İsveç	2.057	2.148	1.661	1.921
Hindistan	572	2.040	1.135	820
Brezilya	1.607	2.006	361	357

Halkevinde yeni çalışmalar

Halkevinin köycülük ve halk dershaneleri şubesi propaganda işine çok ehemiyet vermektedir. Halkevi bilhassa yurddaşların toplu bulundukları kahvelere, gazinolara hatiblerini göndererek halkı aydınlatıcı sözler söyletiyor ve filmler gösteriyor. Halk evinin halk dershaneleri için hususî surette hazırlamış olduğu iki film dün akşam belediyenin İtalya koğuşunda gösterilmiştir. Filmin biri ağaç dikme ve koruma üzerine, diğeri eski Ankara ve yeni Ankaraya aittir. Halkevinin içerdeki faaliyetinden başka dışardaki çalışmaları, projeksiyonlu konferansları halk üzerinde iyi intibalar bırakmaktadır.

Halkevi komite âzâlığı seçimi

Halkevi Başkanlığından :

İki yıllık intihap müddetleri hitam bulmakta olan halkevi komite üyeleri intihabları aşağıda yazılı günlerde yapılacaktır. Her şubeye mensup üye arkadaşlarının şubelerinin intihab günlerinde saat 18 de halkevinde bulunmaları rica olunur.

1 — Şubat - salı köycülük ve ar
2 — Şubat - çarşamba gösterit ve kitabsaray
3 — Şubat - perşembe sosyal yardım ve halk dershaneleri
4 — Şubat - Cuma dil tarih ve edebiyat
5 — Şubat - cumartesi Müze
6 — Şubat - pazartesi spor ...

Bir ingiliz vapuru serbest bırakıldı

İstanbul, 26 (Telefonla) — Geçen hafta Kuruçeşmede Anadolu vapuruna çarpan ingiliz bandıralı Hilarya vapuru ikinci ticaret mahkemesince takdir edilen teminatı ödemiş haciz fekedilerek yoluna devam etmiştir.

Dayak

— Dayak cennetten çıkmadır!

Eskiden bu söz çok çok, tekrarlanırdı. Bir gün, bilmem kimdi, bu söze şöyle cevab vermişti:

— İyi bir şey olsaydı, cennette kalırdı.

İstanbul gazetelerinden birisi, mekteblerde öğretmenlerin talebe üzerinde otorite kuramadıklarını söyliyerek "bizim pedagoji üstadlarının bayıla bayıla propaganda ederek memleketin başına belâ kıldıkları maddî cezasız talim ve terbiye usulü„ nden şikâyet ediyor.

Bu gazeteye göre "bu yanlış yoldan hemen dönmek, manevî otoriteyi maddî cezalarla teyid etmek„ lâzımdır.

Fakat anlaşılmıyan bir nokta var: Bu gazete "maddî ceza„ demekle "dayak" mı istiyor? Halbuki vaktiyle cennetten çıkan falaka, hemen hemen, meşrutiyetle birlikte mekteblerimizden kapı dışarı edilmişti. Bizim çocukluğumuzda "tevkif, tevbih, izinsiz„ gibi cezalar vardı. Bugünkü mekteblerde de aynı neviden "tescil, muvakkat tard, tard„ gibi cezalar veriliyor ki evelkilerden daha az tesirli olmasa gerek.

Yukarda bahsimize mevzu ettiğimiz yazı, birkaç talebenin öğretmenlerine silâh çekmelerine de cezasızlığı sebeb olarak gösteriyor. Bana kalırsa, kökten sürme beş altı genç haydudun bu vakitsiz saldırganlıklarını mekteb duvarının içinde mütalea etmemeliyiz. Bu suçlar, mekteb inzibat meclislerinden ziyade, mahkemeleri ve polisi ilgilendirir. Bilmem, ceza kanunumuzun önüne geçemediği bu suçları, mekteblerde "maddî ceza„ ya dönerek nasıl önleyebilirdik?

Eğer, "maddî ceza" kelimeleriyle, gerçekten, istenilen, dayak ise:

Aman, o revzeni mahlû açılmasın!

Dayak, vaktiyle çıkmış olduğu cennete yeniden girebilir; fakat meşrutiyet mektebinden bile koğulan dayağın, cumhuriyet mektebinde, bilmem, yeri olabilir mi - T.İ.

Yanlışlar

"Sis"

Saragosdan gelen ve Teruel cephesini anlatan bir Havas telgrafını okuyorum size :

" Bu sabah, bütün Teruel cephesi şiddetli bir sis tabakasiyle örtülü idi. Bazı yerlerde on adım ilerisi görülemiyordu. Yollarda seyrüsefer çok zorlaşmıştır.

Sis arasında tektük tüfek sesleri, bir de bir obüsün patladığı işitiliyordu. Hatlarda tam bir sükûnet hüküm sürmektedir."

Eğer İspanya'nın da bir "edebiyat cedidesi" ve bir "Tevfik Fikret"i olsaydı, Teruel'deki bu sis karşısında:

Sarmış gene afâkını bir dûdu muannid,
Bir dûdu muannid ki peyapey mütezayid
Tazyikinin altında silinmiş gibi elvah;
Bir tozlu kesafetten ibaret bütün eşbah

Diye bir "sis" manzumesine başlıyacak ve başka taraflarında bilmem, fakat şu mısraında yerden göğe kadar haklı olacaktı:

Örtün, evet ey hâile, örtün evet ey şehr!

Kararan yıldızlar değil, saçlar olacak!

"Ev, kadın, moda" sayfamızın Efser Ablası dünkü sayımızda "bu sene açık renkli saçlar moda değil; sunî sarışınların yıldızı kararıyor!" diyordu.

Bence kararacak olan yıldızları değil, saçlarıdır. Bunun için de bir kaç ay sabretmek kâfi gelir.

Yalnız, insan, ne de olsa, kendisinde bulunmıyan şeylere malik olmak istediği için o zaman aslında saçı simsiyah olduğu halde, bir iki senedir, modaya uyup sarışınlaşan hanımlar, tekrar saçlarını hakikî renklerine çevirince:

— Ah kardeşim, bu moda da ne tuhaf şey, diye sızlanacaklardır, ona uyayım diye sapsarı saçlarımı siyaha boyatmağa mecbur oldum!

Gazetelerde sayfa sayısı !

Uzun bir Amerika seyahatine çıkan Akşam muharriri, orada Kolombiya üniversitesinin gazetecilik mektebine yaptığı ziyareti anlatırken diyor ki:

" Önüme iki sayfalık bir gazete koydular:

— Bu, dediler, 44 sayfa çıkan bir gazetedeki bütün yazıların küçültülmüş bir şeklidir. Bu iki sayfalık gazetede 44 sayfalık gazetede çıkan yazıların hepsi vardır; hiç biri eksik değildir.

Demek oluyor ki birçok yazılar, istenilirse, 44 sayfa da yazılabilir, iki sayfa da..."

İstanbulun tanınmış gazetecilerinden birisi bu haberi okuyunca bıyık altından gülmüş:

— Bu da iş mi? Demiş, onlar gelsinler de ben, onlara iki sayfalık yazının on altı sayfaya nasıl çıkarılabileceğini göstereyim!.

Okur yazar ?

Matbuat tarihimiz hakkında neşredilmiş olan "Agâh Efendi" hakkında yazılıp dünkü sayımızda çıkan bir yazıya yazı işleri müdürümüz şöyle orijinal bir imza koymuştu:

" Kitabı yazan Server İskit - kitabı okuyan N. A."

Bu takdirde uzaktan bakılınca akraba sanılan Server ile N. A. bir arada okur yazar mı sayılmalı? Ne dersiniz?

HAVA

Hava hafif sisli geçti

Dün Ankarada hava hafif sisli ve bulutlu geçmiştir. En düşük ısı sıfırın altında 10 en yüksek ısı da sıfırın üstünde 1 dereceye kadar yükselmiştir. Yurdun cenup doğusu cenup, doğu Anadolunun şark kısmında kapalı, ve yeryer yağışlı, diğer kısımları bulutludur. 24 saat içindeki yağışların kara metreye braktıkları su mikdarı Sinopta 34, Siirdde 18, Rizede 11, Giresonda ve Orduda 6, Bandırmada 5, Antalyada 4 kilogramdır. En düşük ısı Ulukışlada sıfırın altında 20, en yüksek ısı da İzmirde 10, Çanakkalede 11, Adanada 12 derecedir.

DIŞ İCMAL

Cenevredeki siyasî faaliyet

Milletler Cemiyeti konseyinin yüzüncü içtimaiyle Cenevre gene diplomasi faaliyetinin siklet merkezi oldu. Konsey, dün İran delegesinin reisliği altında açıldı. Fakat bu defa Cenevre'de daha ehemiyetli politika faaliyeti, birkaç gün sonra içtimaını akdedecek olan "yirmi sekizler" komitesi etrafında toplanacaktır.

Yirmi sekizler komitesi, konsey tarafından 1936 senesi temmuzunda verilen karar ile kurulmuştur. O sıralarda İtalya'ya karşı tatbik edilen zecrî tedbirlerin muvaffakiyetsizliği yüzünden Milletler Cemiyetinin zaafı tebarüz etmişti. Binaenaleyh cemiyetin ıslahı meselesi bahis mevzuu oldu. Konsey, 4 temmuz 1936 da cemiyete azâ olan devletleri, ıslahat hakkındaki fikirlerini bildirmeğe davet etti. Temmuzu takib eden aylar içinde kırk iki devlet cemiyetin ıslahı hakkındaki bakımını cemiyet sekreterliğine bildirdiğinden, konseyin kararıyle bunları biribiriyle telif edip bir rapor hazırlamak için komisyon teşkiline karar verildi. İşte bu komisyon yirmi sekizler komitesidir. Aradan geçen bir sene içinde Milletler Cemiyetinin ıslahı namı altında faaliyette bulunan bu komisyon, bir taraftan cemiyeti büsbütün tasfiye etmek istiyen Almanya ile İtalya, diğer taraftan cemiyeti korumıya çalışan İngiltere ve Fransa arasında bir mücadele sahnesi olmuştur.

Küçük devletler, büyük devletlerin iki zümreye ayrılmalarından korktukları için kollektif barış sistemi demek olan Milletler Cemiyetine karşı gittikçe daha muhteriz davranmaya başlamışlardır. Demek ki bu bir sene içindeki mücadelede daha çok faşist devletler kazanmışlardır. Faşist devletlerin hedefi, küçük devletleri kendileri gibi, Milletler Cemiyetinden, büsbütün ayırmaktı. Bunda muvaffak oldukları iddia edilemez. Faşist devletlere tâbi olan Polonya'nın dış bakanı, geçenlerde söylediği bir nutukta cemiyet hakkındaki itimadsızlığını açık bir lisanla anlatmıştır. Fakat Polonyanın cemiyetten çekilmek niyetinde olmadığını da ifade etmiştir. Budapeşte içtimaında Kont Ciano da Avusturya ve Macaristan'ı Milletler Cemiyetinden çekilmeğe teşvik etmiş; fakat muvaffak olamamıştır.

Milletler Cemiyetini zayıflatmak ve mümkünse siyasetle meşgul olan bir müessese halinden çıkararak enternasyonal hayır cemiyeti haline getirmek noktasında daha çok muvaffak olduk - ları iddia edilebilir. Bu muvaffakiyetin âmili de Lehistan, Avusturya ve Macaristan gibi, kendilerine tâbi olan devletlerin vaziyetlerinden ziyade bitaraf devletlerin hareketleridir. Bozgunculuk Belçika'dan başlamıştır. Avrupa'da enternasyonal münasebetlerin muvazeneye dayandığı zamanlarda tarafsız yaşamak itiyadını hasıl eden bu küçük devlet, son birkaç sene içinde enternasyonal münasebetler öyle bir çığıra girince, rahatsız olmaya başladı. Ve Frnsa ile yaptığı ittifakı, Lokarno mukavelesini, Londra anlaşmasını bir tarafa bırakarak harbtan evvelki eski tarafsız vaziyetine avdet etti. Bundan sonra da Milletler Cemiyeti kadrosu içindeki vaziyetini bu yeni istatüsüne uydurmaya çalıştı. Bu da Cemiyete karşı bağlarını gevşetmek demekti ki Almanya'nın ve İtalya'nın işlerine el - verirdi.

Belçikanın bu hareketi, Avrupa'da aynı vaziyette bulunan İsviçre için bir örnek oldu. Arkadan İskandinavya devletleri geldi. Bunlar küçük devletler olmakla beraber, kollektif barış sisteminde, siyasî ehemiyetleriyle mütenasib olmıyan bir ağırlık ifade etmektedirler.

Bu küçük devletler, Milletler Cemiyetinin ilgasını istemiyorlar. Fakat on altıncı madde ile zecrî tedbir tatbik etmek için giriştikleri teahhüdün kendi emniyetleri için tehlike teşkil ettiğini iddia ediyorlar. Bunun bir şekilde tadilini ve her halde kendilerinin bu teahhüdden serbest bırakılmalarını istiyorlar. Halbuki bu on altıncı madde bütün misakın ruhudur. On altıncı maddeyi misaktan çıkarmak, Milletler Cemiyeti konsepsiyonunu temelinden değiştirmek demektir.

On altıncı maddenin değiştirilmesine en ziyade aleyhtar olan Fransadır. Ve garib tecellidir ki İtalya'ya karşı zecrî tedbirleri hüsnü niyetle tatbik etmeyip de bu maddeyi baltalayan da Fransadır. İngilterede iki temayül vardır. Biri dış bakanı Eden tarafından temsil edilen kollektif barışa karşı bağlılık. Diğeri de başvekil Chamberlein ve Lord Halifaks tarafından temsil edilen fikir ki, bunlar, artık Milletler Cemiyetinin zaafına karşı göz yumulamıyacağına ve daha realist bir siyaset takib edilmesine taraftardırlar. Öyle anlaşılıyor ki hâdiselerin son aylar içindeki cereyanı, Chamberlein ve taraftarlarını takviyeye yardım etmiştir. Eden Cenevreye hareket etmek üzere iken Londrada ehemiyetli bir kabine içtimaı akdedilmiş ve İngilterenin bu noktada takib edeceği siyaset meselesi görüşülmüştür. Bundan sonra ingiliz dış bakanı Parise uğramış ve orada da fransız devlet admlariyle görüşmüştür. İngiltere ve Fransanın Milletler Cemiyetinde azâ olarak kalmayı tehlikeli gören küçük devletlere teminat vermeleri bahis mevzuu idi. Bu teminat verilecek mi verilmiyecek mi? Verilecekse, şekli ne olacak? Bundan İngiltere ve Fransanın Milletler Cemiyetine karşı vaziyetleri anlaşılacaktır.

Milletler Cemiyeti etrafında yapılan bu politika manevrasının şümul ve ehemiyeti büyüktür. Çünkü enternasyonal münasebetlerde bu mücadelenin neticesine göre veçhe alacaktır.

A. Ş. ESMER

DÜNYA HABERLERİ

Kırk gün süren harbten sonra

Hükümetçiler Teruelde gene taarruza geçtiler

Çarpışma, şiddetini muhafaza ediyor

Barselon, 26 (A.A.) — Cumhuriyetçi kıtalar, dün Teruel cebhesinde harekâta başlamışlardır. Bu kıtalar, Teruel'in 30 kilometre şimalinde kâin Singra mıntakasında Kataloyud - Teruel boyunca taarruza geçmişlerdir. Cumhuriyetçiler, 1071 ve 1080 rakımlı tepeyi işgal etmişlerdir. Bu mıntakanın şarkında ve garbında hareket etmekte olan başka kollar ise La Hayanra'ya sokulmağa muvaffak olmuş bulunuyordu.

Tayyare faaliyeti

On beş tayyare bir frankist patlayıcı maddeler deposuna 7500 kilo mecmu sikletinde bombalar atmışlar ve depoyu berhava etmişlerdir.

Teruel cephesinde beş cumhuriyet avcı tayyaresi ile altı frankist bombardıman tayyaresi arasında bir hava muharebesi cereyan etmiş ve düşman tayyarelerinden ikisi düşürülmüştür.

Barselon bombardımanları

Âsi tayyareler dün öğleden sonra Barselon'u tekrar bombardıman etmişlerdir. Şiddetli bir mukabil top ateşinden sonra, bu sabah olduğu gibi, tekrar kuvvetli patlama sesleri duyulmuştur. Taarruz az devam etmiş ve sükûnet süratle tekrar kurulmuştur.

Âsiler bir ingiliz gemisini tevkif ettiler

Tanca, 26 (A.A.) — Saat 15 de alınan bir telsize göre, Cebelüttarıktan hareket eden ingiliz Sheaferst vapuru bir müddet sonra bir ispanyol harb gemisi tarafından durdurulmuştur.

Cebelüttarık, 26 (A.A.) — Royter bildiriyor: İngiliz Bereas destroyeri ile âsi harb gemisi arasında yapılan temastan sonra Sheaferst vapurunun inkıtasız yoluna devam etmiş olduğunu bildirmektedir.

Hükümetçilerin bir muvaffakiyeti

Barselona, 26 (A.A.) — Fuente de Todos'ın batı cenubundaki dağlık arazide cumhuriyet kıtaları dün, kendi mevzileriyle Villanuva düşman mevzileri arasında bulunan bir kısım araziyi muharebesiz işgal etmişlerdir. Bu ilerleyiş, cumhuriyet bataryalarının Azuilondan Bellşie - Karilna yoluna bağlanan yol kısmını ateş altına almak imkânını veriyor.

Romanyada yeni seçime hazırlık

Bükreş, 26 (A.A.) — Dün akşam toplanan kabine, önümüzdeki seçim esnasında sükûn ve nizamın temini hususunda aşağıdaki tedbirleri kararlaştırmıştır:

1. — Tanınmış bütün partiler, kanunlar çerçevesi içinde propaganda hürriyetine sahib olacaklardır.

2. — Seçim dairelerinde yabancı eşhas, hiç bir politik faaliyette bulunamıyacaklardır.

3. — Memurlar, siyasî tezahürlere iştirak etmiyeceklerdir.

4. — Yarı askerî mahiyetteki teşekküller memnudur ve bu hususiaki kanunlar, bütün şiddetiyle tatbik olunacaktır.

5. — Nizamın ve yukardaki kararların tam olarak tatbiki için mahallî jandarma kıtalarını takviye etmek üzere lüzumu kadar asker harekete geçirilecektir.

Liberal partisinde tahrikât

Belgrad, 26 (A.A.) — Vreme gazetesi, Bükreşten almış olduğu bir haberi neşretmektedir. Bu haberde liberal fırkası içinde bir takım tahrikât yapılmakta olduğu ve hattâ B. Tataresko ile B. Bratiano'nun taraftarları arasında bir ihtilâf zuhur etmiş bulunduğu bildirilmektedir.

Evvelki gece, Avrupanın bir çok noktalarında

Muhteşem bir şimal fecri hâdisesi görüldü

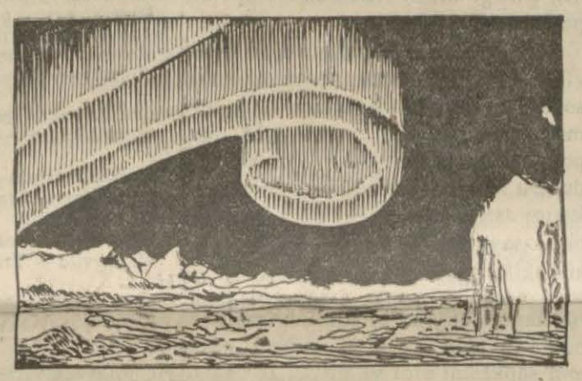

Londra, 26 (A. A.) — Dün gece, İngilterenin muhtelif yerlerinden, ezcümle cenup ve Londra mıntakalarından binlerce kişi hayret içinde, muhteşem bir şimal fecri manzarası görmüşler ve birçok kimseler gök yüzündeki bu kızıl renkleri, önce, muazzam bir yangının aksi olarak telâkki eylemişlerdir.

Bu şimal fecri, Avrupanın başka bir çok mıntakalarından da görünmüştür. Royterin Viyana ve İsviçrede Wengen muhabirleri, geceleyin gök yüzünde birdenbire kızıl bir ışık peyda olduğunu ve dağ tepelerini tamamiyle aydınlattığını bildirmektedir.

Meteoroloji istasyonları, pek muhtemel olarak dün geceki şimal fecri hâdisesiyle alâkadar olabilecek bir meteor geçişi hâdisesini tespit eylemişlerdir.

Diğer memleketlerde

Fransada bu hâdise memleketin Şerburgdan Marsilyaya kadar olan şark kısmında, fakat daha parlak olarak şimal taraflarında görülmüştür.

Polonyada şimal fecri önce iki beyaz şerid halinde görünmüş, sonra kaybolarak kızıl şeritler halinde yeniden meydana çıkmıştır.

Portekizde bu hâdise kırk senedenberi ilk defa olarak görüldüğünden, bazı köyler halkı müthiş bir heyecana kapılmışlardır.

Cenubî Norveçte fecir bilhassa kuvvetli olmuş, Telemark eyaletindeki Rjukan şehri birkaç saat gündüz gibi aydınlanmıştır.

İtalyanın muhtelif yerlerinde de gök yüzü bir saat müddetle kırmızı kalmıştır.

●

Şimal fecri nedir?

Şimal fecri, en güzel tabiat hâdiselerinden biridir ve bunun mahiyetini, zamanımızda dahi tamamen izah etmek mümkün olamamıştır.

Bu fecirlerin muhtelif şekilleri, göz alıcı, parlak renkleri, çabuk çabuk biçim değiştirişleri, hiç beklenmiyen anda görünüşleri daima halkın dikkatini uyandırmış; diğer taraftan esrarlı mahiyetleri, arzın mıknatısî veya bazı kosmik hâdiselerle alâkalı oldukları hissini vermeleri de, âlimleri araştırmalarda bulunmağa sevketmiştir.

Şimal fecri, Akdeniz kıyıları gibi daha fazla cenupda olan mıntakalarda pek de sık görülmiyen bir hâdise olmasına rağmen, eskilerce malûmdu ve Aristo, Çiçeron ve bilhassa tabiiyatçı Plin bunun hakkında tetkiklerde bulunmuşlardı.

Eski müellifler, şimal fecrinin ziyaları arza gayet yakın olduğu için çok zaman bu hâdisenin yanlışlıkla bir yangın sanıldığını söylerler. Bu yanlışlık eskiden de, sonradan da sıksık yapılmıştır. Nitekim 1709 da Kopenhagda vuku bulan bilhassa büyük ve ziyadar bir şimal fecri esnasında askerler silahlarını kaparak kışlalarından dışarıya fırlamışlar, halkı tehlikeden (!) haberdar etmek için trampete çalmışlardır.

Bir korku mevzuu

Eski zamanlarda şimal fecri daima batıl bir takım itikadlara bağlı kalmış, sonradan sihirbazlar, kâhinler ve falcılar da işe karışınca halk için daimî bir korku mevzuu olmuştur.

İlk defa 1621 de, Gassendi, bu hâdiseye şimal fecri adını vermiştir. Çünkü o zamana kadar bu fecir cenup nısıf küresinde hiç görülmemişti.

Gerek Gassendi'nin, gerek ondan sonra bu mevzu üzerinde çalışan Cassini ve Roemer'in tetkikleri üzerine, şimal fecri - hiç olmazsa münevver ve bilgili halk tabakaları tarafından - artık fevkattabiiye bir hâdise telâkki edilmemeye başlanmıştır.

Eski zamanlarda norveçliler şimal fecrini görünce Valkyrie denilen ilâhelerin, koyu renkli atları üzerinde havadan geçtiklerini sanırlardı. Fakat şimalde, bu hâdiseye çok sık rastlanıldığı için artık halk bundan korkmamağa başladı.

1250 senesine doğru, ismi meçhul kalmış bir norveçli âlim "Kıralın aynası" adiyle yazdığı hem felsefî, hem siyasî eserde şimal fecrini çok iyi tarif etmiş ve bunun, "buzun gündüz massettiği zıyayı gece neşretmesinden" husule gelmesi muhtemel olduğunu ileri sürmüştü. Şüphesiz bu natamam bir izahtır. Fakat Descartes ile Sir John Franklin'in asırlarca müddet bu hâdise hakkında ileri sürdükleri nazariyeye çok benzemektedir.

Sonradan bu hâdise hakkında birçok iskandinav, fransız, alman ve ingiliz âlimler tarafından da birçok eserler yazılmıştır.

B. Stoyadinoviç 14 şubatta Ankaraya geliyor

Belgrad, 26 (A.A.) — Balkan antantı konferansının tehiri dolayısiyle Bay Stoyadinoviç 14 subatta Ankaraya hareket edecekler.

Öğrendiğimize göre Bay Stoyadinoviç, balkan antantı konferansında bulunduktan sonra Ankaradan dönerken kısa bir müddet Sofyada tevakkuf edecektir.

Anadolu Ajansının notu :

Bu sefer 15 şubatta Ankarada toplanacak olan balkan konferansının bu tehiri, Milletler Cemiyeti konseyi içtimaının tehiri üzerine vukua gelmiştir.

İzmitte 31 inci fırkaya sancak verme töreni

İzmit, 26 (A.A.) — Baş kumandan Atatürk tarafından 31 inci alya gönderilmiş olan sancak, bugün Cumhuriyet alanında yapılan bir tören esnasında Orgeneral Fahrettin Altay'ın eliyle alay komutanına verilmiştir.

Törende bütün alay ve askerî komutanlar, vali, hükümet erkânı, mektebler ve kalabalık bir halk kütlesi bulunmuştur.

Sancağı teslim alırlarken bütün alay, bir tek er kalsa dahi, türk milletinin timsali, şerefi, namusu ve istiklâli olan bu sancağı düşmana teslim etmiyeceğine and içmiştir.

Müshilden zehirlendi

İstanbul, 26 (Telefonla) — Reşid vapuru kamarotu Mehmed Ali aldığı müshilden zehirlenerek ölmüş ve cesedi morga kaldırılmıştır.

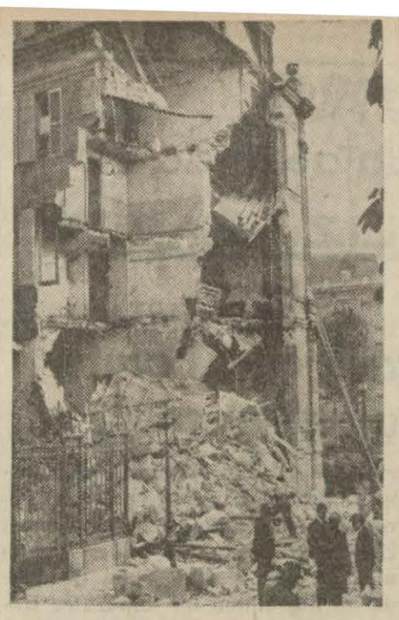

C. S. A. R. tarafından tahrib edilen Presburg sokağındaki patronlar sendikası binası

Fransada C. S. A. R. e aid bombalar tetkik edilirken Korkunç bir infilâk oldu

13 kişi öldü

Paris, 26 (A.A.) — Villejuif belediye laboratuvarında bir patlama neticesinde on kişi ölmüştür. Laboratuvarda C. S. A. R. meselesi dolayısiyle yapılan araştırmalar esnasında ele geçirilen bombalar tetkik edilmekte idi.

Patlamanın gürültüsü iki kilometre mesafeden işitilmiştir. Civardaki evlerin camları kırılmıştır.

Kaza olduğu esnada laboratuvarda adlî hüviyet tahkiki şubesinden iki fotoğrafçı, bir askerî kimyager, laboratuvarın başkimyageri ve on kadar da asker bulunmakta idi.

Hâdise akabinde itfaiye servisinin tulumbaları faaliyete geçerek yangını söndürmüşlerdir. Bundan sonra kaza kurbanlarının her tarafa dağılan cesedlerinin aranmasına başlanmıştır.

Villejuif halkı şehrin gazometrosu patladığını veya şehre bir obüs isabet ettiğini sanmışlardır. Bazı kimseler şehrin bir hava hücumuna maruz kaldığını sanmışlar ise de neticede herkes laboratuvarların üzerinde yükselen siyah dumanı görerek hakikati anlamıştır.

Bu kazanın sebebi ne olabilir?

Çünkü belediye laboratuvarları müdürü Kling, C. S. A. R. bombalarına dokunmakta bir tehlike olmadığını ve bir kaza çıkarmak için pek beceriksiz olmak lâzımgeldiğini söylemişti.

Son dakikada ölenlerin sayısının 13 ü bulduğu haber verilmekte idi.

10.000 km. lik hava seferi sona erdi

... Fakat Moscatelli Natalda kalmağa mecbur oldu

Roma, 26 (A.A.) — Stefani Ajansı bildiriyor :

Dün sabah İtalya saatiyle saat 9.10 da, üç "s-79" tayyaresi Rio-de-Janeiroya müteveccihen Dakardan havalanmıştır. Tayyareler, vasatî olarak 3800 metre irtifada uçmuşlar ve Atlantik denizinin orta mıntakasında fırtına ve aksi istikamette esen rüzgârlarla karşılaşmışlardır. Albay Biseo ve teğmen Bruno Musolininin tayyareleri, saat 17.30 da Brezilya sahillerine varmış ve saat 22-45 de Rio-de-Janeiroda salimen yere inmiştir.

Yüzbaşı Moscatellinin tayyaresi, pervanelerine arız olan sakatlık dolayısiyle bütün seyahati iki motörle yapmak mecburiyetinde kalması sebebinden, filo reisinden aldığı emir üzerine Natal'a doğru istikamet değiştirmiş ve saat 19.19 da Natal'da yere inmiştir.

Beseo ve Bruno Musolininin tayyareleri seyahatin bu ikinci günü zarfında, 13 saat 45 dakikada, saatte vasatî 393 kilometre ile 5350 kilometre katetmişlerdir. Roma - Rio-de-Janeiro seferi, 10 bin kilometre üzerinden 24 saat 20 dakikası hakikî uçuş saati olmak üzere 39 saat 17 dakikada yapılmıştır

İtalya'da sevinç

Roma, 26 (A.A.) — İtalyan tayyarecilerinin Atlantik seyahatleri münasebetiyle hava bakanlığı önünde halk nümayişte bulunmuştur. Hava müsteşarı general Valle balkona çıkarak halkı selâmlamıştır.

Fransa'da alman düşmanlığı

Paris, 26 (A.A.) — De Kerillis, Epok gazetesinde Humanitenin bir yazısına telmih ederek diyor ki :

"Fransız nasyonalistleriyle komünistler arasında tek bir temas noktası vardır. O da, müşterek alman düşmanlığı.

TÜRKİYE BASINI

Türkiyede turizmi genişletmek için

SON POSTA'da Muhiddin Birgen, memleketimizin birçok tabiat güzelliklerine malik olduğu için turistlerin akın akın bize koşmaları lâzım geldiğine inandıklarını söyliyerek, hakikat halde turist gelmediğini, çünkü tabiat güzellikleri her tarafta mevcud olduğunu, turistlerin bundan başka konfor ve eğlence aradıklarını ve bizde bunları lâ - yikiyle bulamıyacaklarını anlatarak diyor ki:

" İşte bizim memlekette olmıyan ve kolay yapılamıyacak olan şeylerden biri de budur. Çünkü, bu, sermaye kuvveti ile bir hamlede, rastgele her yerde hemen yapılamaz. Bunun içtimaî tarafı çoktur. Elimize usta bir mimar, iyi bir elektrikçi ve bir de mükemmel döşemeci geçirdik mi konforu derhal te - mi nederiz. Fakat eğlencenin temini kolay değildir. Çünkü, o hem birçok konforlu şeylerin bir araya toplanması, hem de o konforlu şeyleri bir araya toplıyan içtimaî muhitin, bu konforu, hoş, eğlenceli, çekici, zevk ve safa ve ferah verici bir ru hile canlandırması sayesinde meydana gelir. İnsanların güzel kıyafetleri, oturup kalkışları, muamele - leri renk, musiki, ses, neşe kahkaha, bütün bu güzel şeyler hep bir araya gelmelidir ki konforla gemütlich birleşmiş olsun.

Halbuki bizler henüz bunu temin edebilir bir cemiyet devrinde değiliz. Kadınlarımız daha dün açıldılar; millî musikimiz henüz dünkü osmanlı musikisidir: Ya ah ve vah, yahud curcuna. Henüz türk ruhunun dağlarda dolaşan güzel musikisi şehre ve konservatuvara girmedi. Henüz fakiriz. Memleketin her köşesinde neşeden ziyade ıztırabın sesi işitilir. Sokakları temiz olmıyan, temiz sokaklarında temiz ve güzel kıyafetli insanlar dolaşmıyan ve ilh ve ilh... bir şehir gemütlich olamaz ve oraya turist de gelmez.„

Bu muharrir, bunun için kendi aramızda turizm hareketini uyandırmayı ve eğlence sanatını öğrenmemizi tavsiye ediyor.

* * *

CUMHURİYET'te Abidin Daver, su şehri Yalova ile Marmara havzasının Balkanlar ve yakın şark memleketleri için ehemiyetli bir turizm bölgesi olduğunu, burada modern tesisat ve konfor vücude getirildiği nisbette bu bölgenin turistik kıymetinin artacağını kaydederek diyor ki:

" Esasen Marmara havzası, İstanbulu, Bursası, Yalovasiyle yakın şarkın en büyük turizm mıntakası olmağa namzed bir mıntakadır. Bu mıntaka arkeoloji, tarih, istirahat bakımlarından olduğu gibi su tedavisi bakımından da parlak bir istikbale sahibtir. İstanbul, Boğazı, Adaları ve Filoryasiyle emsalsiz bir sayfiyedir. Bursa ve Yalova su şehirleri de, su tedavisi ve tabiî manzaralarının güzelliği itibariyle fevkalâde inkişafa müsaid yerlerdir. Buralarda yapılmağa başlanan modern tesisatla bu inkişafın temeli atılmıştır. Marmara havzası, coğrafi vaziyeti dolayısiyle Avrupa'nın bazı memleketlerine uzaktır. O uzak memleketlerden Marmara havzasına gelirken, yol üstünde başka sayfiyeler, su şehirleri vardır. Bu itibarla oralardan İstanbula gelecek turistlerin büyük bir kısmını bu meşhur ve nisbeten daha yakın yerler cezbetse bile, gene aynı coğrafi mevki, Marmara havzasına başka seyyahlar celbedebilir ve bu seyyahlar, gelip geçici değil, bütün yaz mevsimini burada geçirmek istiyen kalıcı nevidendir. "İstanbul - Bursa - Yalova" mıntakası, balkanların, Suriyenin, Filistinin, Irakın, İranın, Mısırın tabiî sayfiyesidir. (Hotel Termal) gibi modern tesisat kuruldukça, Filorya ve Boğaziçi imar edildikçe bu seyyahlar Marmara havzasını diğer sayfiyelere tercih edeceklerdir."

***

ASRÎ PEDAGOJİNİN ACZİ Mİ ?

AKŞAM'ın "Dikkatler" sütunun - da okuyoruz:

" Mekteblerdeki facialar silsilesine yeni bir ilâve:

Fena numara alan ahmak bir çocuk İzmitte, tabiiye hocasına tabanca çekmiş, birkaç haylaz arkadaşı da, tehdide iştirâk etmişler...

Siyasî fırkaların tedhişçiliğine, milyonluk kazançları istihdaf eden kaçakçılığın hududaşırı mal geçirmesine, heroinciliğe, irticaa, türklüğü tahkire, katilliğe, hırsızlığa, eşkiyalığa ilh, hulâsa büyüklerin işliyebilecekleri türlü türlü cürümlere karşı kanunî çareler bulunuyor. Bunlardan fayda hasıl oluyor.

Koskoca asrî pedagoji ilmi, bacak kadar çocukların hocalarına silâh çekmesi derdine karşı, eski falakalı medreseler, izinsizli idadiler kadar olsun bir tedbir bulamıyorsa, kabahati bir de kendi nazarî esaslarının çürüklüğünde aramalıdır."

No: 86

Plevne Müdafaasında Bir İngiliz Zabiti

Yazan:
Yüzbaşı F. W. von Herbert

Çeviren:
Nurettin ARTAM

Allaha güveniyorduk ama barutu da daima kuru saklıyordük

Allâha güveniyorduk; fakat aynı zamanda barutumuzu kuru saklıyorduk. Yani daima uyanık; daima tetikte idik. Veyl, vücudundan bir kısmını karşımızda gösterebilen gâvurlara; kurşunlarımızla hemen onu yere deviriyorduk. Yiyecek boldu; bunu biliyorduk. Yakacak odun ve kömürden, tuzdan, çizmeden başka her şeyin Plevne depolarında ve camilerde yığılı olduğunu biliyorduk. Hattâ ayazın, karın, bu kutublara mahsus kışın devamına, rahatsız ve huzursuz olmamıza, aramızda hastalık çıkmasına rağmen gene kalbimizden kuvvet ve şecaat çekilmemişti.

İlk teşrinin 24 üncü günü Gorna Dubnik ile Teliş'de neler olduğunu, ancak, bir hafta sonra öğrenebildik. Fakat ben, burada bu meşum günde neler olduğunu anlatmak içn okuyucumu geriye, üçüncü muharebeye götüreceğim.

Plevneye dehşetli bir hücum ile burayı almak, muharebeyi bir savletle nihayete erdirmek, 1864 de Duppel-in yaptığını yapıvermek iddia ve maksadile bu muharebeye girişen rus kumandanları netice umdukların zıddına çıkınca apışmış ,kalmışlardı. Bu mücadele daha başlangıçta sayılabildiğ halde bu kadar kan dökülmüş olması çarın vicdanına azab veriyordu. Dahilî karışıklıklar imparatorluğu sarsıyordu. Bunları yatıştırabilmek için, ancak, göz kamaştıran zaferler kazanmak lâzımdı. Sonra düşününüz ki ruslar, hıristiyanlık namına ve hıristiyanları kurtarmak için harekete geçtiklerini söylemişlerdi. Bu harbden vaz geçmek, hem kendi memleketinin, hem de Avrupanın nazarında Rusyanın prestijinin mahvolması demekti. Hiç bir defa mağlûb edilememiş olan Osman paşaya karşı harbe devam etmek ise rus ordularının birbiri ardınca yok olmasına yol açacaktı. Esasen şimdiye kadar — rusların telâkkisine göre — hıristiyan medeniyetinin ilerlemesine barbarca mani olan bu devin önünde rus orduları iki binden fazla kurban vermiş, buna mukabil türklerin zayiatı bu mikdarın beşte birini bile geçmemişti. Şimdi bu müslüman Moloch'u ile boy ölçüşebilecek bir adama ihtiyaç vardı. Bu dakikada her günkü bir mağlûbiyet, rusyanın ve ikinci Aleksandırın adını şerefsizliğin gülünç örtüsüyle örtmiye kâfi gelecekti.

O ikinci Aleksandır ki yirmi üç sene önce bütün dünyada kendi şöhretinin çalkalandığına inanmıştı; şimdi düşünmüş, taşınmış, meşhur harb mütehassısı ve Sivastopol müdafiî Todleben'in vasıfları arasına bir de "Plevne fatihliği" katmaya karar vermişti.

Bu sebeble general Todleben, 27 eylûlde Gorna Studen'deki çarın ikametgâhına vardığı zaman orada rus şeref ve haysiyetinin bir kurtarıcısı olarak karşılanmıştı. Bu kumandan eylûlün otuzunda ilk harekâtta umumî karagâh vazifesini gören Porodim'e geldi. Daha sonra, Plevnenin düşmesine kadar Tulçeniça'da oturdu. İlkteşrinin dördünde ise neşredilen bir imparator iradesiyle Todleben, garb ordusunun kumandanı olan Romanya prensi Karola, Paşmişnik (muavin, yaver) tayin olundu. Bunun hakikatte manası, prensin bir bostan korkuluğu gibi kumandanlıkta kalacağı, Todleben'in ise filen kumandayı ele alacağı idi. Todleben'e ayrıca bir erkânıharbiye de verildi ki bunda prens İmeretinski reis, general Reitlinger istihkâm kıtaları, general Moller topçu kumandanı idi. Bundan başka bu heyete bir takım muktedir ve iyi yetişmiş zabitler dahil bulunuyordu. Prens Karolun erkânıharbiye reisi ve hakikatte ordu kumandanı olan general Sotov, artık gölgede kalmış, ilk önce kumanda etmiş olduğu dördüncü kolordu kumandanlığına çekilmiş, buraya kumanda etmekte olan Kirov da Vid kıyılarında bulunan süvari kuvvetlerinin başına geçmişti. Bir çok seçme doktorlar da, sıhî bakımdan türklerden çok daha kötü bir halde bulunan, garb ordusunun sıhatini yoluna koymak vazifesiyle buraya gönderilmişlerdi. Askerî sıhiye teşkilâtını yapmak hususunda büyük bir otorite olarak tanınmış olan Dr. Köcher, ordunun umumî sıhat müfettişliğine getirilmişti.

General Todleben'in kararı, Grandük Nikolanın, general Gurko ile Skobelef'in muhalefetlerine rağmen, Plevneyi hücumla değil, fakat sürekli bir muhasara ile düşürmekti. Todleben'in şu sözü tarihe mal olmuştur :

"İnsan eliyle yapılmış istihkâmların en kuvvetlisi olan Plevne, türkler tarafından da müdafaa edildikten sonra hiç bir zaman hücumla elde edilemez." Ona göre bundan sonra buraya karşı yapılacak her hangi bir hücum, 11 eylûldeki gibi âkametle neticelenecekti.

Türklerin işgal ettikleri saha yirmi beş mil murabbaında ve cephe otuz mil uzunluğunda olduğu için nizamî bir muhasara yapmağa da imkân yoktu. Kaldı ki burada rusların muhasara topları da bulunmuyordu. Yalnız otuz ağır topları vardı.

Mesafe uzak, yollar bozuk, hava soğuk olduğu için yeniden getirtmeğe de imkân bulunamazdı. Sonra Bulgaristanda kış bu şiddetle, belki, daha aylarca da sürecekti.

Başından sonuna kadar Todleben bu kanaat ve kararından kıl kadar ayrılmamış ve büyük bir enerji ve hayrete şayan bir sebatla hep bu maksada hizmet etmişti. Sotov. Krüdener ve İmertinski de büyük bir bağlılıkla ona tabi oldular. Bu kumandanlar, Osman paşanın kim olduğunu anlamış olduklarından yeni

(Sonu var)

Bir casus yirmi liraya

Çinde casuslar denizde balık kadar boldur

Bir fransız gazetecisi, Çinde, casuslarla mücadele eden teşkilâta mensup bir Çin subayı ile konuşmaya muvaffak olmuştur. Bu teşkilât, Japonyanın Lavrensi denilen general Doybaranın, Çinde teksif ettiği faaliyeti kötürümleştirmek için bütün gayretiyle çalışmaktadır. Çinli hafiye demiştir ki:

— Çinde casustan bol bir şey yoktur. Delil mi istiyorsunuz. Çin ordusunun "Mükâfatlar tarifesi,, ne bakınız. Bir harb gemisini tahribe muvaffak olan her nefer 3000 sterlin lirası alır. Bir düşman tayyaresini düşüren veya hatlarımızda inmeye mecbur edenin mükâfatı altmış sterlindir. Bir tank için otuz sterlin ve bir top için 24 sterlin verilir. Bir japon subayı esir edildiği takdirde mükâfat altı sterlindir. Asker veya sivil, bir casusu hükümete teslim eden adam ise ançak üç sterlin alır (yani yirmi lira). Niçin bu kadar az verildiğini biliyor musunuz? Çünkü casuslar o kadar çoktur ki tevkif edilen casus başına üç sterlinden fazla para vermeye kalkışacak olsa Çin bankası kişelerini kapamaya mecbur kalır.

Şarklılar, bildiğiniz gibi, casusluğu bir sanat haline getirdikleri için bizim işimiz çok güçtür. Size, japonlarla anlaşarak Kantonda bir isyan çıkarmaya çalışan casusun nasıl yakalandığını anlatayım.

Bu adam çinli idi. General Li Şiyen Şi uzun zamandanberi ondan şüpheleniyordu. Fakat tevkifini icab ettirecek delilden mahrumdu, Adamın evi muhasara altında idi. Hizmetçilerinden çoğu polisin gizli adamı idiler, telefon kontrol altında idi ve evinin kapısından çıktığı andan itibaren hafiyeler peşini bırakmıyordu.

Günün birinde maruf bir lokantaya girdi. Şapkasını portmantoya astıktan sonra, bir köşede birkaç dostu ile bir masaya oturdu. Her zaman gibi, bir polis müfettişi kendisini gözetliyordu. Bu müfettiş, tesadüfen, onun şapkasını astığı port mantonun altında bir masaya oturdu. Aradan ancak bir iki dakika geçmişti ki, müşterilerden biri, hesabını gördükten sonra kalkarak kapıya doğru ilerledi. Port mantonun yanından geçerken şüpheli adamın şapkasını aldı ve gitti. Bir saat sonra, şapkanın sahibi, kendi şapkasına benziyen başka bir şapkayı alarak başına geçirdi ve dışarı çıktı.

Ertesi gün, polisler gene aynı lokantaya gelen adamın peşinde idiler. Aynı sahne tekerrür etti. Bu defa şapka hırsızı derhal bir hafiye tarafından takib edildi. Şapka değiştirme hâdisesi bir diğer lokantada tekrarlandı, ve bu sefer asıl şapka bir hindlinin başındayken adam yakalandı. Şapkanın astarında Tinbah askerî tayyare meydanının ve Şepkey radyo istasyonunun plânları çıktı. Yirmi dört saat sonra, general Li Şiyen Şi, çinli ve yabancı elli kadar kimseyi tevkif ettirdi. Bunlar Çinin cenubunda bir casusluk merkezi vücuda getirmişlerdi. Ekserisi idama mahkûm edildiler.

Size bunun gibi daha pekçok hikâyeler anlatabilirim. İşte bir tanesi daha:

Günün birinde, gizli zabıta japonların Fokiyen vilâyetinde mühim bir casusluk merkezi vücuda getirmiş olduklarını haber aldı. Bütün zabıta memurları, gizli ajanlar seferber edildi, muhtelif yerlerde baskın şeklinde araştırmalar yapıldı, fakat bir netice çıkmadı. Günün birinde, esrar kendiliğinden aydınlandı: Amoy limanında bir motör bir kayığa çarptı. Kayığın içinde bir adamla bir kadın vardı. Kayık devrildi ve kadın denize düştü. Kendisi kurtarıldı ve gebe olduğu için hastahaneye nakledildi. Doktor, kadını muayene edince, gebelikle bir alâkası olmadığını hayretle gördü. Karnına yuvarlak bir tas bağlamıştı. Gebe gibi görünerek polisin kendisine nezaket ve merhametle muamele etmesini temin ediyordu. Bu suretle kayıkları muayene eden polisler, daima ona dokunmuyorlardı. Halbuki kadının karnındaki tas çalınan kıymetli vesikaların taşınmas için en emin vasta olarak kullanılıyordu.

FİZİK TERİMLERİ

Osmanlıca - Türkçe

Merkezi basarî — Centre optique — *Göreymerkez*
Mesele — Problème — *Problem*
Mesnet — Support — *Destek*
Meşbu — Saturè — *Doymuş*
Meyl — İnclinaison — *Eylim*
Meyl — Déclinaison — *Eğilim*
Mıftah — İnterrupteur — *Anahtar*
Mıftahı elektrikî — Manipulateur — *Eldek*
Mıknatıs — Aimant — *Mıknatıs*
Mıknatısi elektrikî — Electro-aimant — *Elektro Mıknatis*
Mıknatisî endüksiyon — Induction magnétique — *Manyetik ündüklem*
Mıknatisî saha — Champ magnétique — *Manyetik alan*
Mıknatisiyet — Magnétisme — *Manyetizma*
Mıknatisiyeti mütebakiye — Magnétisme remanent — *Artık manyetizma*
1- Mıknatisleme, 2- Mıknatislenme — Aimantation — *1- Mıknatisleme, 2- Mıknatislenme*
Mıknatisliyen — Magnétisant — *Manyetizliyen*
Mıstara — Curseur — *Sürgü*
Mihrak — Foyer — *Fokus*
Mihrak budü — Distance focale — *Fokus uzaklığı*
Mihver — Axe — *Eksen*
Müşahede — Observation — *Görgem*
Müşahede etmek — Observer — *Görgemek*
Müşbi — Saturant — *Doyuran*
Mihveri aslî — Axe principal — *Prensipal eksen*
Mikâbı hacmî — Cubique — *Kübik*
Miksefe — Condensateur — *Yoğunlaç*
Mikyas — Echelle — *Ölçey*
Mikyası hava — Aéromètre — *Hava ölçer*
Mikyası hurdebin — Micromètre — *Mikrometre*
Mikyası kesafet — Densimètre — *Yoğuyölçey*
Mikyası kuvvet — Dynamomètre — *Kuvvetölçer*
Mikyası suhunet — Calorimètre — *Isıölçer*
Mikyası tazyiki hava — Baromètre — *Basölçer*
Mikyasülmayiat — Aréomètre — *Yoğunölçer*
Mirfea — Levier — *Kaldıraç*
Misma — Ecouteur — *Kulaklık*
Mizanülharare — Thermomètre — *Sıcakölçer*
Montaj — Montage — *Kuray*
Monte etmek — Monter — *Kuraylamak*
1 — Motör, 2 — Muharrik — Moteur — *1 — Motör — 2 — Devitken*
Muadelet — Equivalence — *Denklik*
Muadil — Equivalent — *Denk*
Muhaddep — Convexe — *Dışbükey*
Muhalif kuvvei muharrikei elektrikiye — Force contre-électromotrice — *Karşıt devitken elektrik kuvvet*
Muhallil — Dissolvant, Solvant — *Eritken*
Muhallil — Analyseur — *Analizer*
Muhallilüllevn — Chromatique — *Renkser*
Muhallili (ziya) — Dispersif — *Dağıtken*
Muhalliyetülhava — Machine pneumatique — *Solumbaç*
Muharrik — Moteur — *Devitken*
Muhavvile — Transformateur — *Değişki.*
Muhit, vasat — Milieu — *Ortam*
Mukaar — Concave — *İçbükey*

Güdbetik

Türkçe eritmatik terimlerinin izahı ve tahlili

Binomal = Binormal (Binomal) ikinci nomal manâsına ve iki kelimeden yapılmış bir terimdir. (Nomal) bilindiği gibi türkçe "kanun, talimat" manasına (nom) kelimesinin sıfatı olup (Normal) e tekabül eder.

(Bi) sözüne gelince, bu da şebih, muadil ve bir şeyin ikincisi manasına geldiği aşağıdaki karşılaştırmadan anlaşılır.

Beğdeş = manent, müsavi, nazîr
Beğit = rabıta (beğ/bağ)
Beğ, bi = hâkim
Bek, bey = hâkim, âmir, zevç (eş)
Bige = zevce
Bigi = mesil (Muht,)
Biğin = misillû (B.T.İ. "Uyg."; "Çağ")

Bu karşılaştırmada: A) Beğ, bek, bey, biğ ve bi sözlerinin mana bakımından müsavi olduğu, B) bunların zevç (eş), gibi (kip), mesil anlamını da verdiği açıkça görülmektedir.

Şu halde (Binomal), tam (binormal) e karşılık türkçe bir terimdir.

Mukabil — Correspondant — *Yöndeş*
Mukavemet — Résistence — *Direnç*
Mukavemeti mahsusa — Résistivité — *Özdirenç*
Mukavim — Résistant — *Direngen*
Mukayese — Comparaison — *Karşılaştırma*
Mukayyit — Enregisteur — *İmleç*
Mukiz — Excitateur — *Uyartaç*
Munkatı tayf — Spectre discontinu — *Kesikli görüntü*
Muntafî — Amorti — *Amırtık*
Musavvit — Microphone — *Mikrofon*
Muta — Donnée — *Veri*
Mutlak — Absolu — *Mutlak*
Muvakkat — Temporaire — *Çağdal*
Muvazenet — Equilibre — *Denge*
Muvazeneti daime — İndifférence — *Duraydenge*
Muvazeneti daime halinde — İndifférent — *Duraydengeli*
Muvazeneti mayiat — Hydrostatique — *Sudenge*
Muvazi — Parallèle — *Paralel*
Mübeddilül — Yesar — Commutateur — *Çevirgeç*
Müberrit — Réfrigérent — *Sogutan*
Müberrit — Machine frigorifique — *Soğutma makinesi, Soğutmaç*
Mücerret — Isolé — *Soyut*
Mücerrit — İsolani — *Soyutkan*
Müessir — İnducteur — *Ündükleç*
Müessir kıymet — Valeur efficace — *Etkin değer*
Müessiriyet — İnduction — *Ündüklem*
Müntez — Vibrant — *Titrek*
Mükemmel gaz — Gaz parfait — *Tükel gaz*
Mükerrer tartma — Double pesée — *Çifttartma.*
Mün'akis — Réfléchi — *Yansıt*
Münakis olmak — Réfléchir (se) — *Yansımak*
Münasebet — Relation — *Bağıntı*
Münhal cisim — Corps dissout — *Erimiş cisim*
Münkesir — Réfracté — *Kırılmış*
Müntesir — Diffus — *Dağınık*
Mürekkep — Composé — *Bileşik*
Mürsil — Emetteur — *Verici*
Müsahhin — Calorifique — *Isıveren*
Müstakır — Stable — *Duraylı*
Müstaktap — Polarisé — *Kutupsanık*
Müstaktip — Polariseur — *Kutupsar*
Müstevî ayna — Miroir plan — *Düzayna*
Müstevii mihrakî — Plan focal — *Fokus düzeyi*
Müş'ir — Indicateur — *Gösterge*
Müştak cereyan — Courant dérivé — *Türev akım*
Müştak — Dérivé — *Türev*
Müteakip — Successif — *Ardal*
Mütebait — Divergent — *Iraksak*
Mütecanis — Homogène — *Homogen*
Müteesssir — İnduit — *Ündüklenmiş*
Müteharriri binefsihi — Automatique — *Otomatik*
Mütekabil — Rèciproque — *Karşılıklı*
Mütekarip — Convergent — *Yakınsak*
Mütemadî tayf — Spectre cotinu — *Kesiksiz görüntü*
Mütemerkiz — Concentré — *Derişik*
Mütenavip cereyan — Courant elternatif — *Almaşık akım*
Mütesaviyülharare — İsotherme, isothermique — *Eşısıl*
Mütesaviyüzzemanlık — Isochronisme — *Eşkurunluk*
Müteşehhip — İncandescent — *Akkor*
Müteveccih, cihatı muayyen — Orientè — *Yönetik*
Müvellit — Génèrateur — *Doğuray*
Müzdevice — Couple *Çiftley*
Müzilüllevn — Achromatique — *Renksemez.*

N

Nakil — Conducteur — *İletken*
Nakil (intikal) — Transmission — *Göçürüm*
Nâkliyet — Conductance — *İletim*
Nazariye — Théorie — *Teori*
Nâzım — Régulateur — *Düzengeç*
Neşir, sudur — Emission — *Salıt*
Nim şeffaf — Translucide — *Yarısaydam*
Nispî, izafî — Relatif — *Bağıl*

RADYO

Ankara:

Öğle Neşriyatı: 12.30 Muhtelif plâk neşriyatı — 12.50 Plâk: Türk musikisi ve halk şarkıları — 13.15 - 13.30 Dahilî ve haricî haberler — 17.30 - 18.30 İnkılâb dersleri Halkevinden naklen.

Akşam Neşriyatı: 18.30 Plâk neşriyatı — 18.35 Çocuklar için radyo fonik temsil: (Şehir tiyatrosu artistleri tarafından) — 19.00 Türk musikisi ve halk şarkıları (Haluk Recai ve arkadaşları) — 19.30 Saat ayarı ve arabça neşriyat — 19.45 Türk musikisi ve halk şarkıları (Bay Myzaffer ve arkadaşları) — 20.15 Meteoroloji mevzuunda konuşma: Tevfik Göymen — 20.30 Plâkla dans musikisi — 21.00 Ajans haberleri — 21.15 Stüdyo salon orkestrası: 1 - Fiçik: Poème Elégique. 2 - Verdi: Rigoletto 3 - Albeniz: Souslle Palmier. 4 - Yvan: Le Haut. 5 - Gabrel Şebek: Auf n den Kampf - 21.55 - 22.00 Yarınki program ve İstiklâl marşı.

İstanbul:

Öğle Neşriyatı : 12.30 Plâkla türk musikisi — 12.50 Havadis — 13.05 Plâkla türk musikisi — 13.30 - 14 Muhtelif plâk neşriyatı.

Akşam Neşriyatı: 18.30 Çocuk tiyatrosu: (Tiltil ve Mitil istikbal diyarında) — 19.00 Radife ve arkadaşları tarafından türk musikisi ve halk şarkıları — 19.30 Spor musahabeleri: Eşref Şefik — 19.55 Borsa haberleri — 20.00 Cemal Kâmil ve arkadaşları tarafından türk musikisi ve halk şarkıları — 20.30 Hava raporu — 20.33 Ömer Rıza tarafından arabça söylev — 20.45 Fasıl saz heyeti: okuyanlar; İbrahim Ali, Küçük Safiye, Kanun Muammer, klarinet Hamdi Tanbur Salâhaddin, ut Cevdet Kozan, Keman Cevdet (Saat ayarı) — 21.15 ORKESTRA: refakatiyle Bedriye Tüzün, Şan — ORKESTRA: 1 - Malilart: Les dragons de Villars, ouverture. 2 - Rimsky - Korsakoff: Le conte du Tsar Saltan. 3 - Strasate: Romanza Andaluza. 4 - Glazounov: Bachhan 5 - Eschaikowsky: Divrtimento. — 22.15 Ajans haberleri — 22.30 Plâkla sololar operet ve operet parçaları. — 22.50 - 23 Son haberler ve ertesi günün programı.

Avrupa:

OPERA ve OPERETLER: 21 Roma — 21.30 Paris, Eyfel kulesi.

ODA MUSIKİSİ: 21.10 Münih.

SOLO KONSERLERİ: 14.30 Stokholm —17.15 Varşova — 17.30 Stokholm — 19.30 Berlin — 20.25 Beromünster — 21.15 Budapeşte — 21.35 Prağ — 22.25 Laypzig.

NEFESLİ SAZLAR (Marş V. S.): 6.30 Breslav — 8.30 Keza — 12.35 Prağ — 19.25 Viyana.

ORG KONSERLTRİ ve KOROLAR: 19.30 Kolonya — 21.15 Stokholm.

HAFİF MÜZİK: 6.30 Hamburg ve diğer alman istasyonları — 8.30 Kolonya, Königsberg — 10.30 Frankfurt, Hamburg — 11.15 Berlin — 12 Breslav ve diğer alman istasyonları — 14 Stutgart — 14.15 Berlin, Kolonya — 16 Breslav, Frankfurt, Hamburg, Kolonya, Stuttgart — 16.5 Königsberg — 17.10 Münih — 18 Berlin — 19.10 Frankfurt, Kolonya — 19.35 Münih — 19.45 Stokholm — 20 Laypzig — 22.20 Königsberg — 23.30 Strazburg.

19.10 Münih — 22.30 Stuttgart.

DANS MÜZİĞİ: 20 Berlin — 20.15 Stutgart — 23 Floransa, Krakovi, Milano, Vilna — 23.25 London - Regional — 23.30 Poste-Parisien 23.50 Lüksemburg — 0.15 Droitvich.

BİR SÜRGÜN

— 87 —

YAKUB KADRI

Doktor Hikmet, evinin kapısından girerken adetâ yüksek sesle : "egoistliğimin derecesine bakın ki; dedi, babamın ne kadar sıkıntı içinde bulunduğunu bildiğim halde, ne Izmirde, ilk defa 150 lirasını alırken, ne de burada kırkar, ellişer, otuzar liralarını çekerken hiç bir saniye bu paralar da nereden geliyor ? Bunları nasıl bulup bana yollıyabiiiyorlar ? demedim. Halbuki, yalının rehinde olduğunu pek âlâ işitmiştim. Babamın yirmi bin kuruş tekaüd maaşından başka bir geliri kalmadığını, ben tıbbiyeden çıkıncaya kadar bütün dükkânlarının, Mahmudpaşa hanındaki yarı hissenin satılmış olduğunu biliyordum. Şu halde nasıl oldu da bu yüz elli liraları, bu kırkları, bu ellileri, vicdanım hiç bir saniye rahatsız olmaksızın ve yahud hiç değilse asîl bir tecessüs saikasiyle nereden geldiklerini bir defa sormaksızın ferihi fahur yedim. Hattâ bu paraları daha idareli bir tarzda sarfedebilirdim. Onu bile düşünmedim. Şimdi de, zavallı babacığım, her şeyini benim için, evet benim için, satıp savdıktan sonra bana maaşını paylaşmamı teklif ediyor. Yani lokmasının yarısını koparıp bana uzatıyor. Hayır, hayır... Bunu olsun kabul etmiyeceğim. Açlıktan gebereceğim; fakat bu lokmanın yarısını..."

Babasına, bu kararını ifade eder bir mektub yazmağa koyuldu. Fakat, mektubun daha yarısına gelmeden enerjisi yumuşayıverdi. "Gebermek, peki ! Fakat, bu, bir çarei hal mi ? Benim ölümümle işler büsbütün karanlık bir haile safhasına girecek. Onlar da benim arkamdan dayanamayıb öleceklerdir.. Işte, bir egoistçe düşünce daha ! Yaşayayım, öleyim ! Daima ben, daima ben... Benim hayatım, benim ölümüm. Sanki bunlar, dünyada her şeyin başlangıcı ve her şeyin sonu imiş gibi... Burada mevzuubahis olan mesele ne idi ? Anamın, babamın son günlerine, mümkün olduğu kadar rahat ve huzur temini değil mi ? Bu, ancak benim çalışmam; yani benim yaşamamla kabildir. O halde yaşamalıyım ve çalışmalıyım !"

Bu sefer, tekrar Ragıb beye baş vurmağı düşünmedi. Şimdi, onun bir başka dostu daha vardır : Dr. Pierrot. Zaten Provansadan avdetinde bir kere kendisini gidip görmeği vadetmişti. Eski kâğıdlarını karıştırdı ve Pierrotnun reçetelerini buldu. Adres bunların üstünde yazılıydı. "Onu, hemen şimdi gidip görmeliyim." dedi. Bu sinir gerginliği geçerse bir şey yapamıyacağını, yeniden derin bir uyuşukluğa düşeceğini biliyordu, Şapkasını alıp sokağa fırladı.

Dr. Pierrot'yu bulmak onun için çok güç bir şey olmadı. Reçetenin üstünde okuduğu yeri adeta eliyle koymuş gibi buldu ve doktor, onu samimî bir neşe ile karşıladı :

"— Gördünüz mü bire kere, gördünüz mü bir kere, istirahatın mucizevî tesirini... Bu hastalık için istirahattan iyi bir tedavi yok. Bir de..

Doktor Hikmet :

"— Fakat; dedi. Maatteessüf bundan sonra pek istirahat edemiyeceğim. Çünkü çalışmağa mecburum, ve kırk yıllık bir dostuyla konuşuyormuş gibi bütün ailevî sıkıntılarını ve nihayet, son aldığı mektubu anlattı.

Dr. Pierrot'nun çehresi birdenbire bozuldu. Fakat, bu bozuluş, bir iki saat evvel, Mme. Lavalière'in yüzünde gördüğü değişikliğe benzemiyordu. Önünde muztarib ve endişeli bir adamın siması vardı. Pierrot, bir müddet, uzun, ince parmaklariyle küçük çene sakalını sıvazladıktan sonra :

"— Her şeyden evvel, sizi bir defa muayene edeyim; dedi.

Ve doktor Hikmeti soyup, göğsünü, arkasını uzun uzun, inceden inceye dinledi :

"— Balgam çıkarıyor musunuz ? diye sordu.

"— Ara sıra..

"— Bir defa balgamı da analize etmeliyiz.

Düşündü, düşündü ve birden çehresine bir zoraki beşaşet vermeğe çalışarak ilâve etti :

"— Ancak ondan sonra sizinle bir maişet ve hayat projesi yapabiliriz. Kendinize bu gibi şeyler için fazla heyecan vermeyiniz. Bu dünyada hiç bir şey, *tragique'e* alınmağa değmez. Şimdilik pederinizin size göndermek vadinde bulunduğu o cüzi parayı kabul ediniz. Bu, bize, hiç olmazsa bir müddet her hangi bir iyi fırsatı bekliyebilmek imkânını verir. Siz, daha gençsiniz ve istikbal, önünüzde türlü türlü ihtimallerle serilip duruyor. Ben, bu yıl altmışa girdim. Asıl felâket bu ! Onü hiç alınamıyacak, tehlikesi gittikçe artacak bir felâket ! Hem de, benim gibi bir adam için. Ne çoluğum, ne çocuğum var. Bu koca şehrin içinde ben de sizin gibi yapyalnızım. Bir bakıma göre, gene sizin gibi bir yabancıyım. (Doktor Pierrot hazin hazin gülümsedi.) Bu sözüme hayret mi ettiniz ? Size bir yahudi olduğumu söylersem, belki, gene her şeyi ifade etmiş olmıyacağım. Zira, kendi kendinize diyeceksiniz ki "yahudi, budi veya müslüman olmakla, insan bir millete mensub olmak hakkını kaybetmez ya !" Bu mantıkın delilidir. Fakat, hakikat, başka şey söylüyor. Kendimi bildiğim bileli, ta ilk mektebden beri, bu yahudi sıfatını, derimin üstünde bir cehennem damgası gibi hissetmişimdir. Bununla beraber, — garib değilmidir ki — ben yahudiliğin ne demek olduğunu bilmiyorum. Babam da bilmezdi. Pierrot halis bir fransız adıdır ve biz, kendimizi ailece, daima, her şeyden evvel fransız addetmişizdir. Ana dilim, kim bilir kaç kuşaktan beri fransızcadır. Beynime ve ruhuma karışmış bir başka kültürün en hafif bir izini bile hissetmiyorum. Buna rağmen, bu yahudilik yüzünden hayatta çekmediğim mihnet kalmamıştır. Bunun yüzünden bana her türlü muvaffakiyet kapıları kapanmıştır ve mensub olduğum ilim âlemindeki bütün gayretlerim, emeklerim hep boşa gitmiştir. Bugün, karşınızda gördüğünüz bu insan yıkıntısı, işte, böyle bir sosial facianın kurbanıdır.

(Sonu var)

HAYAT ve SIHHAT

Uyku gelmezse ...

Bu uzun geceleri geçirmek için iyi çarelerden biri de şüphesiz uyumaktır. Yatakta okumak da bundan dolayı faydalı olur. Vaktiyle hekimler herkesin uyku saatine de karışırlar ve yedi saatten ziyade uyumamağı tavsiye ederek fazla uyumak insanı mankafa eder, derlerdi.

Şimdi biliniyor ki uyku hayatın lüzumlu bir kısmıdır. Hele fikirleriyle çalışan insanlar için uyku daha ziyade lüzumludur. Fikri işlemeyene zaten şu kadar saat uyumalı, demek fayda vermez. O ne vakit işsiz kalsa hemen içi geçer, uykuya dalar. Fikri işleyen de kendisine lüzumlu olan uyku müddetini bilir, onun uyku müddetine karışmak da fazla olur.

Hekimce asıl düşünülecek şey uykusuzluktur. Uykunun lüzumundan azolması, fazla olmasından daha ziyade zarar verir. Bundan dolayı uykusuzları uyutmak için türlü türlü ilâçlar icad edilmiş ve hâlâ icad edilmektedir. Bunlar acele işlerde ve kısa bir zaman kullanılmak şartiyle iyi şeylerdir, fakat uyku ilâcına devam edilince o da uykusuzluktan daha ehemiyetli bir hastalık olur.

Uykusuzluğu düzeltmek için onun sebebini bularak sebebi ortadan kaldırmak lâzımdır. Uykusuzluğun sebebleri de hemen hemen uykusuzların sayısı kadar çoktur. Kimisi mide bozukluğundan, yahud yemeklerini değiştirdiğinden dolayı uyuyamaz. Yemek işi düzeltilince uyku da gelir, bir kalb hastası iyi nefes alamadığı için uyumaz. İstirahat edib de kalbini kuvvetlendirince uyku düzelir. Böbrekleri iyi işlemiyenler bir kaç gün yalnız süd içmekle, böbreklerinin daha iyi işlemesini temin etmekle uykuları gelir. Kimisi çayla, alkolle uykusunu kaçırır, kimisi de fazla tütünle. Vakıa çay, alkol, sigara kullananların hepsi uykusuz değildir, onlar vücudlarının zehirlenmesine daha iyi tahammül ediyorlar demektir.

Hazımları daima bozuk olanların uykusuzluğu büsbütün onlara mahsus bir şekildedir. Akşamdan yatınca uyurlar da, gece yarısından sonra birden bire uyanırlar. Onların da, akşam yemeklerinde eti kaldırmak, ekmeği az yemek çok defa uykusuzluklarını düzeltir. Ateşli hastalıklarda uykusuzluğu anlatmıyacağım, onlarda uykusuzluk belli başlı bir hastalığın âlâmeti demektir ve ancak hastalığın tedavisiyle geçer.

Birde sinirlerinin her vakit ayakta olmasından uyuyamıyanlar vardır. Bunların uykusuzluğunu geçirmek daha güç olur. Uyku ilâçlarına çok düşenler de böyle sinirli uykusuzlardır. Halbuki o ilâçlar pek çabuk alışrklık hasıl ettiklerinden onları devamlı kullanmak kendi kendine gelmesi lâzım olan uykuyu büsbütün kaçırmak olur.

Uyuyamayan sinirliler için çok iyi bir çare akşam üzeri işten dönünce hemen yatağa girmektir. O saatte insan tabiî uyumaz, fakat yatakta sinirleri dinlenir. Yattıktan bir iki saat sonra — gene yataktan kalksadan — yemeğini hafifçe yerse yemekten sonra uyku tatlı tatlı geylir. Böylece bir kaç gün devam edince hiç ilâç içmeden uyku zamanı tanzim edilir.

Kimisi de yatağının fazla yumuşak yahud fazla sert olmasından uyuyamaz. Yatağı düzeltmek kolaydır, fakat bazısı da yatakta yalnız olmadığı için uyuyamaz. Buna çare ne olduğunu tahmin edersiniz. Ancak iki eşin uyku saatleri birbirine uymazsa yalnız yatağı ayırmak da yetişmez. Yatak odasını da ayırmak lâzım olur.

Uykusuzluğa en yeni çarelerden biri yatağı şimalden cenuba doğru istikâmette bulundurmaktır. İnsan miknatis istikâmetinde yatınca daha kolay uyur. Bundan başka yatak odası toprağa ne kadar yakın olursa uyku o kadar çabuk gelir. İkisi de, uykusuzluğa sebeb olan elektrik tesirlerinden kurtulmak için.

G. A.

Yakın Şark hattında yeni Sovyet dizel vapuru "Svanetia,,

29 ikincikânun 1938 den itibaren Yakın Şark hattında eşya ve yolcu nakletmek üzere yeni Sovyet Vapuru "Svanetia" işlemiye başlıyacaktır. Bu vapur, İstanbul, Pire ve Hayfa limanlarına uğrıyarak Odesa ile Port - Sait arasında muntazam seferler yapacaktır.

5.000 tonilatoluk olan ve bir saatte 17 mil yapan "Svanetia" vapurunun inşası 1937 yılının sonunda bitmiştir. Fennin en son şeraitine göre inşa edilmiş olan bu vapur, yolcular için azamî konforları temin eder.

Vapurun,

Bir ve iki kişilik 1 - inci mevki
İki „ dört „ 2 „ „
„ „ „ „ 3 - üncü „

kamaraları vardır.

Bütün kamaralar stil ve rahat mobilya ile döşeli ve her yolcu için ayrı bir gardrob vardır. Kamaralarda, dış hava ne olursa olsun, istenilen hararet derecesini temin eden hususî bir vantilâsyon tertibatı, vardır. Bütün kamaralarda radyo ve her mevkie mahsus olmak üzere banyolar ve sıcak ve soğuk su duşları bulunmaktadır.

Her mevkie mahsus olmak üzere ayrı ayrı lokantalar, fümuvarlar, dans salonları, Barlar, kahve içilen verandalar, çocuk odaları ve Berber salonları vardır.

Yolcular için enfes yemekler ve tıbbî yardım müemmendir.

Her türlü malûmat, yakın Şark U. S. H. Ş. "İntourist" mümessilliğinden (İstanbul, Galata, Hovagimian Han) alınabilir. 1—502

Bir Avrupalı Gözü ile AMERİKADA SPOR

ADAMA-ADAM

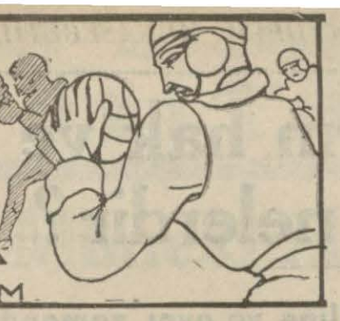

Yazan: H. Lechenperg — 24 — *Çeviren: Kerim Bükey*

Bir hafta evvel manialı 220 yardalık yeni bir rekor tesis etmiş ve kezalik 100 yardalık cihan rekoruna yetişivermiş ?

*

Yukarıda demiştik ki, zencilerin çıkış ve atlayış bakımından üstünlüklerini belki izah edebilen bu teori, alelumum Amerikalıların Avrupalılarla mukayesesinde, Amerikalıların faikiyeti için bir nihaî sebeb daha aranmak istenildiği zaman, bunların Avrupalılara karşı faikiyetlerini de izaha yarar. Bu faikiyetin müteaddid sebeblerini evvelce uzun boylu anlatmış bulunuyoruz.

Amerikalılar millet olarak Avrupalılara nazaran sadece daha genç değil, her şeyden önce henüz sükûn ve sükûnet dolu bir hayat şekline varmış değillerdir. Pek âlâ mümkündür ki, (tabiî bu da sırf bir nazariye) ingilizlere, fransızlara ve almanlara uzun zamandan beri tabiî gelen müemmen bir burjuva hayatı ve şartları Amerikada henüz birleşmemiş ve bu vakada şimdilik tesirlerini göstermekten hali kalmamıştır. Işte bu hayatla mücadele zaruriyeti Amerikayı kolonize eden insanların torunlarında hâlâ hissediliyor.

Böylece münhasıran şimdiki faikiyeti izah edilmiş olmakla kalmıyor, bu faikiyet bugünkü veya yarınki nesle münhasır kılınmış oluyor.

Şu kadar var ki Amerikan hafif atletizmi tetkik edildiği zaman tesbit edilen ikinci nokta daha alâka uyandırıcıdır : Amerikalıların uzun mesafelerde tamamen geri kalışları ve buna mukabil çıkış, fırlayış, atlayış gibi, hulâsa, zamanla mahdud ve biredn bire kendini toparlayışı ve anî bir irade tekâsüfünü istilzam eden diğer bütün müsabakalardaki fevkâlade faikiyetleri.

Burada gene kitabımızıu başmda söylediklerimize dönüyoruz. Amerikalı için spor : Adam adama çarpışma, adam adama karşılaşmadır. Hafif atletizmin adam adama karşılşmğı mümkün kıldığı, enerji indiflarına imkân verdiği yerler, karşıdakini yere çalmağı, ezmeği, kırmağı, tuz buz etmeği, rakibinin peşine düşüp ensesinden inmemeği, mümkün kıldığı yerler, Amerikalının benimsediği yerler, kendine mal ettiği sahalradır. Amerikalının sabrı yoktur; beklemez, bekliyemez. Hasmin üstüne atılmak, silip süpürmek, işi temizleyivermek ister. Çarçabuk, sıçrıyarak, tepesine binerek...

Burada hafif atletizim müebbed Amerika spor zihniyetinin ve spor vaziyetinin bir ifadesi olmaktan başka bir şey değildir. Çabukluk, atılış, mücadele ve tam vuzuh üzerine müessis bulunan Amerikan umumî yaşayışının bir ifadesidir.

Yüzücüler.

Amerikan yüzücüleri hakkında hafif atletlerde söylenilen şey, yahud, bunun hemen hemen ayni söylenilebilir. Burada da taşan bir malzeme bolluğu var. Burada da tahakkuklarını kolejlerde geçen hayatla, kulüblerdeki antrenmanlara, "amatör atletizm birliği" nin mükemmel organizasyonuna borçlu olan fevkalâde başarılar var.

Hafif atletizmden farkı, atletizm yıllardan beri durmadan ilerlediği halde Amerikan yüzme sporunun bir kriz geçirmiş olmasıdır. Ve bu kriz hâlâ tamamiyle yenilmiş değildir. Bu krizin adı : Johnny Weismüller.

Geldi, gördü ve yendi. Amatör sporundan, çekilinceye kadar Amerikada kendisiyle boy ölçüşebilecek bir tek adam yoktu, ve dünya yüzünde de pek az kişi vadrı. Başarılan rekorların avantajsız tarafları da oluyor. Weissmüller, sırf mevcudiyeti ile yalnız Amerikadaki hakikî rakiblerinin değil, kendisinden sonra gelenlerin de cesaretlerini kırdı.

Amerikan yüzme sporunun çöküşü Los Angelese kadar Amerikalılarca da meydanda olan bir

Rugby, en fazla fizik gayret istiyen bir oyundur

hakikat değildi. Dünya bir tarafa dursun. Los Angeles de Clarence Crabbe dört yüz metreyi güç belâ kazanabildi. Bütün diğer müsabakaları Japonlar topladı, evet, yüz metre arka üstü yüzmede, birinci, ikinci ve üçüncülüğü aldılar, ve iki yüz metre kurbalamada, ve bin beşyüz metre krolde de ayni şekilde kazandılar.

Bu Amerikalılar için acı oldu, fakat ümidlerini kesmediler, çalışmağa ve yetiştirmeğe başladılar.

Weissmülleri bulup yetiştiren ve Yalenin antrenörü olan meşhur Kiputh dişlerini sıkıp yeni bir Amerikan takımını kurmağa başladı.

Kendine mahsus bir sistemi vardı. (Yalede çalıştığından beri yirmi senedir bu sistemi tatbik ediyor). Bu sisteme göre ilk iki ayda hiç bir yüzücüyü suya sokmuyor. Jimnastik yapılıyor. Kol adaleleri mide adaleleri, boyun adaleleri inkişaf ettiriliyor. Bacak adalelerinin yumuşaklığı mükemmel olması için dinleninceye kadar bacaklar imkân dahilinde istirahat ettiriliyor.

Bu iki ay zarfında — yani mübtedi talebe suya daha bir adım atmadan Mr. Kiputh hangi mesafeye çalışacağına karar verir. Ve Kiputh nadiren hata yapar, o da şayed yaparsa.

Bundan sonra davânın çetinliği hakkında biz Avrupalıların havsalası almıyacak şekilde bir antrenman başlar. Günde iki üç saat yüzme havuzunda. Jimnastik. Her yüzücünün bünyesine göre tamamlayıcı sporlar. Kiputhun kendisi tarafından tayın edilen bir perhiz. Ve Kiputh, yüzücülerine nezaret etmeğe, muayyen bir hareketi — ne söylüyorum : Bir hareketin binde birini — tashih etmeğe ve günlerce, haftalarca, aylarca çalıştırmağa üşenmez.

Ve kendisiyle beraber çalışan diğer antrenör sürüsü, Los Angeles de imkânsız görüneni başardılar : Los Angelesdeki mağlûbiyetin acısını çıkarmağa hazır yeni bir Amerikan yüzücü ordusu hazırlandı. Weissmüllerler ordusu. Isimleri mi ?

Işte yüz metre dünya rekortmeni Peter Fick. Işte iki yüz yirmi yardacı Gilhulo. Işte Johnny Higgns, yüz ve iki yüz metre kurbalama yüzücüsü. Işte arka üstü yüzmede sansasyon yapan Adolf Kiefer, işte Ralph Flanogan, Johnny Maicones ve en başta Jack Medica.

Medica eksperlerin nazarında Weissmüllerin hakikî selefi sayılıyor, hattâ ayni zamanda Weissmüller ve Arne Borgun ikisinin birden. Son iki yıl içinde iki yüz metre ile bin beş yüz metre arasında yuvarlak hesab on dünya rekoru kırdı. Iki yüz metreyi : 2.07,2 de ve bin beş yüz metreyi : 18 : 59,3 de yüzdüğünü göz önüne getirmeli. Weissmüllerin iki yüz metre rekoru 2 : 8 ve Arne Borgun bin beş yüz metre rekoru : 19 : 7,2 idi. Fakat Amerikan yüzme sporu Madica yüzünden vaktiyle Weissmüllerin tesiri altında kalmış olduğu gibi ezilmek tehlikesinde değildir. *(Sonu var)*

1 Gün İçin

Müjdeler

İstanbuldaki arkadaşımızın telefonla verdiği haberi dünkü Ulus'ta okuyup sevinenler arasında bulunduğumu itiraf ederim:

Bursa'nın, mütehassıs Valdenberg tarafından yapılmış olan beş yıllık imar plânına dair bildirilen noktalar, büyük bir turizm mıntakasının en güzel parçasını kalkındıracak mahiyettedir :

"Yüzlerce tarihî eserle dolu olan Bursa şehrinde ana caddeler bu eserleri meydana çıkaracak surette açılacak, Uludağ kış sporları merkezi haline getirilecek, dağa elektrikli şimendüfer, dağda modern tesisler kurulacaktır. Bursa, Mudanya, Yalova Bursa yolları yapılacaktır.,,

Sayın Başbakanın Yalova'da istanbullu arkadaşlarımızla yaptıkları görüşme esasen bu haberin ilk müjdecisi idi: İstanbul, Yalova, Bursa merkez olmak üzere bütün Yalova havzası dünyada bir eşi daha olmıyan inanılmaz zenginlikte bir turizm sahasıdır.

Turist ne ister ? Tarihî eser, orijinallık, manzara, deniz, göl, güzel hava, temiz su, dağ, nehir, orman, iyi meyva ve nihayet - yahud ilk önce - *modern konfor* ...

Herhangi bir turizm bölgesinin yalnız bir kaçı ile iktifa ederek istismarına dört el ile sarılacakları bu kazanç unsurları, Marmara havzasında, bir arada ve fazlasiyle mevcuttur. Yalova'dan Bursa'ya, Bursa'dan Mudanya - Tirilya yolu ile Karacabey kenarlarından geçerek tekrar Bursa'ya kadar bir devir yapmız. Uludağa çıkınız, oradan Tavşanlıya geçiniz, Domaniç'ten İnegöle inip Yenişehir yolu ile İzniğe uğrıyarak tekrar Yalova'ya geliniz. Yalnız buraların tabiî güzelliğine, tarihî ve iktısadî servetine, her türlü inkişaf imkânlarına dair edinebileceğiniz intibaları birkaç cildlik bir kitabta toplıyamazsınız.

Bir Gemlik körfezi, bir Apolyond gölü, bir İznik kasabası, yazın veya kışın bir Uludağ, bir Yalova kaplıcaları, bir Çitli suyu... - fakat, saymanın imkânı mı var? - Bütün bunların her biri, başlı başına birer hazinedir. Buralara, dünyanın her tarafından, dört mevsimde, akın akın gelecekler vardır. Konfor, ucuzluk, eğlence... İyi işliyen bir turizm idaresi... Marmara havzasında bir aylık bir kür - eski tâbirle - ömrü - müze ömür katar.

Verilen müjdeyî yakın zamanda tahakkuk etmiş göreceğimizden eminiz. — N. Baydar.

Türk üniversitelilerinin Budapeşte ziyareti

Budapeşte, 26 (A.A.) — Macar ajansı bildiriyor: Profesör B. Muhlisin riyasetinde İstanbul üniversitesi talebesinden 36 kişilik bir heyet, bir hafta Macaristanda tetkik seyahati yaparak birçok kültür müesseselerini gezmişlerdir.

Maarif nezareti yüksek tedrisat dairesi şefi B. Fuelei Szanto, heyet şerefine bir akşam ziyafeti vermiş ve bu ziyafet sonunda BB. Fuelei Szanto ve Muhlis, Macaristan ile Türkiye arasında dostane münasebetleri tebarüz ettiren samimî nutuklar söylemişlerdir.

KESİK BAŞLAR

Yazan: Edgar Wallace

42

Sir Gregori onu takib ediyordu. Birdenbrie ayılmış ve yaptığı deliliğin bütün feci akibetleri böyle bir sarahat le gözleri önüne gelmişti ki korkudan tiril,tiril titremeğe başladı. Hemen kütüphaneye dönerek oradaki kasayı açıp içinden bir avuç banknot çıkardı. Bunları, kapının önünde asılı elbise askısında duran paltonun ceplerine yerleştirdi. Terliklerini çıkarıp kalın fotinler giyerken aklına Bağ geldi. Bağ'ın oda kapısını açtı. Fakat hayvan orada değildi. Gregori maymunun Adeli yakalayabileceğini gözlerinin önüne getirerek duyduğu istirabtan bağırmamak için ağzını elleriyle tıkadı.

Fakat ne olursa olsun Bağ'ı bulması lâzımdı. Gece karanlığında o müthiş ve acaib hizmetkârını aramağa çıktı. Parmaklarını dudaklarına götürerek ağlar gibi tuhaf ve uzun bir feryad kopardı. Bu, Bağ'ın şimdiye kadar daima itaat gösterdiği bir nevi davetti. Hiç bir cevab gelmedi. Bu daveti bir daha tekrarladı. Eğer Bağ bu sesi işitmiş idi ise demek ki ömründe ilk defa sadi hibine itaatsizlik gösteriyordu.

Gregori durdu, alnından buz gibi terler boşanıyordu. Fakat bu korkunç vaziyet karşısında gösterdiği heyecan bundan ibaret kaldı. Bağ'ı bulamayınca hemen şık yatak odasına çıktı. Pijamasını çıkarıp gündelik elbiselerini giydi. Tekrar bahçeye indi. Bağı tekrar çağırdı. Fakat hayvanın hiç bir taraftan zuhur etmediğini görünce içeri girip bir bardak viski daha çekti. İçine bu suretle biraz emniyet geldi. Otomobiline bakan uşağı çağırdı.

— Otomobili yandaki küçük kapının önüne çekiniz, dedi. Parmaklıklı kapının açık kalmasına dikkat ediniz. Bu gece tekrar gezmeğe gitmem ihtimali var.

Tevkif edileceğinden hiç şüphe etmiyordu. Başına böyle bir şey gelecek olursa ne büyük serveti ve ne de dostlukları artık onu kurtaramıyacaklardı. Son macerasının delice bir hâdiseden fazla bir şey sayılacağından emindi!

Ancak bunları düşünürken Stella Mendoza'nın yukarıki odada kapalı bulunduğu aklına geldi. Oraya gitti. Stella, Gregorinin halini görür görmez tevkalâde bir vaka karşısında bulunduğunu derhal anladı.

— Adel nerede? dedi.

— Ne bileyim ben. Kaçtı. Elinde bir rovelver vardı. Bağ da kızın peşine düştü. Şayet Bağ onu bulacak olursa neler olacağını ancak allah bilir. Onu parça parça eder. Bu ne bu?....

Uzaklardan hafif bir silâh sesi geldi.

İçi bir türlü rahat olamıyan Gregori:

— Hırsızlar olacak, dedi. Beni dinleyin Mendoza; ben gidiyorum.

— Nereye gidiyorsunuz?

— Bu sizin vazifeniz değil. İşte size biraz para.

Böyle diyerek kızın avucuna bir mikdar para koydu.

— Gregori siz ne yaptınız?

— Hiç bir şey yapmadım. Fakat gene beni tevkif edecekleri muhakkaktır. Gidip yatıma bineceğim. Buraya kimseler gelmeden kaçarsanız siz de iyi etmiş olursunuz.

Stella şapkası ile eldivenlerini almak için dönerken kapının kapanıp anahtarın da delikte döndüğünü işitti. Gregori dışarı çıkmış ve her zamanki gibi mekanik bir hareketle kapıyı kilidlemişti, tıbkı kapıya vurulan yumrukları hiç işitmiyerek gene mekanik bir hareketle aşağıya inmekte devam ettiği gibi....

Grif şatosu, bildiğimiz gibi, bir yamacın tepesinde ve Çayçester yolları da Sir Gregorinin gözleri önünde uzayıp gitmekte idi. Şatonun önünde durup, her şeye rağmen, uzaklara bakarak Bağ'ı görmeğe çalışırken yolda, şatoya doğru hızla gelmekte olan bir otomobilin fenerlerini gördü.

— Polis, diye inledi ve bostanda bata çıka parmaklığa doğru koşmağa başladı.

XXXVII

Yine eski kule

Adel, bu iğrenç evden kaçmaktan başka bir şey düşünmiyerek iki tarafı ağaçlı dar bahçe yolunda koşuyordu. Büyük kapı kapalı idi, kapıcının odası kap karanlıktı. Adel asma kilidi kırmak için boş yere uğraştı.

Adel, başını arkasına döndürünce şatonun açık kapısından sızan elektrik ziyası arasında, çayırlı tarh boyunca bir hayaletin yavaş yavaş ilerlemekte olduğunu farketti; ilk önce bunun Gregori Pen olacağını düşündü, fakat sonra Longvalin evinde görmüş olduğu maymunu hatırlayarak olduğu yere yıkılacak kadar müthiş bir korku his etti. Gelen Bağ'dı! Adel dıvar boyunca, kabil olduğu kadar sessiz ve bir çalılıktan ötekine geçerek koşmağa başladı. Fakat Bağ, Adeli görmüştü ve acele etmeden, kızın sanki ele geçirilmesi pek meşru olmıyan bir av olduğunu düşünüyormuş gibi, yavaş yavaş geliyordu. Adel belki başka bir kapı bulmak ümidiyle ilerlemeğe devam ederken hep arkasına bakıyor ve elinde de brovniğini sıkısıkı tutuyordu.

Adel, biraz sonra, dıvara sığınmaktan vaz geçip çayırlığa girdi ve bu suretle maymunun takibinden kurtulmuş olduğunu zannetti. Fakat Bağ onu görmüş, ve telâş etmeksizin peşi sıra yürümeğe başlamıştı. Adel, böylece yoluna devam ettiği takdirde hayvanın artık takibe lüzum görmiyerek geri döneceğini tahmin etti: Bağ'ın tecessüse kapılarak arkasına düşmüş olması muhtemeldi. Fakat kızın bu ümidi de suya düştü:

Ağaçlıktan geçip bir keçi yolundan ilerlerken tekrar dıvara, yani Bağ'a yaklaşacağını anlayınca bu yolu bırakarak kırağıdan ıslanmış çayrlara saptı. Biraz sonra dizlerine kadar sırıl sıklam olmuştu. Fakat bunu his etmiyerek yoluna devam ederken tekrar arkasına baktı: Bağ da dıvar kenarından yürümeyor, tarlalar arasından doğru üzerine geliyordu.

Adel bahçenin hep bu dıvarla mahdud olup olmadığını istirab içinde düşünürken karşısında açık bir parmaklıklı kapı görerek sevindi ve hemen o tarafa doğru bütün hızıyle koşmağa başladı. Kapıdan çıktı ve hemen yolu bulup, nereye gittiğini bilmediği bu yolda deli gibi ilerlerken, arkasına bakıp Bağ'ı gene ayni mesafeyi muhafaza ederek, kendisini takib eder buldu.

İki mil kadar uzakta pencereleri aydınlık bir ev gözüne ilişti. Memnuniyetten hıçkırarak o tarafa fırladı. Bir yamacı tırmanınca ışıkların gene eskisi kadar uzakta bulunduğunu gördü.

Nerede idi? etrafa göz gezdirince bunu da anladı. Sol tarafında, ileride, eski Grif kulesinin hayali beliriyordu.

Bu sırada Bağ, o vakte kadar muhafaza etmiş olduğu seyirci vaziyetini bırakarak köpek gibi uluyup kendisine doğru fırladı. Adel kule tarafına dönerek nefes nefese ve ağlaya ağlaya koşusuna devam etti. Kalbi öyle hızlı çarpıyordu ki birdenbire duracakmış sanılıyordu.. Artık kuvveti kesiliyordu. (Sonu var)

AVUKATLIK KANUNU LÂYİHASI MÜNASEBETİLE

Avukatların hak ve vazifeleri nelerdir ?

Avukat ihtilâfların halline ve aynı zamanda hukukun devamlı şekilde inkişafına hizmet eder

— 2 —

Avukatlığın bir devlet memuriyeti haline ifrağı ve avukatların vazifelerini hâkimler gibi maaş mukabilinde görmeleri muhtelif yerlerde tecrübe edilmiş bir sistemdir. Baronun yaptığı sui istimaller Prusya kıralı ikinci Frederiği avukatlar mesleğinin ilgasına sevketmişti. Bir kararname ücretli avukat istihdamını men etmiş bunun yerine maaş mukabilinde vazife gören ve taraflara meccanen hizmet etmekle mükellef bulunan kanunî müşavirler ikame eylemişti. Kıralın bu memurları vazifeleri devam ettikçe mafevklerine bir asker disipliniyle bağlı bulunuyorlardı. Aynı tarihlerde avukatlar İspanyada kıral, Avusturyada imparator tarafından tayin edilirdi. Birinci Nikola "Ben çar oldukça Rusyada avukata ihtiyaç olmıyacaktır" diyordu. Sovyet Rusya 30. Teşrinieevl. 1914 tarihinde avukatlığın tamamen serbest olarak icrası sisteminden, onun, tam zıddı olan devletin aylıklı memuru sistemine geçmişti. Bu usulün esas gayesi hiç şüphesiz avukatların davâyı uzatmaktaki menfaatlerini kaldırmak, her türlü tavik ve tehir yollarını kapamaktı. Fakat bu maksad hiç bir yerde filen tahakkuk edemedi. Hükümetten aylık alan bir avukat, tarafların seçmiş olduğu avukatın gösterdiği gayret ve meharetle çalışmıyordu; ve bilhassa, davâcı, işini muayyen bir avukata tevdi mecburiyetinde kaldığından, kendisinin itimadını kazanmış her hangi bir şahsa müracaat imkânını bulamıyordu. Bu usul, en son tatbik edildiği Sovyet Rusyada geniş sui istimallere yol açtı; müdafilerin büyük ekseriyeti irtikâb ve ihtilâstan maznun olarak mahkemeye sevkedildiler. Bunlardan bir kısmı idam diğerleri hapis cezasına mahkûm oldular. Bunnu üzerine bu sistem 920 senesinde ilga edilerek adliyede müdafaa vazifeleri meslek, kültür veyahut şahsî vasıfları bu vazifeyi icraya müsait olanlar tarafından ifa edilen bir âmme hizmeti haline ifrağ edildi. Bu suretle avukatlık vazifeleri mahiyet ve icabının memurlukla telif kabul etmediği bir defa daha teyyüd etmiş oldu.

Avukatlığın tam manasiyle bir serbest meslek halinde tanzimi, gerek meslek müntesiplerinin ve gerek meslekî teşekküllerin muayyen haller haricinde adlî otoritenin devamlı murakabesinden azade tutulmasını veya bu murakebenin asgarî hadde indirilmesini icab ettirir. Bu usul, adlî teşkilâtımızın dayandığı esas prensiplere uygun düşmez. Kaldı ki "her baro levhasına hâkimdir" düsturu artık önceden bu sistemi kabul etmiş olan yerlerde bile mahalli tatbik bulunmamaktadır.

Projenin takib ettiği sistemde avukatlığın mümeyyiz vasfı bir âmme hizmetinin ifası maksadiyle tesis edilmiş olmasıdır ki, o da, adâletin tedviridir. Meslekî kaidelerin esası, işte hep bu tedviri adâlet icablarına dayanır. Avukatların şahsî menfaatları bu kaidelerin teşekkül etmesine tamamiyle yabancıdır. Müvekkilin şahsî menfaati de meslekî vazifelerin hududunu çizmez. Çünkü hasım olan tarafların aynı derecede himayeye lâyik menfaatleri vardır. Bu bakımdan lâyiha avukatlığı âmme hizmeti mahiyetinde bir meslek addetmiş ve avukatların bilgi ve tecrübelerinin adâlet hizmetine tahsisini mesleğe gaye olarak göstermiştir. Bir yandan müdafaa vazifelerinin hakkiyle ifasına öte yandan tarafların menfaat, haysiyet ve talilerini ellerinde tutanların ilmî ve ahlakî vasıflarına verilen ehemiyet projedeki sistemin belkemiğini teşkil eder. Bu esastan mülhem olarak tanzim kılınan lâyiha ilk önce İstanbul barosu mecmuasında neşredilmişi bir müddet sonra Ankarada baro mümessillerinden müteşekkil bir kongrenin tetkikine arzolunmuştu. Kongreye iştirak eden baro mümessilleriyle adliye vekâleti arasında lâyihanın ana prensipleri bakımından esaslı bir ihtilâf kaydedilmemiştir. Altı maddenin tadili hakkında yapılan bazı teklifler lâyihanın umumî sistemine halel vermiyecek mahiyettedir. Bu tekliflerin birincisi avukatlığa mani teşkil eden ceza mahkûmiyetlerine mütedairdir. Kongrede cereyan eden müzakere sonunda "şeref ve haysiyeti muhil bir suçtan veya aşağı haddi bir, yukarı haddi beş seneden az olmıyan hapis cezasını müstelzim bir cürümden dolayı mahkûm olanlar "fıkrası yerine" şeref ve haysiyeti muhil bir suçtan veya aaşğı haddi bir seneden, yukarı haddi beş seneden fazla hapis veya ağır hapis cezasını müstelzim bir cürümden dolayı mahkûm olanlar stajyer veya avukat olmaktan memnudurlar. Şu kadar ki gayri kasdî cürümlerden veya cezayı hafifleten sebeblerin vücudiyle birlikte kasdî cürümlerden biriyle mahkûm olanların bu mahkûmiyetinin stajyer veya avukat olmaya mani olup olmadığına disiplin meclisi tarafından karar verilir.." Fıkrası ikame edilmiştir. Buradaki en esaslı fark kasdî olmayan cürümlerle cezayı hafifleten sebeblerin mevcudiyeti halinde disiplin meclisine verilmiş olan takdir hakkıdır. Mesleğe nihayet veren hallerde avukatlar için hâkimlerden farklı bir mahkûmiyet mikdarının esas tutulması avukatların daimî bir mücadele halinde bulunmaları ve bu yüzlen diğer mesleklerde olmayan tehlikelerle yanyana yaşamalarından mütevellittir. Bittabi şeref ve naysiyeti muhil suçlarda böyle bir tefrik yapılmasına mahal yoktur.

2 — Avukatlıkla içtimaı caiz olan vazife ve meşgaleler arasına hakemlik, likidatörlik, kaza mercilerinin veya adlî bir dairenin verdiği her hangi bir vazife ve hizmet, anonim ve kooperatif şirketleri, meclisi idare azalıkları ve murakipliği ve hayır ve ilim müesseseleri reis ve azalıkları da kongre tarafından ilâve edilmiştir.

3 — Kötü düşünce ile yapılan temyiz taleblerine mani olmak maksadiyle vaz edilmiş olan hükümler yerine aşağıdaki maddelerin ikamesi kezalik bu kongre sırasında kararlaştırılan hususlardandır.

Madde: 45 — Temyiz mahkemesinde baroda kayıdlı olan her avukatın bir fişi bulunur. Davâyı temyiz eden avukatın bu fişine hukuk usulü muhakemeleri kanununun 444 üncü maddesinin tatbik edildiği hallerde ceza işareti konulur.

Bu hüküm tashihi karar taleblerinde de caridir.

Temyiz mahkemesi birinci ve ikinci reisleri bu fişlere esas olacak malûmatı hazırlamakla mükelleftir.

Madde: 64 — Kötü düşünce ile temyiz yapan avukat hakkında temyiz mahkemesi hukuk usulü muhakemeleri kanununun 444 üncü madedsi hükmünü tatbik etmekle beraber keyfiyeti avukatın mensub olduğu baroya da bildirir.

İki yıl içinde beş defa bu cezaya uğrayan avukat iki sene müddetle temyiz arzuhal ve lâyihası yazmaktan ve temyiz mahkemesinde duruşmadan memnudur.

Bir evelki fıkrada yazılı halin tekerrürü temyiz mahkemesinde avukatlık yapmak hakkının izaasını muciptir. Şu kadar ki bu cezaya bir senede üç defa uğramış olanlar hakkında hiç bir muamele tatbik edilmemesi doğru görülmediğinden bir yıl içinde üç defa ceza gören avukatların da aynı memnuiyete tabi tutulmaları vekâletçe muvafık görülmüştür.

Vazife sırasında veya ifa ettiği vazifeden dolayı bir avukat aleyhinde işlenen suçlara dair olan 48 ve 49 uncu maddeler baro mümessillerinin de iştirakiyle yapılmış olan tetkikler neticesinde ilâve edilmiştir.

Bundan başka avukat ücretlerine mütedair olan 130 ve 131 inci maddelerle meslek sigortası hakkındaki hükümler bu tadilât meyanındadır.

Avukatların hak ve vazifeleri

Avukatların âmme hizmeti mahiyetinde bir meslek icra etmelerinin en bariz neticesi muayyen bazı hak ve vazifeleri tevlid etmesidir. Davâların ihzar ve müdafaası bu vazifelerin ifası ve bu hakların istimalini tazammun etmedikçe adâlete kusurlu bir şekilde hizmet edilmiş olur. Kanun projesi, bu bakımdan avukatlığa aid vazifelerin bir kısmını muhtelif maddelerde tesbit etmiş bunların en ehemiyetli olanlarını umumî şekilde ifade eylemiştir. Çünkü şeref ve nezahete taallûk eden kaideler metin halinde toplanmağa müsait değildir.

Onlar hiç şüphesiz faziletli insanların vicdanına hâk edilmişlerdir. Burada bunları izahtan maksadımız yeni projenin hedef tuttuğu meslek zihniyetini tebarüz ettirmekten ibarettir. Çiçeron'un dediği gibi fıtrî birer kanun olan ahlâk kaidelerini kendiliğinden temessül edemiyenler onları bu zihniyetin tesiri altında öğrenirler. Türk avukatlarının büyük ekseriyeti kendi samimî duygularını bu hususiaki telkinlere tercih edecektir.

Yurddan resimler

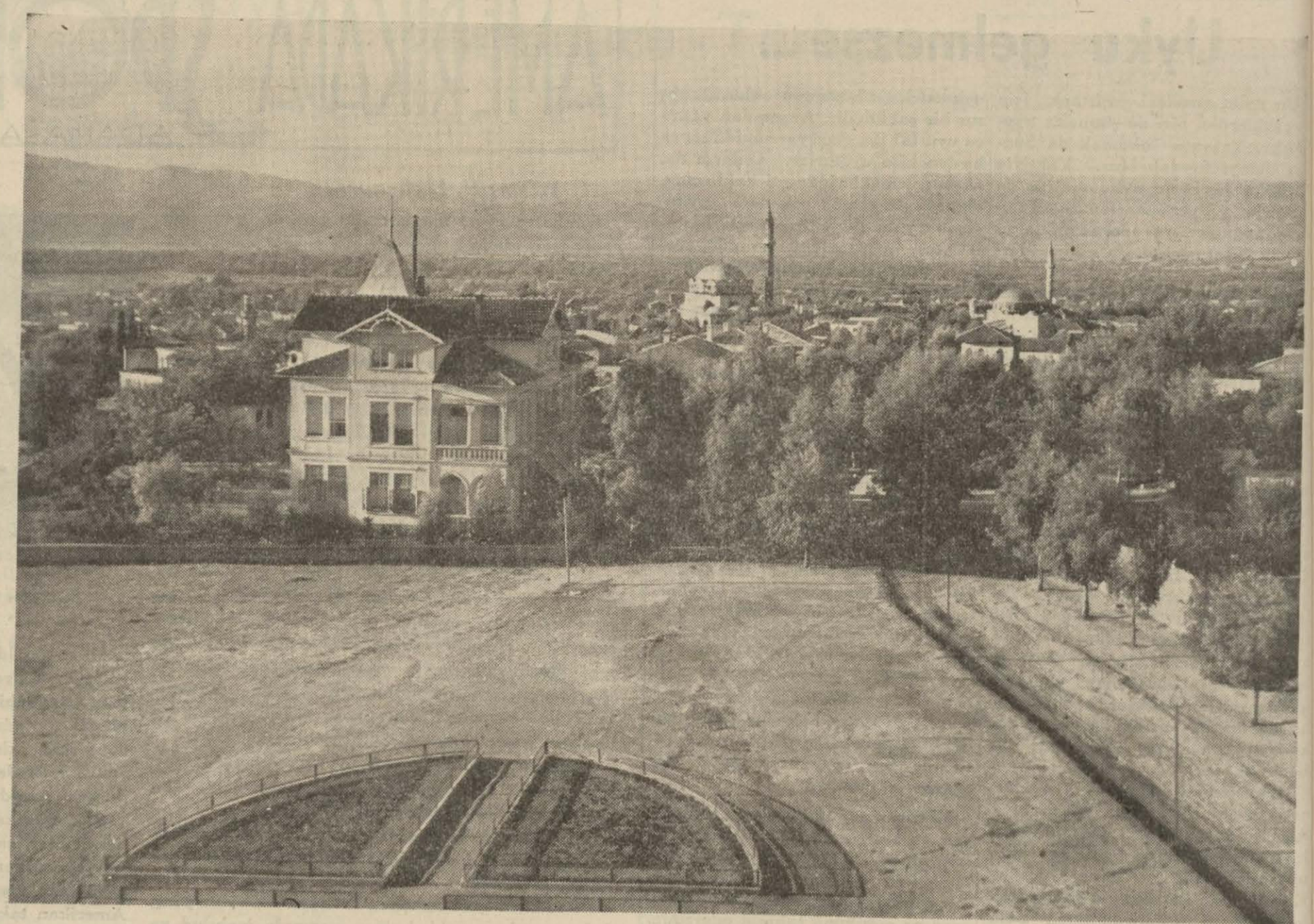

Denizliden genel bir görünüş

BİBLİYOGRAFYA

M. T. A. nın son sayısı

Filistin Üniversitesi, Maden tetkik ve arama enstitüsüne bir mektub yazmış ve enstitünün Türkiyenin yeraltı servetlerinin hali ve istikbalini anlatan mecmuasından tam bir seri istemiştir. Mektubta şu satırlar vardır: "— Bu eser, hayran kaldık. Sizi tebrik ederiz„

Maden tetkik ve arama enstitüsünün üç senedenberi çıkardığı mecmua için dünyanın dört tarafından buna benzer takdir ve tebrikler gelmiştir. Bir çok memleketler, onu örnek olarak almışlar; aynen tatbik etmişler, benzerlerini çıkarmışlar, benzemeye çalışmışlardır. Bir davâ, bir mevzu, bir mesele nasıl millete maledilir ve nasıl ahlâk haline getirilir ? Bir tabiat güzelliğini anlatan şaheseri, bir çok vesilelerle ve bilhassa onun anlattığı mevzula karşı karşıya geldiğiniz zaman hatırlamak gibi, M. T. A. mecmuası da, yurd topraklarının her hangi bir parçası üzerinde yeraltını anlamak tecessüs ve itiyadını veriyor. Bu itiyad, yeni ve müreffeh Türkiyeyi kuracak hazinenin anahtarı demektir.

* * *

M. T. A. nın son sayısını görmenizi bilhassa tavsiye ederiz. Derginin bu sayısı, türk madenciliğinin 937 yılındaki büyük başarılarını; mükemmel bir teknik, nefis bir baskı ve örnek olacak bir zevk içinde türk milletine sunmaktadır. Mecmuanın ilk sayfasında Celâl Bayar'ın, evlerimizi süsleyecek kadar güzel bir resmi vardır. Şakir Kesebirin seçilmiş bir fotografı onu takib ediyor.

İlk yazı "Türkiye Cumhuriyeti Madenciliği„ ismini taşımaktadır. Hazırlanan programla aydın talii belirtilen yeraltı servetlerimizin bize getireceği refahla kendimizi başbaşa buluyor gibiyiz.

Umum maden durumu bahsinde Türkiye madenlerinin istihsal miktarlarının doğru rakamları hepimizi sevindirebilir. Bu yazıyı takib eden 937 de dünya madenciliği etüdü, enternasyonal ekonomilerin temel direği olan madenciliğin bütün bir yıl içinde ve bütün cihanda akışını, tesirlerini ve bugünün neticelerine dayanarak yarınını tayin eden bu yazı, bilhassa entresandır.

Dördüncü yazısında enstitü bize bir yılının teknik blânçosunu veriyor: Türkiyenin hangi köşesine kazma vuruldu? Yurdun neresinde toprağın altını örten sır perdesi kaldırıldı? Bütün maden isimlerinin geçid resmi içinde bunlara ancak bir sinema perdesinde olduğu kadar süratle bakabiliyoruz: Çünkü o kadar çok, renkli ve dolgundur. Araştırmaları gösteren beş renkli haritadan güzel yurdumuzun en doğru çizilmiş ve nefis basılmış hartaları olarak her yerde faydalanabilirsiniz. Bu beş harta, toprak altının ayna gibidir.

"Maden sahalarının tahdidi„ yazısında madenciliğin mevzuatla olan münasebetleri tetkik edilmektedir.

Fotogrametri şubesinin Türkiye'de ıknatısi inhiraflarına dair bir yazısı, konguldak intibalarından İhsaniye ocağında ekib tesisatı, tabiî elektrik cereyanlarından istifada ve zengin bir dökümantosyon kısmı...

Benzerleri içinde örnek olmak hakkını kazanan bu eserle hepimiz övünebiliriz.

Çorum hararetli bir inşa çalışması içinde

Mekteb, hastahane ve cezaevi binalarının birinci katları bitti

Çorum (Hususî) — Şehrimizde bayındırlık çalışmaları muhtelif istikametlerde ilerlemektedir. Bilhassa şehrimizde yükselmekte olan birçok binalar şehrin çehresinde büyük bir değişiklik yapmaktadır. 1937 çalışma mevsiminde vilâyetimizde üç büyük betonarme köprü yapılmıştır.

Bundan başka birçok betonarme menfezler yapılmıştır. Bu müddet içinde 15 kilometre uzunluğunda yol yapılmış 40 kilometrelik yol da tamir edilmiştir.

Şehrimizde bir de orta okul binası yapılmaktadır. Bu bina 64 bin liraya çıkacaktır. Binanın bodrum ve birinci kat inşaatı bitmiş, bu kısımlara 27 bin lira sarfedilmiştir. Binanın diğer kısımları da müteahhide verilmiştir.

Vilâyet hastahanesine ilâve edilen pavyonun inşaatı da ilerlemiştir. Binanın bodrum ve birinci katı bitmiştir. Büyük ilâve pavyonu 50 bin liraya malolacaktır. Bu pavyon bittikten sonra memleket hastahanesi bütün fennî tesisatı, konforu ile yurdun modern hastahanelerinden biri haline gelecektir.

Yapısına başlanan Cezaevinin de bodrum kısmı yarıya gelmiştir. Kışın bastırmasiyle bütün faaliyetini durdurmuş olan nafıamız bu tatilden istifade ederek bir çavuş ve müteahhid kursları açmıştır. Kurslara 90 na yakın yurddaş devam etmektedir.

Halkevi namına alınan son sistem büyük radyo makinesinden ev salonuna ve şehrin iki büyük meydanına konulan hoparlörler vasıtasiyle ajans ve bütün radyo neşriyatından halkın azamî surette istifadesi temin edilmiştir. Hususî muhasebe namına mübayaa ve celbedilmiş olan sesli film makinasile de halkın eğlence ihtiyacı bir derece temin edilmiş olmaktadır. Eğlenceye susamış bulunan halkın bu arzusunu tatmin için vilâyetçe getirilen filmler halka bedava gösterilmektedir.

Kış programını, her şubesinde değerli bir muvaffakıyetle tatbik eden şehrimiz halkevi müzik kolunda bu yıl yetiştirdiği gençler tarafından hafta içinde çok muvaffakıyetli bir konser verilmiştir.

14 aylık çocuk pirzola yermi ?

İzmir (Hususî) — Şapkacı Cebbar adında bir adamın 14 aylık çocuğu, yemek masasında bir pirzola kemiğini yutmuş, kemiği yalarken boğazına kaçırmıştır. Kemik çocuğun boğazına tıkanmıştır. Memleket hastahanesinde ameliyat yapılmış ise de yavru kurtarılamamıştır.

Sivasta halkevi

Sıvas (Hususî) — 100 bin lira harcanarak yeni ve modern bir Halkevi binası yapılacaktır. Yeni evin salonu 1000 kişi alacaktır. Halkevinin şimdiki binası belediye dairesi olarak kullanılacaktır.

Bir adam Bir hiç yüzünden kardeşlerini öldürdü

Ilgın (Hususî) — Kazamıza bağlı Tekkeğün köyünde bir facia olmuş, bir adam iki kardeşini birden öldürmüştür. Hâdise şudur:

Mevlûd, Hasan ve Âşir isminde üç kardeş bir evde oturup sakin bir hayat geçirmektedirler. Bunlardan Hasan bir hayvan otlatmak meselesinden Âşirin karısına bir tokat atmıştır. Âşir, Mevlûde yaptığı hareketin çok çirkin olduğunu söylemek istemiş fakat Mevlûd tabancasını çekerek Âşiri yaralamıştır. Tabanca sesine koşan Hasan da Mevlûdün kurşunlariyle yere serilmiştir. Talisiz kardaşlardan biri oracıkta biri de tedavi için gönderildiği hastahanede ölmüştür. Mevlûd yakalanmıştır.

Konyada kültürpark

Konya (Hususî) — Şehrimize Zindankalede inşa edilecek olan kültür park sahasında hazırlıklara başlanmıştır.

Aydın halkevi kütüphanesi

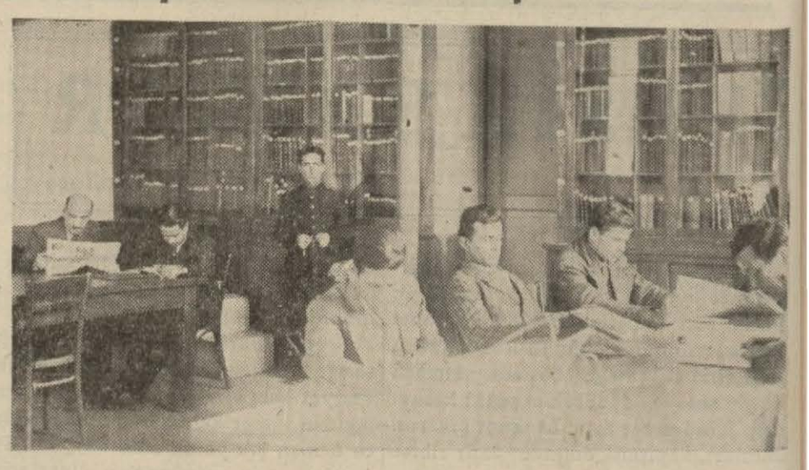

Kütüphaneden bir görünüş

Aydın, (Hususî) — Aydın Halkevi kitabsarayı gün geçtikçe zenginleşmekte ve Aydında mühim bir ihtiyacı karşılamaktadır. Bilhassa bu yıl gençlerin ilgileri çok artmıştır. Mektebinden çıkan orta okullular kitabsarayda toplanmakta ve gece de burada ders yapmaktadırlar.

Kitabsarayda kitab sayısı 2645 i bulmuştur. Kitablar tamamen tasnif edilmiş ve talimatına göre fişleri doldurulmuştur. Kitabsarayda henüz cildlettirilmeyen 3583 tane muhtelif mecmua ve beş yıllık muhtelif gazete koleksiyonları vardır.

937 yılında kitabsaraya 479 kitab gelmiştir. Kitabsaraya, Ulus, İstanbul, İzmir ve bir çok vilâyet gazeteleriyle 54 muhtelif dergi gelmektedir. Kitabsaraya 937 yılında 15216 kişi gelerek kitab, dergi ve gazete okumuştur. Kitabsaray ve yayın şubesi şimdiye kadar beşi Halkevinde verilen konferanslar, dördü ziraî ve biri de Halkevi çalışmalarını gösteren dergi olmak üzere on eser bastırmış ayrıca Aydın tarihinin birinci cildini de bastırmıştır.

Sanat ve Fikir

Musiki bahisleri

Ludwig Czaczkesin piyano konserleri

Avusturyanın en tanınmış piyanistlerinden Bay Ludwig Czaczkes, bir kaç yıl kalmak, Ankaramızı yüksek konserleri ile istifadelendirmek üzere şehrimiz müzikcileri arasına katıldı. Onun bu gelişi şimdiye kadar herkesçe duyulmadıysa da, konserlerinin önümüzdeki hafta başlamasiyle değeri muhakkak ki umulan alkışlarla karşılanacak, hayranları zümresi bizde de büyüyüverecektir. Ankarada orkestra dolusu türk müzikçileri bulunduğundan, ve bunlar arasında yurddaş Tsirkin gibi üç beş değerin yer aldığından bahsetmiştik; son zamanlarda bir iki de ecnebî otoritenin katılmasiyle müzik çevremiz şüphe yok ki bir kat daha ditizleşti, müşkilpesentlik arttı. İşte B. Ludwig Czaczkes (*Çaçkes* okuyunuz) bu yeni gelen ecnebî değerlerden biridir. Ankarada bir çok konserler vererek piyano edebiyatının büyüklerini tanıtmağa çalışacağı için hüviyeti hakkında şimdiden bir kaç not yazmağı faydalı bulduk.

B. L. Czaczkes Viyanalıdır. Müzik tahsilini Viyana Devlet Müzik Akademisinde tamamlıyarak, piyano için Emil von Sauer, teoriye Josef Marx ve orkestra şefliğine F. Löwe yanında çalıştı. 1916 da yazdığı bir *"Lied"* ile kompozisyon mükâfatı kazandı. Konservatuar tahsili ile birlikte lise tahsilini de yapan artist, ayrıca üniversitede Guido Adler yanında müzik tarihi öğrenmiştir. Kompozisyonları olarak : sonatlar, piyano parçaları ve *Lied*leri var..

Henüz yirmi beş yaşında iken ve E. Sauer'in çekilmesi ve tavsiyesi üzerine Viyana Devlet Müzik Akademisinin baş piyano profesörlüğüne tayin edilmesi Bay Çaçkes'e farklı bir nam kazandırmıştı : o yaşta böyle bir işe getirilmesi pek müstesna bir hâdise idi : sonsuz çalışkanlığa mükâfat sayıldı. Aynı kurumda J. Marx yanında teori dersi muavinliğine, idare meclisi üyeliğine, müsabakalar heyeti üyeliğine yükseldi.

Akademi dışındaki çalışmalarından olarak yirmi dört yaşında "Zingakademi" nin ikinci şefliğini başarmış, Viyanadaki konserlerinden başka, Rusya ve Çekoslovakyada da turneye çıkmıştır. Önümüzdeki eylûlde Fransa ile İngiltere konserlerine çıkacaktır.. Avusturya müzik işleri organizatörlüğü, müzik öğretimi direktörlüğü vazifelerinde bulunması pedagoji yolunda[illegible]ine binaen olmuştur : piyano tekniği hakkında konferanslar verdiğini, kendi piyano metodunun Avusturyada yayıldığını görüyoruz. Dünyanın her tarafından gelmiş talebelere öğretmenlik etti ki ileri gelenleri şimdi Almanya, İngiltere, hattâ Paris'te orkestra şefliği gibi işlerde bulunuyorlar : ezcümle Rootz şimdi Reval Operasında şeftir; F. Eigl şimdi Dessau'da genel müzik direktörüdür.. Talebelerinden tanınmış piyanistler de var..

Piyanosu hakkında yazılmış bir çok kritikler okudum. Fakat onlardan iktibasta bulunmak yazımızı çok uzatacaktır. Duyguların Ankara konserlerinden sonra çıkması daha doğru olmaz mı ? 29. 9. 1935 tarihli *"Neues Wiener Journal"* gazetesinde çıkan Dr. Joseph Marx'ın şu satırlarını iktibas etmeği bugün için kâfi görelim : "L. Czczkes, bu zor söylenen ismin hâmili, Viyananın en iyi pedagoglarından biridir. (Bu bile başlı başına bir varlık ifade eder). Tabiatiyle gayet iyi bir piyanisttir. Godowski çalışı maruftur. Kompozisyonda dikkate şayan bir istidat olduğu gibi, müzik teorisi bakımından yepyeni görüşlere dayanmak üzere Bach'ın *"İyi tadilâtlı Klâvsen"* i hakkında bir de eser meydana getirmiştir. Böyle kafalar çoktan arsıulusal festivallerde yer sahibidir; böyle bir kaç konser daha tertib edebilmesi bizden sonra gelecekleere güzel bir ders olacaktır, bunun tahakkukunu da göreceğiz." diyor...

By Ludwig Çaçkes şimdi müzik konservatuarımızın baş piyano profesörü bulunuyor. Bunun ne değerli bir konukluk olduğunu bilerek sanatından faydalanmakta dirayet göstermelerini genç talebelerinden bekleriz. Sık sık konserler vermesini de kendisinden dileriz : en büyük hizmeti bu konserleriyle tahakkuk edecektir.

Mahmud R. Kösemihal

Ecnebi edebiyatına bakışlar:

Bir roman

Bazan romancılara gıbta ediyorum. Bütün sanatkârlar arasında, yarattıkları eserden en çok zevk duyan onlardır. Her türlü sanat kaygusu üstünde bütün bir âlem, o âlem içinde uzun uzun yetiştirilen beslenen şahıslar vücude getirmek; bunlara birer ruh, birer sima vermek; söyletmek, hareket ettirmek; her birinin mukadderatını çizerek hâdiseleri birbirine bağlamak; sonra bunlardan bir ikisini hepsinden daha çok sevmek ve kahraman payesi vermek, bunları bütün menkibelerin sıklet merkezi yapmak; hulâsa etten kemikten insanlar yaratmak ve öteki insanların arasına salıvermek : İşte ne şairin, ne ressamın, ne moralistin, ne heykelcinin hiç bir zaman duyamıyacakları bir haz.

Kim olursak olalım her birimiz derunî hayatımızda muhayyel şahıslarla yaşarız. Muhayyilemizin bu gizli çocukları bizim hayat görüşümüzün ifadesidir. Bütün güzellik ve fazilet hulyalarımızla süslediğimiz o şahıslar belki en ziyade sevdiğimiz kimselerdir. Hepimizin yüreğimizde taşıdığımız kemal ülkü sünü onlar temsil ederler. Ve içimizden biri çıkıb da ruhumuzun bu sessiz sakinlerine birer isim ve şekil verdiği zaman kendi hayaliyle beraber azıcık da bir çoklarımızın hayalini hakikat sahasına çıkarmış olur. Eserlerinde yalnız mesavi ile yuğrulmuş, fezahat içinde yetişmiş şahıslar canlandıran sanatkârlar bile sanki ideal şahıslarının intikamını almak gayesini güderler. Hele beşeriyetin bu karanlık örneklerini [illegible] nis, sıcak ve temiz simalar yaratmak suretiyle güzellik, âlicenablık, kahramanlık ihtiyaçlarımzı tatmin yoluna koyulan sanatkâr, bir nevi hayır sahibidir. Böyle şahıslarla muhayyel bir temasdaki lezzeti tasavvur ediniz. Ve bir kitabın sayfaları arasında yaşayan bu şahsı, hakikî hayatta olabileceğinden daha iyi tanımak saadetine de mazhar olursunuz. Çünkü bu güzide mahlûkun her hareketini, her düşüncesini her duygusunu — hayatın aksine olarak — hiç birini kaçırmadan takib etmek imkânına sahibsiniz. Sizin için hiç bir sırrı yoktur: Bu emsalsiz zevki size, canlı hemcinsinizin hangisi verebilir ?

***

Fakat —, sanat kaideleri dışında kurulan bu âlemleri, bu şahısları canlandırmak ve hakikî şahısların, içinde teneffüs ettikleri havayı, ziyayı, hulâsa manevî ve maddî muhiti yaratmak, gene, her şeyden evvel bir sanat işidir. Henüz bitirdiğim nefis bir kitab bana o hakikati tekrar hatırlattı. B. Jean de la Varende'ın Nez-de-Cuir *adını taşıyan bu eseri (1), romanda aranacak bütün şartları bir araya toplamış bir sanat eseridir. Bir kere heyecan unsurlariyle yuğrulmuş; sonra onları ateşini bir an bile söndürmiyen bir uslûpla yazılmış. Bir sanatkârdan daha ne istenebilir ? Neden bahsederse etsin bir kitabın her satırında heyecanın yeni bir kaynağını bulmak, o heyecanın tufanına kapılmak; kendini kelimelerin en seçkinleri, hislerin en inceleri, düşüncelerin en isabetlileri arasına bırakmak, işte sanatkârdan beklenecek hazların en asîli. Müellifin asabî, çevik, renkli ve ayni zamanda derin uslûbu eserin bazı yerlerinde hakikî mucizeler vücude getirmiş. Hele romanın başlıca kahramanı Roger de Tainchbraye'i seven Judith'in emsalsiz siması, roman şahsılarında aradığımız en kıymetli vasıfları kendinde toplamış gibidir. O, günün birinde zaman ve mekânın derinlikleri arasından çıkarak sıcak ve esrarlı hüviyeti ile ruhu, dimağî, bütün melekeleri sarıp bağlayan ve çok geçmeden mukaddder akibetine uğrıyarak göz önünden kaybolduğu halde bütün bir ömrü dolduran kadındır. Bu iki kahramanın etrafında büyük Fransa inkilâbı hercümercinden henüz çıkmış, havasında hâlâ barut kokuları dolaşan bir taşra âlemi yaşar ki onun da kendine mahsus bir güzelliği, bir asaleti vardır. İmparatorluk harblerinde aldığı korkunç yaralara rağmen rast geldiği her kadına kendini sevdirmeğe muvaffak olan Tainchbraye, bu dar muhit içinde kahramanlığının en son hududlarına kadar gidebiliyor. Kahramanlığın bir tek ölçüsü olduğu ve muhitin müsaadesine muhtaç olmadığı düşünülürse genç Roger'nin bu vasfa lâyık olduğu kabul olunabilir. Fakat bu kitabın tadına varmak için okunması lâzımdır. Hele romanı sevenler ondan çok zevk alacaklardır.*

Reşad Nuri DARAGO

(1) Naşiri: Plon, Paris.

Fontain blean mektebi
Avcu Diane
Lomre müzesi

Devlet ve tiyatro kültürü

Almanyada Nazi rejiminin tiyatro telâkkisine ve tiyatro sahasındaki çalışmalara bir bakış

Yazan: Yaşar Nabi

Sanat, gerçi, pek eski devirlerden beri, devletin resmî alâkasından büsbütün uzak kalmış değildir. Ancak, devletin, sanatı, yalnız umumî surette inkişafına yardım etmekle kalmıyarak, organize etmeye, ideolojisini ve hayat telâkkisini yayacak bir vasıta haline getirmeye çalışması, şüphesiz ki yeni ve harb sonrasının doğurduğu bir keyfiyettir.

Bu sahada ilk geniş hamle, biliyoruz, sovyet rejimi tarafından yapılmış, ilk örneği veren o olmuştur. Fakat, doktrinleri onunla taban tabana zıd olan faşist rejimlerde de, sanat, devletin hususî itina ve murakabesine tabi olmaktan geri kalmadı. Bilhassa, nazi partisinin iktidar mevkiine gelişinden beri, Almanyada bu sahada çok kuvvetli bir harekete şahid olmaktayız.

Nasyonal sosyalist partisinin sanatla alâkadar olmaya başlaması, esasen, iktidar mevkiine gelişinden çok önce başlamıştır. Partiye tabi bir organizasyon olan "Kampfbund für deutsche Kultur"un tiyatro bürosu 1928 senesindenberi doktor Walter Strang'ın idaresi ve Alferd Rosenberg'in kontrolü altında çalışmaya başlamıştır. Bu teşkilât 933 senesinde, B. Hitlerin iktidar mevkiine gelmesiyle bir devlet organizması halini aldı ve faaliyet sahasını genişleterek az sonra bizzat A. Rosenberg'in başına geçirildiği "Nasyonal - sosyalist Kulturgemeinde" organizasyonuna inkılâb etti.

Bu teşkilâtın hemen bütün alman şehirlerinde şubeleri vardır. Bu şubeler tiyatro temsilleri, bunların programları hattâ mevki fiyatlarına varıncaya kadar bir çok hususlarda karar vermek salâhiyetini haizdiler. Tiyatro veya musiki temsilleri, konferansları, sergiler, kütüphaneler hazırlarlar. Bu kurumun şubeleri kasabalarda her sene sekiz dram, iki opera temsili, altı senfonik konser, altı dokümanter film seansı ve daha başka kültürel hareketler tertib etmek mecburiyetindedir. Büyükçe şehirlerde ise musikili veya musikisiz temsillerin mikdarı senede kırka kadar çıkarılır. Teşkilât tiyatro yoliyle, alman kültürünü halk tabakalarına yayma sahasında, büyük başarılar elde etmektedir.

Fakat bu teşkilâtın vazifesi sadece gelişi güzel temsiller hazırlamaktan mı ibarettir? Hayır! sanat hareketlerinin nasyonal sosyalizmini sanat ve umumiyetle cemiyet. hakkındaki telâkkilerine uygun bir seyir takib etmesini temin etmek de vazifesi icabıdır. Bu telâkki, her türlü marazî telâkkilere düşmandır ve sağlam vücudda sıhhatli zihin prensipini güder.

Führer, 1936 da Nüremberg kongresinde söylediği nutkunda bu sanat telâkkisini şöyle tarif etmişti:

"Hıristiyanlık devri ancak hıristiyan bir sanata sahib olabilirdi. Nasyonal - sosyalist devrinde ancak nasyonal - sosyalist sanatı, millî topluluğun inkişafına hizmet edecektir. Onun içindir ki, artık geride bırakmış olduğumuz müteredddi bir dünyanın tezahürlerine müsamaha gösteremez. Biz sıhhatli olanı severiz. Milletimizin, vücudunda ve ruhunda bulunan yüksek vasıflar, milleti tazim edecek olan bu sanat için en iyi ölçülerdir. Önümüzde yeni bir nesil yetişiyor. Işık, temiz hava, güneş, bize yeni bir ideal veriyor. Samimî ve yeni bir sanatın doğuşunu uvzî güzellikte görüyoruz."

Bu beyanattan da anlaşılabileceği gibi, nazi sanat telâkkisi evelâ din aleyhdarıdır. Ve bu din aleyhdarlığı millî kült için hıristiyanlığın bir engel teşkil etmesi yüzündendir. Nasyonal sosyalizmin "herşey millet için" nazariyesi malûmdur. Aynı nazariye bütün kuvvetiyle sanatta da hakimdir. Sahnede "alman zihniyeti yayan alman müeliflerinin eserleri" onun parolası olmuştur. 1933 de Berlinde başlıca üç tiyatroda verilen 900 temsilde 615 eser ecnebî müelliflerin imzalarını taşıyordu. Şimdi vaziyet tamamiyle değişmiştir. Ancak küçük bir mikdarda ecnebî eserlerin, o da nazi telâkkilerine muhalif olmamak şartiyle, Almanyada oynanmasına müsaade edilmektedir.

Realite ve tez, piyeslerden aranan başlıca vasıflardır. Doktor Clemans Saurermann'ın şu satırları dikkate şayandır: "Şu anda dramatik realizasyonun tarzı, tezin kıymeti yanında ikinci derecede kalır. Kelimenin, imandan doğan sihirli kuvveti, yaratıcı iktidarı ecdadımızın tanıdığı şekilde idame etmeye muvaffak olacaktır." Nazi tiyatrosu hayatı aksettirmekle mükelleftir. Fakat hayat, çok geniş bir kelimedir. "Kütlenin hayatını" demeliyiz, çünkü, ancak beş on entelektüeli alâkadar edebilecek "küçük meseleler"le uğraşan eserlerin aleyhinde kuvvetli bir cereyan vardır. Burada sosyalist ve nasyonal sosyalist sanat nazariyelerinin aynı noktada mutabık kaldıklarına şahid oluyoruz: halk için sanat! İşçilerin ve köylülerin hayatını anlatan piyesler, bugün Almanyada çok rağbet görmektedir. Yeni telâkkiler, eski üstadlardan bir çoğunu sahneden uzaklaştırırken pek çok genç istidadlara iş temin etmiştir. Fakat gençlikle birlikte, sahneye tecrübesizlikler ve acemilikler de gelmiştir. Tezin, bilhassa, zoraki olunca, eserlerde sanat kıymetinin aleyhine bir rol oynamaması imkânsızdır.

Bu cihetten müşahade edilen mahzur ne kadar büyük olursa olsun, geniş halk kütlelerine tiyatroyu sevdirmek, ve temaşa sanatını bir kültür vasıtası haline koymak için nazi rejiminin yapmış olduğu tecrübe çok dikkate şayandır ve kültürlerini süratle kuvvetlendirmek zaruretinde olan memleketler için alınacak derslerle doludur

Münekkid nasıl çalışır ?

Fransanın tanınmış münekkidleri arasında yapılmış enteresan bir anket

Edebî münekkid nasıl çalışır ? Okuyacağı eserleri nasıl seçer ? Bizim gibi, edebî mahsulleri pek zayıf olmayan, her ay yüzlerce romanın çıkışına şahid olan memleketler mevzuubahis olunca, bu sualin hatıra gelmemesi imkânsızdır. Yalnız kariler değil, eserlerinin tenkid edilmesini bekliyen edibler de, münekkidin hangi metodla çalıştığını, bahsettiği eserleri nasıl seçtiğini, tamamiyle okuyub okumadığını — bizde okumadan bahsedenler ne kadar çoktur ! — Dostlarından bahsederken iltimas yapıp yapmadığını merak ederler. İşte bir fransız muharriri de bu merakla meşhur fransız münekkidlerini sıgaya çekmiş. Aldığı cevabları aşağıda hülâsa ediyor:

Edmond Jaloux

— Nasıl okursunuz ?

— Bir münekkid için hayat cehennemî bir mahiyet almıştır, karışıklığa mukavemet etmek imkânsızdır. Okunacak pek çok şey var. Pek enteresan eserlerden istediğimden çok daha geç bahsettiğim vakidir.

— Meşhur muharrirlerin haricinde, yeni eserleri okumak için nasıl bir intihab yaparsınız ?

— Evvelce, gençlik mecmuaları çıkarken, bunları dikkatle okurdum ve bir genç istidadı keşfedince, kitab neşrettiği zaman onu takib ederdim. Bu çok yeni kabiliyetleri bu suretle öğrendim. Diğerleri için, bir şey söyliyemem, kendimi tesadüfe bırakırım.

"Bir kitabı karıştırırken, her hangi bir alâkaya değer noktasını gördüm mü onu sonuna kadar okurum. Büyük çapta bir eser mevzuubahis olunca, sayfaları karıştırırken bir şey farketmek mümkün değildir. Fakat içinde pek büyük bir gizli çalışma bulunmayan ekseri eserlerin kıymetleri çabuk göze çarpar. Eğer kitab pek aşağı bir kalitede ise, ufacık bir pasajını okumakla bunun farkına varılabilir. Fakat kitab kompleksse, hüküm bu kadar çabuk verilemez. Umumiyeti itibariyle pek alelâde bazı eserler, itina ile okununca, size, bütün kitabı izah eden dört beş sayfa arzederler.

— Diğer münekkidleri okuyor musunuz ve onlardan müteessir olmanız mümkün müdür ?

— Makalemi yazmadan münekkidleri hiç bir zaman okumam, yahud da bahsetmek istemediğim eserler hakkındaki tenkidleri okurum. Diğer münekkidleri okumak beni iki noktadan sıkar : Eğer onlarla ayni fikirde isem, tesir altında kalmış olamaktan korkarım. Onlarla mutabık değilsem bu defa da kendi kanaatimden şüphelenirim.

— Müellifi şahsen tanıdığımız takdirde bir eserden bahsetmek sizin için sıkıcı mıdır ?

— Şahsen tanıdığım müelliflerin eserlerinden bahsetmek benim için sıkıcı olmak şöyle dursun, bilâkis müellifi tanımamak benim için bir mahzurdur. Bazan bir eser hakkında yanlış kanaat hasıl ettiğim olur, fakat müellifi gördüğüm zaman, kesafeti, şahsî kıymeti husunda yanıldığım nadiren vakidir. Muharriri, eserini vücude getirmekten men için bütün hayat kuvvetlerinin elbirliği ettikleri iddia edilebilir. Karşılaştığınız adamda, hayatın hangi tuzağına düşebileceğini farkedersiniz.

— Münekkidlik faaliyetiniz yaratıcı çalışmanıza engel mi olmuş, yoksa bilâkis ona yardım mı etmiştir ?

— Münekkidlik faaliyetim, edebî faaliyetime değil, umumiyetle faaliyetime karşı engel oldu. Seyahatlardan, konferans turnelerinden vaz geçmek mecburiyetinde kaldım. Ancak okumak için kâfi vakit bulabiliyorum. Halbuki hayatımın sonundan önce, dünya hakkında kabil olduğu kadar tam bir fikir edinmek isterdim.

Andre Therive

— Nasıl mı okurum ? Kitabın beyaz sayfasını eserin kıymetine dair işaretlerle kaplarım ve metinin bazı pasajlarını çizerim. Not almam.

Diğer münekkidleri okurum. Çünkü pek çok eser çıkıyor ve umumî bir intiba elde etmek lâzımdır. Hâlâ meçhul, unutulmuş muharrirler bulunabileceğine inanmıyorum. Münekkidler yalnız birbirlerini okumakla kalmazlar, eserler hakkında aralarında konuşurlar ve mübadele ettikleri fikirler alâkalarını kamçılar. Tamamiyle objektif olabilmek için kimseyi tanımamak lâzımdır, halbuki insan en nihayet haklarında hüküm vereceği kimselerin hepsiyle tanışıyor.

Dünyada en zevkli şey, ilk olarak bir eseri keşfetmektir. Münekkidin vazifesi daima uyanık olmak, daima müteyakkız bulunmaktır, onun mesleki bir kâşif mesleğidir.

Leo Larguier

Goncourt akademisi azâsından ve Eve mecmuası münekkidi Larguier şu alaylı cevabı vermiştir :

— Her halde okumamın fizik tarafını merak ediyorsunuzdur, size itiraf ederim ki ancak gözlüklerle iyi okumak kabildir. Terlik ve kitab arkadaştırlar. Bütün gün yazdığım olursa, ancak yattığım zaman bir kitab açarım ve uzun kıraatlar mevsimi kıştır.

Fena uyuduğum için çok okurum. Üç yaşındayken, tek başıma, okumayı öğrendim, ve o zamandan beri — elli beş senedir — matbu kâğıd üzerimde hükümran bir iktidara sahib olmuştur.

Bana gönderilen bütün kitablara karşı hürmet ve nezaketle muamele ederim, sonra fikrimi değiştirsem de. Çünkü kristalin cam gibi ses çıkarmadığı bir vuruşta anlaşılır. Çok kitab neşrediliyor ve hepsini son sayfasına kadar okuduğumu size temin edemem.

Paul Reboux

— Nasıl okursunuz ?

— Taylor sistemini tatbik ederek. Hayat pahalılığı bir misli arttığı halde muharrirlere ayni para ödenmektedir. Şu halde bunların ya iki misli çalışmaları veya açlıktan ölmeleri icab eder. İşlerini Tayloriye etmek muharrirlerin istihsalini artırmak için tek çaredir. Ben not almam.

— Bahsettiğiniz eserlerin hepsini okurmusunuz ?

— Bir hastahanede, tecrübeli bir servis şefi, ekseriya ilk bakışta hastanın derdini teşhis eder. Bu bir tecrübe, insiyak meselesidir. Bunun gibi, bir eseri üç yerinden açınca, üzerimde yapacağı tesiri derhal keşfederim. Eğer beni alâkadar etmezse, artık onunla meşgul olmam.

— Ya meslekdaşlarınızı okur musunuz ?

— Evet, öteki münekkidleri okurum. Fakat eseri alır almaz okuma notlarımı aldığım için, arkadaşlarımın mütaleaları üzerimde tesir yapamaz.

— Dostunuzun kitablarını tenkidden hoşlanır mısınız ?

— Eseri kötü olan bir dostu müteessir etmemek o kadar kolaydır ki. Umumiyetle kabiliyetinden bahsedersiniz, onun hoşunuza giden eserlerini zikredersiniz. İyi develope edilmemekle beraber tezinin enteresan olduğunu söylersiniz. Nazik kalarak her esere hakkını vermek, hattâ hakkında şiddetli davranmak mümkündür.

***

Enteresan bir anket değil mi ? Münekkidlerimiz olsaydı da, biz de onların arasında buna benzer bir anket açarak cevablarını toplamak ve yukarıdaki mütalealarla kıyaslamak imkânını bulsaydık.

Yakında bir anlaşmaya varılacağı umuluyor

(Başı 1 inci sayfada)

beklenen Litvinof ile görüşmeden evvel Sovyetler Birliğinin Paris elçisi ile öğleden sonra konuşacaktır.

Delbos'un teklifi üzerine konsey, millî tarih ve sanat miraslarının himayesine dair beynelmilel bir mukavele akdetmek, teşekkül edecek olan diplomatik konferansın toplanma tarihinin tesbiti işini cemiyetin mayıstaki içtima devresine tehir etmeğe karar vermiştir.

Spaak gıda meselesi raporlörlüğüne, İsveç murahhası Unden de sancak meselesi raporlörlüğüne tayin edilmişlerdir.

BB. Eden, Delbos ve Şotan arasında görüş birliği

Paris, 26 (A.A.) — Dün akşam saat 22 de neşredilen resmî bir tebliğe göre, B. Eden Şotan ve Delbos, enternasyonal vaziyetin bütün safhalarını tetkik etmişler ve Cenevrede müzakere edilecek olan bütün safhalarını tetkik etmişler ve Cenevrede müzakere edilecek olan bütün meseleler hakkında tam bir itilâfa vasıl olmuşlardır.

Paristeki konuşmalarda enternasyonal vaziyetin her safhası tetkik edilmiş ve nazırlar, Milletler Cemiyeti konseyinin içtimamda müzakere edilecek olan meselelerde tam bir itilâf elde etmişlerdir.

Konseyin görüşeceği meseleler

Paris, 26 (A.A.) — Havas bildiriyor: Milletler Cemiyeti konseyinin yüzüncü içtima devresi ruznamesinde sayılı meseleler arasında, Şili hükümetinin talebi üzerine kaydedilmiş cemiyetin evrenselliği meselesi de vardır. Bu meselenin müzakeresi tehir olunacaktır. Zira, bu meselenin müzakeresi için, siyasî vaziyetin tevazzuh etmesi ve diplomatik yollarla müzakere için hazırlık yapılması icab eylemektedir.

Romanyadaki vaziyet hakkında yahudiyerin verdikleri protestolar, bilhassa Kulis müzakerelerine mevzu teşkil edecektir. Romanya hükümeti, bu taleblerin normal usuller dairesinde, yani evvelâ ekalliyetler dairesinde ve sonra üçler komitesinde müzakeresini istiyecektir ki bu da oldukça uzun bir zamana ihtiyaç göstermektedir.

Sancak seçimi

Konsey, sancaktaki seçim rejim hakkında Türkiyenin mülâhaza ve ihtiraz kayıtlarını da müzakere edecektir. Fransa ile uzun müzakerelerden sonra İskenderun ve Antakya sancağına muhtariyet verilmesini elde eden türk hükümeti, bu mıntakalarda seçim rejimini hazırlıyan bitaraf eksperler komisyonunun verdiği neticelere itiraz etmektedir. Fransa ile Türkiye arasında doğrudan doğruya yapılacak müzakereler neticesinde bu mesele üzerinde yakında bir anlaşmaya varılacağı ümid edilmektedir.

Malî ve ekonomik meseleler, siyasî meseleler ile alâkaları dolayısiyle pek muhtemel olarak konsey tarafından derin müzakerelere mevzu teşkil eylemiyecektir. Konseyin Cenevre müessesesinden ayrı olarak, ekonomik bir teşekkül vücuda getirilmesi hakkındaki Van Zeeland projesini nazarı dikkate alaçağı pek muhtemel değildir. Konsey, bu bahiste mübadelede, işte, malda ve sermayede serbestinin tedricî surette yeniden tesis olunması ve iptidaî maddelerden her kesin müsavi tarzda istifade eylemesi keyfiyetlerini tavsiye eden alâkadar komisyon raporunu tasvib ile iktifa eyliyecektir.

Nihayet, konsey, müşkülâtsız olarak, muhtelif teknik komisyonların, ezcümle mandalar komisyonunun, afyon komisyonunun, kadın ticareti komisyonunun raporlarını kabul edecektir.

Tramvay şirketinin fazla aldığı paralar

İstanbul, 26 (Telefonla) — Vaktiyle tramvay şirketinin halktan fazla olarak aldığı paradan şimdiye kadar 1.340.000 lirası şirketten tahsil edilmiştir. Şirket son taksiti 938 birinci kânunun ilk günü verecek ve bu suretle Eminönü meydanının açılması için lüzumlu para merkez bankasında toplanmıştır

---

B. Tahsin Uzer Viyana'ya gidiyor

İstanbul, 26 (Telefonla) — Üçüncü umumî müfettiş B. Tahsin Uzer tedavi olmak üzere bir kaç güne kadar Viyanaya hareket edecektir.

Habeşistanda

Halâ şiddetli çarpışmalar devam ediyormuş!

Londra, 26 (A.A.) — Londradak habeş elçiliği, bugün neşretmiş olduğu bir beyannamede son iki ay içinde italyanlar ile italyanların hizmetindeki afrikalıların altı bin kadar ölü vermiş oldukları iddia edilmektedir. Habeşlerin uğramış oldukları zayiat da yüksektir.

Beyannamede Habeşistanın şimalinde ve şimali garbisinde muharebeler devam etmekte olduğu ve o havalide italyanların kaybedilmiş mevzileri geri almak için yapmış oldukları teşebbüslerin ancak muvakkat bir muvaffakiyetle neticelenmiş bulunduğu ilâve edilmektedir.

İngiltere habeş ilhakını tanıyacak mı?

Londra, 26 (A.A.) — Havas Ajansı muhabirinden : İyi malûmat almakta olan mahfiller, B. Eden'in başbakanın ingiliz italyan müzakerelerine yeniden girişilmesine medar olmak üzere sefirlerin itimatnamelerinde "İtalya kıralı ve Habeşistan imparatoru" unvanının zikri suretiyle italyan imparatorluğunun tanınması lehindeki görüşüne iştirâk etmiş olduğunu beyan ve teyid etmektedir.

Öğrenildiğine göre İngiltere hükümeti, bu mesele hakkında Cenevrede bir müzakere yapılmasına taraftar olmadığı gibi bu babta her hangi bir müşterek karar verilmesini de arzu etmemektedir. Her devletin kendi hattı hareketini kendiliğinden tayin etmesi tercih edilmektedir.

İngiltere hükümetinin Romadaki sefirin itimatnamelerinde yukarıdaki tabirleri kullanmış olan Belçika ve Hollandanın yolunu takib edeceği söylenmektedir.

300,000 Çin askeri taarruz hazırlıyor

(Başı 1 inci sayfada)

ha takviye kuvveti istemiştir.

Salâhiyetli japon makamı, Tientisin - Pukov demiryolu cebhesinde değişiklik olmadığını bildirmiştir. Japon kuvvetleri arasındaki mesafe onbeş gündür değişmemiş yani japonlar hiç bir ileri hareketi kaydetmemişlerdir.

Tsining bölgesinde muharebeler devam etmektedir.

Vuhu bölgesinde

Vuhuya hakim bulunan Taku dağının zabtı için çinlilerle japonlar arasında muharebe devam etmektedir.

Bir çin tebliği, son yirmi dört saat içinde Yangtse üzerindeki on japon harb gemisinin Çin mevzilerine 1000 den fazla obüs attığı bildirilmektedir.

Çin hareketi, Confuçiusun doğdu - ğu şehir olan Çufudaki japon garnizonunun cenahını tehlikeye düşürmektedir.

Çin tayyareleri Nankin üzerinde

Şanghaydan bildiriliyor: Çinlilerin beş bombardıman tayyaresi, bu sabah Nankin üzerinde bir cevelan yapmışlardır. Bunlardan bir tanesi japon tayyarelerinin ve harb gemilerinin tayyare dafi topları tarafından yere düşürülmüştür. Diğer dördü çekilip gitmiştir ve japon tayyareleri tarafından takib edilmektedir.

Şanghay sokaklarında 10.000 cesed birikti

Senenin başından beri Şanghay sokaklarında ekserisi hastalıktan, açlık - tan ve susuzluktan ölenlerden ibaret olmak üzere on bin çinli cesedi birikmiştir.

Para cezasına mahkûm olan ingiliz gemicileri

Nagoya limanında bir evde asılı o - lan japon bayraklarını yırttıkları için tevkif edilen ingiliz Severnleigh vapurunun iki tayfası, bu şehrin harb divanı tarafından 200, yen para cezasına mahkûm edilmişlerdir.

Bir ingiliz vapuruna ceza

Ayrıca, askerî nizamlara aykırı olarak Tokyo müstahkem koyuna demirliyen Marion Moller adlı ingiliz vapuru da 1500 yen para cezasına mahkûm edilmiştir. Fırtınadan dolayı 8 sonkânunda bu koya demirlemek mecburiyetinde kalan bu vapurun japon makamlarınca zabtedilmesi muhtemeldir.

Amerikan iş konfederasyonu ve japon tecavüzü

Amerikan iş konfederasyonu icra komitesi, Miami'de yaptığı toplantıda, İngiltere, Fransa, İsviçre, İsveçi Sovyetler birliği ve Hollanda gruplarının japon aleyhtarı ekonomik ittifaka dahil olmak teklifini reddeylemiş, fakat aynı zamanda "japonların gayri medenî bir surette ve sebebsiz olarak yaptığı tecavüz harbını" takbih ederek federasyonun geçen konferansında kabul edilen japon aleyhtarı boykotaj sistemini tatbika hazır olduğunu bildirmiştir.

Dr. Şaht Rayhşbank Müdürlüğünden de mi ayrılıyor ?

Berlin, 26 (A.A.) — Rayişbank direktörü B. Şaht'ın istifası hakkındaki şayialar tazelenmiştir. Yerine Kolonya ticaret ve endüstri odası reisi Banker fon Şröder gösterilmektedir. Bu şayialar resmen teyid edilmemiştir.

İstanbul borsası

26 - 1 - 1938

PARALAR

	ALIŞ	SATIŞ
Sterlin	626.—	631.—
Dolar	123.50	123.50
Frank	80.—	85.—
Liret	99.—	105.—
Belç. frangı	80.—	84.—
Drahmi	18.—	22.—
İs. frangı	570.—	580.—
Leva	20.—	23.—
Florin	65.—	70.—
Kuron Çek.	78.—	82.—
Şilin Avus.	21.—	23.—
Pezeta	—.—	—.—
Mark	26.—	29.50
Zloti	20.—	22.—
Pengö	21.—	25.—
Ley	12.—	14.—
Dinar	48.—	52.—
Yen	—.—	—.—
Kuron İs.	30.—	32.—

ÇEKLER

	Açılış F.	Kapanış F.
Londra	629.25	630.—
Nevyork	0.79215	0.7925
Paris	24.3725	24.3925
Milano	15.0894	15.0714
Brüksel	4.7068	4.70
Atina	86.8494	86.7460
Cenevre	3.4386	3.4345
Sofya	63.5675	63.4920
Amsterdam	1.4260	1.4242
Prag	22.6350	22.608
Viyana	4.2050	4.20
Madrid	13.6670	13.651
Berlin	1.9725	1.97
Varşova	4.19	4.18.
Budapeşte	3.9925	3.991
Bükreş	106.3170	106.19
Belgrad	34.2868	34.240
Yokohama	2.73	2.726
Moskova	23.7625	23.792
Stokholm	3.0825	3.079

ESHAM VE TAHVİLAT

	AÇILIŞ	KAPANIŞ
1933 türk borcu I.	19.025	19.— (Vadeli)
1933 ikramiyeli Ergani	98.50	98.50
Anadolu D.Y. I ve II	40.60	40.60

Hariçten satın alınacak ünitürkler için Döviz karşılığı

Türk parası kıymetini koruma hakkındaki 12 No. lu kararname ile memlekette satılması lâzım gelen dövizlerden, gene kararname mucibince Maliye vekâletinin müsaadesiyle, hariçten tahvil mübayeasında istimal edilebilecek olanlardan ihracat emtiasına tealluk eden komisyonlarla Üni Türk tahvili mübayaa edilebilecek ve bu müsaade:

— C Kontenjanından getirilmek üzere, alman kliringinden;

— A kontenjanından getirilmek üzere, tam tediye esasına müstenid kliringlerden gelecek bilumum komüsyonlara teşmil edilecektir.

Karanamenin, getirtilip satılması hakkında bir mecburiyet vazetmemiş olduğu, irattan, piyango ve ikramiyelerden, miraslardan, depo faizlerinden, ve tahvilât satışlarından veya gelirlerinden ve mümasil membalardan mütevellit dövizlerle; ihraç edilecek ecnebi tahvilâtı mukabilinde Üni Türk ithali için yapılacak talepler kambiyo müdürlüklerince is'af edilecektir.

Hizmet bedellerile tahvil ithali talepleri merkezde tetkik edilecektir.

Maden işletmemiz

(Başı 1. inci sayfada)

cağını kaydettikten sonra geçen bir seneye göz gezdirelim.

Maden Tetkik ve arama enstitüsü, dergisinin son sayısında 1937 senesinin on aylık maden *imraratı* başlığı altında şu listeyi neşrediyor:

Taşkömür	1.960.000	Ton
Linyit	89.689	"
Krom	155.023	"
Çinko cevheri	10.250	"
Kurşun cevheri	12.045	"
Borasit	3.278	"
Zımpara	9.408	"
Lületaşı	493	Sand.
Cıva	393	Şişe
Antimuan	395	Ton
Amyant	112	"
Kükürt	2.900	"
Zırnık	15	"
Çimento	136.084	"
Manyezit	200	"
Kil	8.355	"
Mermer	2.345 t ve 112	m3
Maden suyu	864.587	L.

Bu listeyi tetkik edersek görürüz ki maden istihsalimiz inkişaf halindedir. En başta gelen kömür istihsalimiz; iktısadî ve idarî bazı ehemiyetli tahavvüllere rağmen, bir sene evelki yekûnu tutmaktadır.

Krom istihsalimiz 1923 den beri devam eden artma hızında yürümektedir. 10 aylık krom istihsâlimiz 155.000 tonu geçtiğine nazaran 1937 ihracatı 180.000 tonu aşacağı tahmin edilebilir. Bu yekûnda Eti bankın Güleman mağdeninden ihraç ettiği takriben 50.000 tonluk bir mikdar da bulunacaktır. Kuvarshan bakır mağdeninin ilk 400 ton kadar tutan saf bakır ihracatı yukarıki listede yoktur. Saf bakırın bu rakamını da memnuniyetle göz önüne getirmeliyiz.

Türkiye madencliğinde rasyonel çalışma devresine ancak M.T.A. nın teşkilinden beri başlamış bulunuyoruz. Üç yıllık programın henüz bir aylık bir mazisi vardır.

Türkiye toprak altının bizi ne sürprizlerle karşılaştıracağını kim tahmin edebilir ? *

İşbankası ve Etibank genel direktörleri

(Başı 1 inci sayfada)

rini tamamlıyarak bir kaç gün sonra hareket edebilecek ve arkadaşlarına Pariste iltihak edecektir.

Öğrendiğimize göre Türkiye İş Bankası ve Eti Bank umum müdürleri Londraya gitmeden evvel kısa bir müddet Pariste kalarak müesseselerini alâkadar eden bazı görüşmeler yapacaklardır.

Malî müesseselerimiz direktörlerinin Londra seyahatlerinin memleketimize vaki bazı ziyaretleri iade maksadını istihdaf etmekte olduğunu tekrar işaret etmekte fayda görmekteyiz. Gene bu seyahatten istifade ederek B. Muammer Erişin Türkiye İş Bankası Londra şubesinin açılması işile de meşgul olacağını öğrendik.

Zayiler

Zayi — Ankara belediyesinden 1928 senesi aldığım sicil 118 sıra 482 numaralı şoförlük ehliyetnamemi kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur. Konyalı Şahap 1—508

Zayi — Bursa ziraat mektebinden (1336) senesinde almış olduğum şehadetnamemi zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur. Orman çiftliği memurlarından Kemal Sak 1—501

Noterlik

Ankara İkinci Noterliğine

Ankarada seçkin sokağında 1 - 3 numaralı mağazada kâin (Ankara Şark pazarı Hasan Tahsin ve Hüseyin Hüsnü Aker Kardaşlar ve Abdullah Şefik Köklü) kollektif şirketi unvanlı şirkette merhum zevcim Abdullah Şefik Köklüye ait hissemizi bütün hukuk ve vecaibi ve zimem ve matlûbatı ve bilcümle mükellefiyetleriyle beraber namıma asaleten ve küçük çocuklarım namına velâyeten bu kerre yüksek dairenizde imza ettiğim beyanname mucibince Hamdi Köklüye devir ve ve temlik eylemiş olduğumdan keyfiyetin alelusul ilânını dilerim.

Ankara Anafartalar caddesinde Cafer zade apartımanının 2 numaralı dairesinde mukime Refia Köklü.

Dairede saklı aslına mutabık olan bu nüsha talep üzerine berayi neşir ve ilân edilmek üzere Ulus gazetesine tebliğ olunur. 1—498

SEZAR BORJİYA
Türkçe sözlü tarihî bir film

Juvantin saç boyaları

Daima Sabit
Daima Tabii

İngiliz Kanzuk eczanesi lâboratuvarlarında hazırlanan Juvantin saç boyaları muzur ve zehirli maddelerden tamamen âri olup saçlara tabiî renklerini bahşeder. Juvantin saç boyaları kumral ve siyah olarak iki tabiî renk üzerinde tertib edilmiştir.

LİNİMANTOL KANZUK: ROMATİZMANIN KATİ DEVASIDIR.

Urolog - Operatör
Dr. Kemal Serav
Avrupa tetkikatından dönmüş ve hastalarını Çocuk Kurumu caddesinde Kayserili İbrahim apartımanının 5 numarasında kabule başlamıştır. Muayene saatleri: 15-19. Telefon: 3935 1 — 314

Bölge kordelâsı eskrim müsabakaları

Bölge eskrim ajanlığı tarafından tertib edilen "bölge kordelâsı,, eskrim müsabakaları cumartesi ve pazar günleri yapılacaktır.

Müsabakalar o günler saat 20 de halkevinde olacaktır. Ajanlık bu müsabakaları idare edecek jüri heyetlerini ve sekreterleri seçmiştir.

Müsabakaların muntazam olması için her türlü hazırlıklar tamamlanmıştır.

Liman idaresinin ısmarladığı mavuna ve dubalar

İstanbul, 26 (Telefonla) — Pireye ısmarlanan 24 mavna birkaç güne kadar limanımıza gelecektir. Liman işletme idaresi beş ay içinde teslim edilmek üzere fabrika ve havuzlar müdürlüğüne de beş tane büyük duba ısmarlamıştır.

İneboludaki atelyelerde 25 ahşap mavna inşa halindedir.

İLÂN

Müflis uşak şayak fabrikası türk anonim şirketi iflâs idaresinden

1 — Açık artırmaya konulan şeyin cinsi: Uşakda bahçeler arasında kâin malumülhudut sekiz bin metre murabbaı arsa üzerinde dört bin metre mikâbı inşaatı havi eski (Hacı Gedik) fabrikası şimdiki adıyla (Uşak, şayak fabrikası) türk anonim şirketi, şayak, çulaki, ve halı iplikleri fabrikası bir yıl müddetle icara verileceğinden 27 birinci kânun 937 tarihinden itibaren bir ay müddetle açık artırmaya konmuştur.

2 — Fabrikada mevcud makine, alât ve edevatının başlıcaları şunlardır:

1 adet 150 beygir kuvvetinde buhar makinesi çift silindirli, bir adet buhar kazanı, 1 adet elektrik tesisatı tamamen mevcut, 1 adet toz çarkı, 1 adet şeytan çarkı, 3 adet çelik tarak, 1 adet dört bobinli 120 fitilli ince iplik için tarak, 3 adet tarak kırkar fitilli, 2 adet 300 iğli seyyar vargel, 1 adet 260 iğli seyyar vargel, 1 adet 200 iğli seyyar el vargeli, 2 adet çözgü dolabı, 3 adet son sistem Şönher dokuma makinesi dokuz mekikli, 1 adet ingiliz çakarı dokuma makinesi dokuz mekikli, 1 adet ingiliz çakarlı battaniye makinesi dokuz mekikli, 8 adet ingiliz dokuma makinesi tek mekikli, 6 adet Avusturya tek mekik ince kumaş ve pamuklu dokuma makinesi, 1 adet ütü makinesi, 1 adet makas, 1 adet hav ve fırça, 1 adet link, 1 adet yıkama, 1 adet süzgeç, 1 adet battaniye havı için şardon, 1 adet demirhane bütün teçhizatiyle, 1 adet marangozhane bütün teçhizatiyle,

Ayrıca müdür odası, kâtip ve bekçilere mahsus odalar, yapak ve şayak depoları, odun ve kömür depolarını havidir.

3 — 6 adet ince kumaş dokuma tezgâhları hariç olmak üzere ayda 6000 metre şayak çıkarabilecek kabiliyettedir.

4 — Fitiller dokumalara kâfi iplikten fazla olarak ayda tahminen bin liraya yakın halı levazımı nesciyesi imal eder.

5 — Bir yıllık icar bedeli muhammeni 12000 on ikibin liradır.

6 — Fabrikanın icarına aid şartname Uşakta pekmez hanında 3 numarada bulunan iflas idaresinden bedelsiz olarak alınır. Talep vukuunda dışarıya gönderilir.

7 — Açık artırma ve ihale 27 ikinci kânun 938 tarihine müsadif perşembe günü saat 14 de Uşakda pekmez hanında 3 numarada bulunan iflâs idaresi merkezinde yapılacaktır.

8 — Fabrikanın bir yıllık icarı açık artırma suretile yapılacaktır.

9 — Muvakkat teminat akçesi 900 dokuz yüz liradır.

10 — Bilumum vergi ve rüsum müstecire aiddir.

11 — Daha fazla malûmat almak için iflas idaresine müracaat olunması ilân olunur. 1—94

Dr. Kemal Arıcan
Cilt, Saç ve Zührevî Hastalıkları Mütehassısı
Gülhane Cildiye Seririyatı Sabık Başmuavini ve Berlin Üniversitesi (Charité) sabık muavini
Her gün saat 16 dan sonra ATATÜRK Bulvarı Ali Nazmi apartımanı 7 No. lu dairede hastalarını kabule başlamıştır. 3—6861

DIŞ TABİBİ
M. AZİZ TUNÇ
Pazardan maada her gün hastalarını kabul ve tedavi eder.
Adliye Sarayı yanında Sarraf Hakkı Apartımanı No. 1
3—6949

Dr. Raif Gürün
Göz hastalıkları mütehassısı
Hastalarını Balıkpazarında Kuyumcular sırasında No. 87 de öğleden sonra kabul eder 3—7036

Öksürenlere ve göğüs nezlelerine
KATRAN HAKKI EKREM

Macar hikâyesi

Bozuk derece

Yazan: Lui Zilahi

Lui Kis, Altöş caddesinde oturuyordu; yirmi yedi yaşında ve evli idi; sarı ve ince bıyıkları vardı. Her sabah aynanın karşısına geçip ıslak bir fırça ile saçını arkaya yatırırdı. Mesleği, üçüncü belediye dairesinde kâtiblikti.

Lui Kis'in bir çocuğu vardı: Lolo Kis dört yaşında idi ve kendisini, anasından beş adım kadar önce, elinde bir baston, başının tam tepesinde bira bardağı büyüklüğünde yeşil, sivri bir Tirol şapkası, sık sık Fehervar caddesinde görmek kabildi. Bu şapka, kendisi kadar kocaman bir sülün tüyü ile süslenmişti.

Bayan Lui Kis, başı yana çevrilmiş, Lolo'nun ardı sıra yürürdü. Hadik kahvesinin penceresinden onları ekseriya görür ve Bayan Lui Kis'in başını böyle yana çevirişine bakarak kendi kendime: "Bayan Lui Kis hayatla barışık," der ve onu içimden tebrik ederdim: zira bu musibet hayatla uzlaşabilmek, onu tatlı tatlı, şefkatle okşayan insan saygıya lâyıktır.

Bir gün diş macunu almak üzere eczahaneye uğramıştım. Lui Kis de oraya gelerek: "Bana bir derece veriniz," dedi. Bir başka tanıdıkla uzun bir bahse dalmış olduğumdan kendisi ile görüşemedim. Yalnız onu: "Servus, Lui," sözleriyle selâmladım.

Ertesi gün, Jerar hamamları önünde bayan Kis'e tesadüf ettim. Lolo önde, başındaki sülün tüyü ile, yürüyordu:

— Evde biri mi hasta dedim. Dün kocanız eczahaneden bir derece aldı.

Kadıncağız:

— Kocam her akşam ateşi olduğundan bahsediyor. Gidip kendini hekime göstermiş. Hekim de ehemiyetli bir şeyi olmadığını, biraz hareket etmesi lâzım geldigini, bir buçuk iki ay kadar hava tebdil ederse, meselâ kabil ise Tatra'ya giderse sıhati yerine geleceğini söylemiş... A, bakın yağmur başladı.

Bayan Kis şemsiyesini kaldırıp açtı.

— Lolo şemsiyenin altına gel, diye çocuğunu çağırarak devam etti. Lui de müthiş bir vehim var: her akşam saat altında eve geliyor sallanır iskemleye oturuyor ve hemen dereceyi kolunun altına yerleştiriyor. Biraz sonra pencerenin önüne gidip dereceyi çıkarıyor, kılıfına koyarken: "otuz yedi üç!" diyor. Fakat sözlerinde öyle bir ümidsizlik his ediyorum ki, müteessir oluyorum, gözlerim doluyor. Bu dereceye karşı nefret duyuyorum, tutunca pencereden atacak gibi oluyorum. Lui, bu işi bitirdikten sonra ,ardından kendisini kovalayan biri varmış gibi, odanın içinde üç aşağı beş yukarı dolaşıyor. Çocukla meşgul olmıyor. Halbuki eskiden onunla saatlerce oynardı!

Zavallı kadını teselli etmek istedim:

— Geçen gün bir profesörle konuşuyordum; bana merkezi Avrupada hemen herkesin göğüs nezlesine yakalandığını, fakat hastalığın çok hafif, âdeta farkedilmeden geçtiğini söyledi. Mademki bu hastalık salgın halde, demek ki hepimiz sıramızı bekliyebiliriz.

— Fakat Lui bunu ciddiye almakta devam ederse ne yaparım? Ah şu hınzır derece bir bozulsa da otuz yediyi hiç keçmese!...

Durdu, yüzüme baktı, gözleri parlıyordu:

— Dereceyi bozalım, dedi.

Gülmekten kendimi alamadım.

Sonra, heyecanla sordu:

— Ne olur, bana yardım etsenize!

Ayni eczahaneye gittik.

— Geçen gün kocamın almış olduğu derecenin eşini istiyorum.

Ve çocuğun başını okşayarak ilâve etti:

— Lolo ötekini kırdı.

Dereceyi otuz altı sekize getirerek ümid burnunu (1) bir daha aşmaması için bozmak vazifesi bana düştü. Eve giderek otuz altı onda sekizi bulıncaya kadar dereceyi bir beze sürttüm, sonra ucunu açtım, hava boşluğunu su ile doldurdum, deliği bir parça bal mumu ile kapadım. Tam bir buçuk saat çalışarak dereceyi eskisinden farkedilmez bir hale getirdim: elli derece hararete arzedilse 36.8 den yukarı çıkamazdı. Ertesi gün onu Bayan Lui Kis'e verdim.

İki gün sonra, Lolo, sülün tüylü Tirol şapkası ile önde, yüzü gülen bayan Kis arkada, onlara gene cadde de rastladım.

— Hiç mesele yok, dedi, işler yolunda... Luis gelir gelmez dereceyi koyuyor, biraz sonra beni çağırıp: "Marî, bak, bugün de ateşim yok," diyor. Vaziyetten o kadar memnun ki her türlü çılgınlıklar yapmağa kendinde hak görüyor. Dün bütün akşam küçükle oynadı.

O zamandanberi dört ay kadar geçmişti. Geçen gün Fehervar caddesinde bayan Lui Kis'in karşı tarafdan geldiğini gördüm. Lolo gene önde, sülün tüylü şapkası gene başında idi. Fakat bayan Lui Kis'in yüzünü dullara mahsus uzun siyah tül örtüyordu. Baştan aşağa kadar siyahlar giyinmişti. Korka korka yanına yaklaştım.

— Ne oldu bayan Kis? dedim.

— Öldü. On beş gün oluyor.

Ve sonra, meyus, gülümsiyerek:

— Ölümü aldatmak kabil olamıyor, dedi.

Yan yana, sesiz, yürüyorduk. Fehervar caddesinde bir oyuncakçı dükkânı vardır. Lolo vitrininin önünde durup burnunu cama dayadı.

Bayan Lui Kis, yavaşça elinden tutup Lolo'yu kenara çekti.

Bir çocuk yetim olunca, burnunu oyuncakçı dükkânının camına dayamamalıdır

(1) Macarca "fok" kelimesi hem derece, hem de burun manâsına gelir.

Almanca ve fransızca bilen memur aranıyor

Ankarada bir bankada çalışmak üzere almanca ve fransızca bilen, tercihan malî bir müessesede çalışmış, ve bu lisanlardan biriyle muhaberat yapabilecek bir memur alınacaktır.

Verilecek ücret iktidarına göre yüz - yüzelli lira arasındadır.

İsteklilerin tercümei halleriyle, boy fotoğraflarını ve referanslarını 505 Ankara, numaralı posta kutusuna bu ay sonuna kadar yollamaları lâzımdır. 1—460

1—438

Andaç

NÖBETÇİ ECZANELER

Pazar	:	İstanbul eczanesi
Pazartesi		Merkez „
Salı		Ankara „
Çarşamba		Yeni ve Cebeci eczaneleri
Perşembe	:	Halk ve Sakarya „
Cuma	:	Ege eczanesi
Cumartesi		Sebat ve Yenişehir eczaneleri

HALK ve YENİ SİNEMALARDA MATİNELER

Hergün	Cumartesi	Pazar
14.45	13.00	11.00
16.45	14.45	13.00
18.45	18.45	14.45
21.00	21.00	16.45
		18.45
		21.00

Pazar ve cumartesi günlerinden başka HALK sinemasında hergün halk matineleri: 12.15

Film değişme günleri: Pazartesi ve Cuma

LÜZUMLU TELEFON NUMARALARI

Yangın ihbarı: 1521. — Telefon müracaat şehir: 1023 - 1024. — Şehirlerarası: 2341 - 2342. — Elektrik ve Havagazı Arıza Memurluğu: 1846. — Mesajeri Şehir Anbarı: 3705. — Taksi Telefon numaraları: Zincirlicami civarı: 2645, 1050, 1196. — Samanpazarı civarı: 2806, 3259. — Yenişehir, Havuzbaşı Bizim taksi: 2323 — Havuzbaşı: Birlik taksi: 2333 — Çankırı caddesi, Ulus taksi: 1291.

OTOBÜSLERİN İlk ve Son SEFERLERİ

	Sabah İlk sefer	Akşam Son sefer
Ulus M. dan K. dere'ye	6.45	23.00
K. dere'den Ulus M. na	7.15	23.20
Ulus M. dan Çankaya'ya	7.25	23.30
Çankaya'dan Ulus M. na	7.10	23.30
Ulus M. dan Dikmen'e	7.30	20.00
Dikmen'den Ulus. M. na	8.00	20.30
Ulus M. dan Keçiören'e	6.00	21.00
Keçiören'den Ulus M. na	6.30	21.30
Ulus M. dan Etlik'e	6.30	20.30
Etlik'ten Ulus M. na	7.00	21.00
Ulus M. dan Cebeci'ye	7.00	20.30
Cebeci'den Ulus M. na	7.00	20.30
Cebeci'den As. fabl. ra	6.30	—
As. fabl. dan Cebeci'ye	—	17.15
S. pazar'ndan Akköprü'ye	6.30	7.15
Akköprü'den S. pazarı'na	—	9.45
Ulus M. dan Yenişehir'e	7.00	—
Yenişehir'den Ulus M. na	—	7.10

Yenişehir, İstasyon ve Bakanlıklara her saatı beş gece muntazam seferler vardır. Pazar günleri ilk seferler birer saat sonra başlar.

Akşamları Ulus meydanından Yenişehir'e ve Yenişehir'den Ulus meydanına gidecek otobüslerin hareket saatleri, sinemaların dağılış saatlerine tâbidir.

POSTA SAATLERİ

Posta saat 19 a kadar İstanbul cihetine mektub kabul eder.
Taahhütlü 18 e kadardır.

TREN SAATLERİ

Haydarpaşaya : Her sabah 8.20. Her akşam 19.15 ve 19.45 de (salı, perşembe, cumartesi Toros sürat.)

Samsun hattına : Hergün 9.35 (Kayseri Sivas, Amasya hat üzerindedir).

Diyarbakır hattı : Hergün 9.40
Zonguldak hattı : „ 15.00
Kırıkkaleye rayotobüs „ 16.05

GÜNLÜK:

Arabî - 1356	Rumî - 1353
25 Zilkade	İkinci kânun 14
S. D.	S. D.
Güneş 7 15	Akşam 17 19

Çapraz kelimeler

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	A	S	A	B	İ	■	A	Ş	■
2	P	A	R	A	Ş	Ü	T	■	Ş
3	A	K	A	Y	■	Ç	A	P	A
4	R	■	■	■	■	■	■	■	R
5	T	■	A	N	■	K	A	B	A
6	I	R	K	■	M	■	Ş	A	P
7	M	A	■	S	A	Ç	■	Y	■
8	A	C	I	■	Ş	A	Y	A	K
9	N	A	■	B	A	Y	A	T	İ

Dünkü çapraz kelimelerin halledilmiş şekli

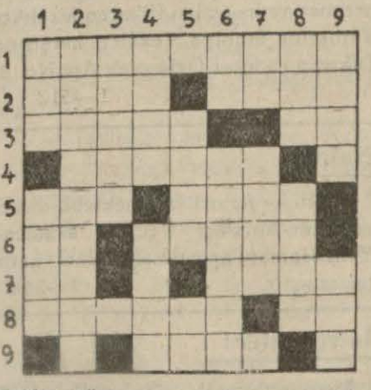

Soldan sağa:
1 - Patatese benzer bir sebze.
2 - Od - Kakış.
3 - Bayanların kirpiklerine sürdükleri bir madde - Sl.
4 - İplik sarmağa mahsus.
5 - Şarablar için "kuru" manasına kullanılan bir kelime. - En eski türk hükümdarlarından birisi.
6 - Asmak emir - Açık kelimesinden sonra kullanılır bir sıfat.
7 - Örümcek ve balıkçı tarafından örülür. - Kemiğin içi, düğme deliği.
8 - Türkçe bir erkek ismi - bir sorgu edatı.
9 - Esnasında.

Yukarıdan aşağıya:
1 - Uçurum - Altmış dakika.
2 - Yeni radyo istasyonumuzun kurulmakta olduğu kasaba.
3 - Pek az zaman ve mesafe.
4 - Merkeb - Gerçek.
5 - Tibetteki esrarengiz bir reis - Beyaz
6 - Bir nota - keman yayına sürülen bir nesne.
7 - Beygir - atılmaktan emir.
8 - Pus - Kesilmemiş hububat.
9 - Aydınlık - Kesmekten emir.

Dünya Basını

ISPANYA

Silâhlanma yarışına giren devletler için ham madde kaynağı

İspanyada âsilerin ve hükümetçilerin ellerinde bulunan eyaletlerdeki madenlerin yerlerini gösteren harita. Bazı yabancı devletlerin yaptıkları yardım, bunların imtiyazını almak içindir.

Frank C. Hanighen, Nevyork Taymis gazetesinde yazıyor:

Almanya ile general Franko arasında imzalanan bir ticaret anlaşmasına göre alman hükümeti İspanyadan ham demir ve bakır alacak ve bu hususiaki nakliyat başlamış olacaktır. Bu maddelerden sade almanların mı istifade edeceği, yoksa İngiltereye de bir takım imtiyazlar verilip verilmiyeceği henüz tamamiyle belli değildir.

Almanyanın silâhlanma programının tatbiki için pek lüzumlu olan bu ham maddeler mukabilinde Franko hükümetine bol bol cephane ve silâh vereceğine pek az adam şüphe edebilir. Muhakkak olan şudur ki İspanya, Avrupada ham madde ihtiyacında bulunan devletler için bir mücadele merkezi halini almaktadır.

İspanya yarım adası, bugün silâhlanma yarışına girmiş devletler için, ham madde bakımından büyük bir ehemiyet kazanmıştır.

Silâh yapmak için pek lüzumlu olan demir madenleri, İspanyanın Bask eyaletinde, Asturia ve Leon yakınlarında pek zengindir. Bundan başka ispanyol Fasında da açılmış ve açılmamış bir takım demir maddeleri vardır.

Cebelüttarık yakınlarında bulunan Huelva eyaletindeki Rio Tinti bakır madenleri de Avrupanın, ve bütün dünyanın en ehemiyetli bakır madenlerindendir.

Bundan başka memleketin cenup kısmında da şurada burada bir çok bakır madenleri vardır.

Bundan başka İspanya, bakırla karışık pirit madenleri bakımından da birinci safta gelir ve bu maden, kimyevî sanayide ve patlayıcı maddelerde kullanılır.

İspanyada Kordova'nın şimalindeki Cindad Real eyaletinde bulunan Almaden cıva madenleri de dünyanın en zengin cıva kaynaklarıdır. Bir çok kimya endüstrisinde ve patlayıcı maddelerinde kullanılan cıva da birinci sınıf harb ham maddelerinden sayılır. İspanya hükümeti bu madeni asırlardanberi işletmekte bulunmuştur. (Bu madenin Almaden ismini taşıması, arablar zamanında da buranın bilindiği ve işletildiğini göstermektedir. - Çeviren.)

İspanya, yer yüzünde fosfat istihsali bakımından dördüncü, potas bakımından beşinci, kurşun bakımından da sekizinci gelir.

İspanyanın sair maden kaynakları arasında kükürt, çinko, manganez, molibdenum, teneke, linyit, bizmut ve tuz vardır. Bundan başka pek iyi cinsten olmamakla beraber maden kömürü de mebzuldür.

Afrikadaki İspanya sömürgesi Rio de Oro'da zengin kauçuk da vardır ki bu madde harb endüstrisi bakımından çok değerlidir.

Bütün bu hakikatler göz önünde bulundurulacak olursa ispanyol harbının bütün ham madde pazarlarında büyük bir alâka ve büyük bir hareket vücude getirmesine hayret etmemek lâzım gelir.

Fransa, şimdi kendi cephanesi için İspanyadan pirit alamadığı için, bunun yerine kükürt kullanmağa ve bu maddeyi de İtalyadan satın almağa mecbur olmuştur.

İspanyanın mantarları, zeytin ve zeytinyağı ve portakalları da piyasada mühim bir mevki tutar.

Bir sene süren muharebe neticesinde bu kaynakların bir çoğu âsilerin eline geçmiştir. Bilbao'nun zabtedilmesi de demir havzasının general Franko'nun eline geçmesine sebeb olmuştur. En iyi bakır sahaları ise daha isyanın ilk günlerinde âsilerin elinde bulunuyordu. Bask'daki ve Sevil'in şimalindeki kömürler, Fastaki ve İspanyanın cenubundaki manganezler, kömürlerin bir kısmı, kurşun, kükürt ve pirit de gene âsilerin elindedir. Bundan başka, mantar, zeytin ve portakal sahalarına da frankoist'ler hükmediyorlar.

Hükümetçilerin elinde ise Almadendeki cıva madenleri, bir çok çinko ve kükürt madenleri, cenubtaki bir kısım kurşun ve kömür madenleri bulunuyor.

Bunlar bundan başka bir takım madenlerden ve mahsullerden de faydalanabilirlerse de abluka yüzünden bunları vapurlarla sevketmeleri müşkil olmaktadır.

Katalonyada bir takım ehemiyetli fabrikalar mevcud ise de bunların çalışması daha ziyade dışarıdan gelecek ham maddelere bağlıdır.

Yalnız şu var ki her iki tarafın da elde bulundurduğu ham maddeler, İspanyada cephane ve silâh yapmasına pek az yardım edebiliyor.

Kaldı ki memlekette pek az silâh fabrikası vardır ve her iki taraf da dışarıdan gelecek silâh ve cephanelere bel bağlamaktadırlar. Fakat ham maddelerin bundan başka bir değeri vardır. Bununla başka memleketlerden silâh ve cephane alınabilir. Netekim, âsiler bu suretle hareket etmektedirler.

İhtilâlin ilk günlerinde [illegible] demir madenlerine hakim ola[illegible]anko, yarı resmî bir alman firması olan Hisma Rovak ile Almanyanın ham demirini temin etmek üzere müzakerelere girişmişti. Bu müzakereler neticesinde Frankonun on iki ay içinde Almanyaya 800.000 top ham demir vermesi ve bunun parasının Frankonun Almanyaya olan borcundan indirilmesi kararlaştırılmıştı.

İngiliz Rio Tinto şirketi, bu siyasetten ziyadesiyle zarar görmüştü. Bu şirketin elinde bulunan bakırlardan bir çoğu âsiler tarafından alınarak Almanyaya gönderilmiş, bunun mukabilinde de artık kıymetten düşmüş olan pesetalar verilmişti.

Bunun üzerine şirketin reisi, bu vaziyet karşısında İspanyada bir iş görmek imkânı kalmadığını resmen söylemiştir.

Ham maddeleri vererek mukabilinde silâh almak kabil olduğuna göre askerî harekâtın hedef olarak neden madenler bölgesini seçtiğini anlamak güç almaz. İlkbaharda bilhassa italyanların yardımı ile âsiler Almaden bölgesini zabtetmek için teşebbüslerde bulunmuşlarsa da muvaffak olamamışlardır. Eğer bu teşebbüste muvaffakiyet elvermiş olsaydı, o zaman dünyada cıva istihsalinde ikinci gelen İtalya, dünya cıva piyasasına tam manasiyle hakim kesilecekti.

İngilizler, bundan evelki ispanyol buhranlarından daha ziyade Bilbao'nun sukutuna ehemiyet vermiş, alâka göstermişlerdir.

Bask bölgesindeki madenlere birçok ingiliz sermayesi yatırılmıştır ve ingilizlerin başlıca demir ithal ettikleri yerlerden birisi de İspanyadır.

Acaba, general Franko, harb esnasında gösterdikleri yardımlardan dolayı muzaffer olduğu zaman ve yahut ondan daha önce İspanyanın ham madde imtiyazını Almanya ve İtalyaya verecek midir?

Her ne kadar Franko hükümeti, bunu tekrar tekrar yalanlamış ise de Almanya ile yapılan son ticaret anlaşmasının buna doğru gidildiğini göstermektedir.

Almanya ile İtalyanın böyle bir maksad uğrunda manevralar yaptıkları şüphe götürmez.

Temmuz ayında Bay Hitler, Almanyanın ispanyol âsilerine ham madde elde edebilmek için yardım ettiğini söylemişti. Romadan gelen son haberlerde de Franko muzaffer olduğu takdirde italyan - ispanyol maden ticaretinin inkişaf edeceği bildirilmektedir.

Bildirilen, fakat teyid edilmiyen bir habere göre Almanya, daha şimdiden, Galicia'daki teneke ve Vigo'daki demir madenlerinin imtiyazını almıştır.

Dolaşan bir şayiaya göre de İtalya ile Almanya şimdiden İspanyanın maden servetini sömürmek hususunda biribirlerine rakib kesilmişlerdir.

İkinci kânun ayında Pariste çıkan Övr gazetesi, italyanların Estramadura bölgesindeki madenlere doğru, buraların almanların eline bırakmamak maksadiyle, ilerlediklerini haber vermişti.

İngilterenin de bugün, kendi silâhlanma programı için ehemiyetli bir kaynak olan Bilbao madenlerinden faydalanabilmek için general Franko'ya kur yaptığı söylenmektedir.

İspanya hâdiselerinin girdiği son safha şudur: Buradaki ham madde kaynakları, ispanyollardan ziyade yabancılar için ehemiyet kazanmıştır.

İZMİR Enternasyonal Fuarına Hazırlanınız

20 agustos 20 eylul 1938 3—7041

PERTEV ŞURUBU

Mideniz bozuk, diliniz paslı, kabız çekiyorsunuz iştahanız yok, mutlaka

HASAN meyva özü

alınız. Yarım bardak su içinde alınan ve meyva usarelerinden yapılan bu harika midenize rahat ve huzur verecektir. Şişe 25, büyük 40, dört misli 60 kr.

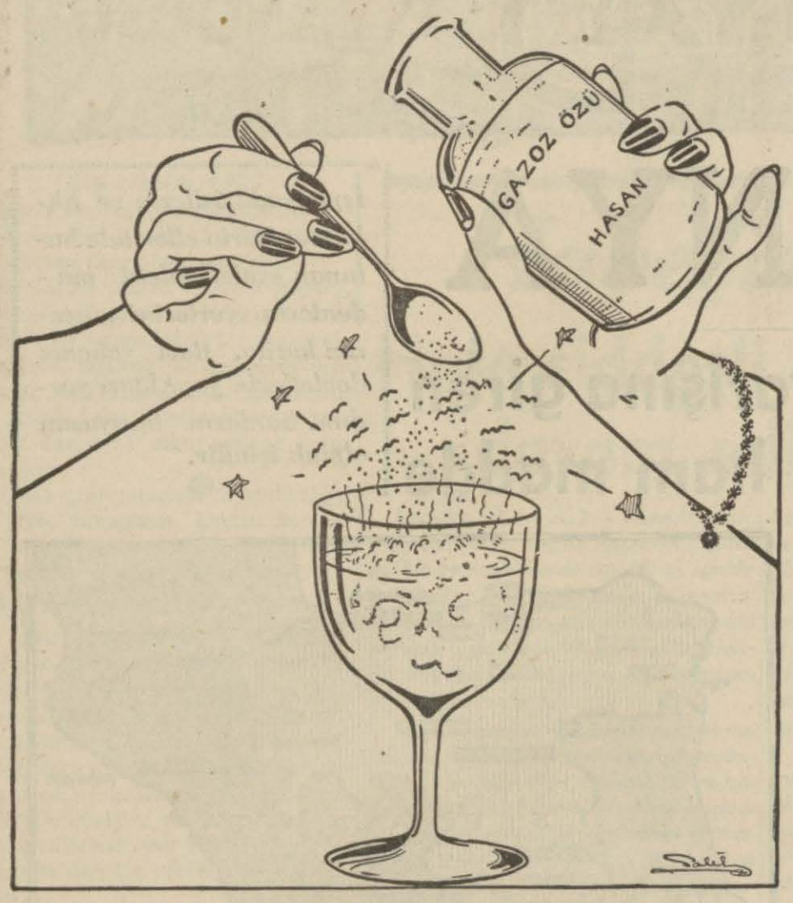

HASAN gazoz özü

Limon, portakal, mandalina çeşitleri vardır. Meyve usarelerinden yapılmıştır. Şampanya gibi lezzetli ve midevidir. Misafirlerinize Hasan Gazoz özü ikram ediniz.

Yakında ananas, çilek muz frenk üzümü kayısı, ağaç çileği nevileri çıkacaktır. Şişesi 25, büyük 35, dört misli 50 Kr. 1—54

İnşaat sahiblerinin nazarı dikkatine

KİREÇ

Senelerdenberi Karaköy, Alpuköy, Beylikahır ve civarlarında imal ettiğim kireçlerimi Ankarada Yeni Kütahya Pazarına satmakta idim.

Yeni Kütahya Pazarının piyasaya arzettiği bu kireçlerin iyiliğini bütün inşaatçılar teslim etmişlerdir.

Bu defa mallarımı kâmilen Ankarada Mevsim Sokak Arif Çubukçu, Telefon: 3300

Ankara istasyonunda mahrukat müteahhidi Hüseyin Orak, Telefon: 2791

Ankarada Postahane caddesinde Karaköy Pazarı sahibi İsmail Özer, Telefon: 3659

Sanayi caddesinde Çankırılı Tuğlacı Hasan Telefon: 1446 ve Hamamönü odun deposu sahibi Bahri Telefon 2861 vasıtasiyle sattırmaktayım,

Kireçlerimden memnun kalanların bu müesseseler vasıtasiyle siparişte bulunmalarını bütün müşterilerime saygılarımla ilân ederim.

Karaköy Pazarcığında Kireççi
Mehmet Çavuş

1—514

Cihanşümul şöhretli halz elektrik lamba, fener ve pillerin en büyük markası
EVEREADY dir.
Bu markadan hiç şaşmayınız.

BOURLA BİRADERLER

İSTANBUL ANKARA İZMİR

3—7222

KÜÇÜK İLÂNLAR

Küçük ilân şartları

Dört satırlık küçük ilânlardan:
Bir defa için 30 kuruş
İki defa için 50 kuruş
Üç defa için 70 kuruş
Dört defa için 80 kuruş alınır.
Devamlı küçük ilânların her defası için 10 kuruş alınır. Meselâ 10 defa neşredilecek bir ilân için 140 kuruş alınacaktır.
Bir kolaylık olmak üzere, her satır, kelime aralarındaki boşluklar müstesna 30 harf itibar edilmiştir. Bir küçük ilân 120 harften ibaret olmalıdır.
Dört satırdan fazla her satır için ayrıca 10 kuruş alınır.

Satılık:

Satılık — İsmetpaşa mahallesinde bağlara nezareti kâmile ve tam konforlu 4 daire ve 12 odalı yeni kârgir apartıman ve Yenişehirde arsalar. T. 2992
3—6939

Satılık arsalar — Yenişehirde Selânik caddesinde Maliye şubesi karşısında 592 ve 423 metrelik. Tel. 1538 komisyoncu Hayri. 1—80

Satılık — Yenişehirde Kocatepede 2 büyük 3 küçük daireden mürekkep bahçeli büyük bir evle Sıhhiye Vekâleti civarında 600 metrelik bir arsa satılıktır. Telefon: 1386 1—375

Satılık ev — Kavaklıderenin en güzel nezaretli yerinde 1000 M² bakılmış bahçeli iki katlı su, elektrik, havagazı ve banyolu. Tel. 2181 1—421

Satılık — Ay başına kadar alman marka piyano ve bir singer dikiş makinesi satılıktır. Atatürk bulvarı Cener ap. No: 8 1—474

Acele satılık apartıman — Yenişehirde senede 5000 lira irat getiren bir apartıman ehven fiatla verilecek. Telefon: 1538 1—493

Kiralık:

Kiralik — Yenişehir Karanfil sokak Beton apartmanında üç oda, bir sandık odası, banyo mutfakla iki büyük balkon.. 7 No. lu daireye müracaat. 1—461

Kiralik Daireler — Yenişehir Özenli sokak. yeni yapılan "5" numaralı apartımanda 4 oda, 1 hol bir hizmetçi odası banyo, mutfak... Konforlu iki daire kiralıktır.. Kapıcıya müracaat. 1—462

Kiralık — Mobilyalı bir oda yalnız veya bir madamla beraber kadın için kiralıktır. Nilüfer caddesi Güzeller sokak 2 inci Yusuf Ap. No. 8 1—511

Kiralık — Bir oda mutfak ve sofa ile beraber ay başından itibaren kiralıktır. Yenişehir Sıhhiye Vekâleti karşısında Dikmen caddesi Özbayrak Ap. No. 2
1—512

Nakil:

Nakil — Arar lisan mektebi, daktilo ve Steno kursları Yenihâl arkasında Yeni Hamam apartımanı ikinci katına taşınmıştır. 1—364

İş verenler:

Memur alınacak — Şubemizde müstakilen çalışabilecek faal plâsiyerlere ihtiyaç vardır. Taliplerin aşağıdaki adrese acele müracaatları. Bankalar caddesi Vebolid Limited şubesi. 1—454

İki mücellit alınacak — Bir mücellit ve bir mücellit çırağı alınacaktır. Sümer Basımevine müracaat. 1—497

Dağınık:

Pansiyon aranıyor — Bir bayan temiz bir aile yanında pansiyon kalmak istiyor. 1257 ye telefonla müracaat edilmesi. 1—515

ŞEHİR TİYATROSU

(Halkevinde)

29 Kânunusani cumartesi günü akşamı saat 21 de Umuma
30 „ Pazar „ „ „ „ „ „
31 „ Pazartesi „ „ „ „ „ Halk gecesi

AŞK UYUMAZ

(Komedi 4 perde)

Yazan : de FLE ve KAYAVE
Dilimize çeviren: İsmail Müştak Mayakon

29 - 30 cumartesi ve pazar günleri saat tam 2 de

(TALEBE MATİNESİ)

Kişe hergün saat 13 den itibaren açıktır ;
Oyun günleri sabah saat 10 dan itibaren açıktır.
1—480

Uyanış · Servetifünun

1891

Başyazarı: A. İhsan Tokgöz

47 senedir durmadan çıkmakta olan bu haftalık resimli gazetenin Ankarada satış yeri AKBA Kitabevidir. Senelik abone 10 lira. 1-23

Daktilo Kursu — 43 üncü devre 1 şubatta başlıyor. Kurs mezunlarına 2 ayda diploma verilir. Tahsil aranmaksızın herkes alınır. Yeni hal arkası yeni hamam apartımanı kat 2 Tel: 3714
1—469

Arar lisan okulu — Almanca, Fransızca, İngilizce dersleri için talebe, memur ve meslekî kurslar teşkil edilmiştir. Yeni hal yanında Yeni hamam apartımanı kat 2 Tel: 3714 1—468

Neosterin

Hayatta en büyük kazanç hastalığa yakalanmamaktır. Ağız ve boğaz yolile giren bütün bulaşıcı hastalıklar NEOSTERİN kullanmakla önlenebilir.
Her eczaneden reçetesiz alınır.

1—432

Hediyelik eşyanızı bizden alın!

Halil Naci Mıhçıoğlu Ankara Merkezi: Anafartalar caddesi. Telefon: 1230
Şubesi: Ankara Bankalar caddesi. Telefon: 2619 1—29

RESMÎ İLÂNLAR

Sıhat bakanlığı

Renkli afiş bastırılacak

Sıhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletinden :

1 — Sağlık propagandası için numuneleri vekâlette mevcud yedi cins renkli afişn bastırılması kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konulmuştur.

2 — İhale Sıhhat ve İçtimaî Muavenet vekâletinde teşekkül eden hususî komisyon marifetiyle ve 31 .1. 1938 pazartesi günü saat 14 de yapılacaktır.

3 — Teminatı muvakkate mikdarı (562) lira (50) kuruştur. Teminatı muvakkate nakden komisyonca alınmıyacağından bunun daha evvel vezneye yatırılmış olması ve makbuzunun zarfı içine konulması lâzımdır.

4 — Zarfların 31. 1. 1938 günü saat on üçe kadar komisyona verilmiş olması ve dış taraflarının mühür mumu ile mühürlenmiş olması şarttır.

5 — Şartnameler Ankarada Sıhhat ve İçtimaî Muavenet vekâleti sağlık propagandası ve tıbbî istatistik umum müdürlüğünde, İstanbulda sıhhat ve İçtimaî muavenet müdürlüğünde görülebilir.

6 — Numuneler Sıhhat vekâletindedir. (63) 1—221

Adliye bakanlığı

Noter muavini aranıyor

Adliye Vekâletinden :

Açık bulunan Nizip Noter muavinliğine imtihanla ve imtihansız noter muavini olabilmek şartlarını haiz taliblerin bir ay içinde Adliye Vekâletine müracaatları ilân olunur.

(221) 1—505

İcra

Ankara İcra Dairesi Gayri Menkul Satış Memurluğundan :

Ankara Kızılbey caddesi Seviç sokak 8 No. lu hanede Sebahat vâsisi Kâzım.

Kavaklıderede hisseli mahcuz bağ ve evinize 7000 lira kıymet takdir edilmiştir. Bu iş hakkındaki zabıt varakasını görmek üzere 15 gün içinde Ankara icra dairesi gayri menkul satış memurluğunun 36/10 numaralı dosyaya müracaat etmeniz ilân olunur.

1—499

Ankara İcra Dairesi Gayri Menkul Satış Memurluğundan :

İzaleyi şuyudan dolayı satılmasına karar verilen Ankaranın Sakarya mahallesinde 449 ada 10 parsel numaralı arsa aşağıda yazılı şartlar dairesinde açık artırma ile satışa çıkarılmıştır :

EVSAF ve MÜŞTEMİLÂTI :

Boş arsadır. 495 metre murabbaıdır. Beher metre murabbaına (150) kuruş kıymet takdir edilmiştir.

1 — Satış peşin para ile olmak üzere 28. 2. 938 tarihine müsadif pazartesi günü saat 14-16 ya kadar icra dairesi gayri menkul satış memurluğunda yapılacaktır.

2 — Talibler takdir edilmiş olan yukarıdaki muhammen kıymetin % 7,5 ğu nisbetinde pey akçesi veya millî bir bankanın teminat mektubu ile kanunen teminat olarak kabul edilen hazine tahvilleri getirecektir.

3 — Satış günü artırma bedeli takdir edilen kıymetin % 75 şini bulduktan ve üç defa nida ettirildikten sonra mezkûr günün on altıncı saatında en çok artıran talibine ihale olunur.

4 — İşbu tarihteki artırmada teklif edilen bedel muhammen kıymetin yüzde yetmiş beşini bulmadığı takdirde 15. 3. 938 tarihine müsadif salı günü saat 14-16 ya kadar yapılacak ikinci artırmada en çok artırana ihale olunacaktır.

5 — Birinci ve ikinci artırmalarda ihale bedeli ihaleyi müteakib verilmediği takdirde üzerine ihale edilenin talebi üzerine ihale tarihinden itibaren kendisine bedeli ihaleyi teslimi vezne eylemesi için yedi gün kadar mehil verilecektir. İşbu müddet zarfında ihale bedeli yatırılmadığı takdirde ihale bozulacak ve bu tarihten evvel en yüksek teklifte bulunan talibe teklif veçhile almağa razı olup olmadığı sorulduktan sonra teklif veçhile almağa razı ise ihale farkı birinci talibden tahsil edilmek üzere bu talibe ihale edilecektir. Teklif veçhile almağa razı olmazsa gayri menkul yeniden on beş günlük ikinci artırmaya çıkarılacak, en çok artıran talibe ihale edilecektir.

6 — Her iki artırmada gayri menkul talibine ihale edildikte Tapu harcı müşteriye, ihale tarihine kadar olan müterakim vergi ve dellâliye resmi ise borçluya aiddir.

7 — Borçlu ve alacaklılarla diğer alâkadarların gayri menkul üzerindeki haklarını ve hususiyle faiz ve masrafa dair olan iddialarını evrakı müsbiteleriyle yirmi gün içinde dairemize bildirmeleri lâzımdır. Aksi takdirde hakları tapu siciliyle sabit olmadıkça satış bedelinin paylaşmasından hariç tutulacaktır.

8 — Artırmaya iştirâk edecekler 10. 2. 938 tarihinden itibaren 38/7 numara ile dairemizdeki yerinde herkese açık bulundurulan şartnamemizi okuyabilirler. 1—503

Demiryolları

5 doktor alınacak

Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğünden :

İdaremizin muhtelif işletmelerinde istihdam edilmek üzere 177 lira ücretle beş tabib alınacaktır. İhtisası olanlar tercih edilecektir.

Sinleri 45 den fazla olmamak şartiyle taliblerin ufak bir tercümei hal ve bir fotoğrafla Zat işleri müdürlüğüne müracaatları. (208) 1—504

Mahkemelerden

Ankara Birinci Asliye Hukuk Mahkemesinden :

Ankaranın Çakırlar köyünden olup Ankaranın Gökçe oğlu mahallesinde 21-25 numaralı evde 303 doğumlu Ali Yukarıda adı yazılı Alinin 331 senesinde harbı umumiye iştirâk etmek üzere askere gidip bir daha avdet etmediği cihetle gaipliğine karar verilmesinin ölü Kâmilenin kocası Abbas tarafından talep edilmiş ve talep dairesinde mahkemece altı ay müddetle ilânına Ankarada çıkan Ulus gazetesiyle ilân edilmiş ve hayat ve mematından bir haber alınamadığından tekrar altı ay müddetle gene ilânına ve muhakemenin de 15.7.1938 cuma saat 14 de icrasına mahkemece karar verilmiştir. Karar veçhile yukarıda adresi yazılı Aliyi bilip tanıyanların ve görüp malûmatı olanların mezkûr gün ve saate kadar Ankara asliye birinci hukuk mahkemesini haberdar etmeleri için ikinci defa olarak ilân olunur. 1—510

İlân

Ankara Üçüncü Sulh Hukuk Hâkimliğinden :

Ankaranın Bozkurt mahallesinde mukim iken 13. 1. 938 tarihinde ölen Çorbalı Mehmedin terekesine mahkemece el konmuş olduğundan kefaleti hasebiyle alacaklı olanlar da dahil olduğu halde bilcümle alacaklı ve borçluların ve mirasçının vesaiki resmiyeleriyle beraber bir ay zarfında 3 üncü Sulh Hukuk mahkemesine müracaatları ve alacaklarını vaktiyle kayid ettirmiyenlerin mirasçıya ne şahsen ve ne de terekeye izafeten takib edemiyecekleri lüzumu ilân olunur.

(228) 1—506

Jandarma

Matbaa malzemesi alınacak

Jandarma Genel Komutanlığı Ankara Satın Alma Komisyonundan :

1 — Bin üç yüz lira bedel tahmin edilen yirmi dokuz çeşid matbaa malzemesi 29. 1. 938 cumartesi günü saat onda açık eksiltme usulü ile satın alınacaktır.

2 — Alınacak çeşidlerin mikdarı yazılı şartnamesi parasız olarak komisyondan alınabilir.

3 — Eksiltmesine karışmak isteyenlerin doksan yedi lira elli altı kuruşluk ilk teminat ve şartnamede yazılı belgelerini en geç belli gün saat ondan evvel komisyona vermiş olmaları.

(80) 1—222

Fabrikalar

Müteahhit nam ve hesabına 10 ton gümüş kumu

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü Satın Alma Komisyonundan :

Tahmin edilen bedeli (800) lira olan 10 ton gümüş kumu Askerî Fabrikalar umum müdürlüğü satın alma komisyonunca 8. 2. 938 salı günü saat 14,30 da açık eksiltme ile ihale edilecektir.

Şartname parasız olarak komisyondan verilir. Taliblerin muvakkat teminat olan (60) lira ve 2490 numaralı kanunun 2 ve 3 maddelerindeki vesaikle mezkûr gün ve saatte komisyona müracaatları. (165) 1—392

Harita Umum Md.

Freze maknesi alınacak

Harita Genel Direktörlüğünden :

1 — Harta genel direktörlüğü fotoğrafhanesi için bir freze makinesi alınması ve yerine kuruluşu açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — Muhammen bedeli 1550 liradır.

3 — Muvakkat teminatı (117) lira olup eksiltme günü komisyonca yalnız teminat makbuzu veya banka mektubu kabul olunur.

4 — Eksiltme 14 şubat 938 pazartesi günü saat 14 de Cebecide Harta genel direktörlüğü dairesinde satın alma komisyonunda yapılacaktır.

5 — Evsaf ve şeraiti öğrenmek isteyenler tatil günlerinden başka her gün ve eksiltmeye gireceklerin yukarıda yazılı gün ve saatte Komisyona müracaat etmeleri. (4706) 3—7241

Vakıflar Umum Md.

Satılık ev ve arsalar

Vakıflar Umum Müdürlüğünden:

1 — Ankarada Gökçe oğlu mahallesinde Büyük millet meclisi caddesinde kâin 7, 8, 9, 10 numaralı dört ev ve mütemmimatı olan arsalariyle birlikte ve toptan mülkiyetlerinin peşin para ile satışı kapalı zarf usuliyle artırmaya konulmuştur.

2 — Artırma müddeti 20 gün olup ihale 3 şubat 938 tarihine tesadüf eden perşembe günü saat 16 da ikinci vakıf apartmanında Vakıflar umum müdürlüğü varidat ve tahsilât müdürlüğünde müteşekkil ihale komisyonunda yapılacaktır.

3 — Teklif mektubları ikinci maddede yazılı ihale günü saat 15 şe kadar ihale komisyon reisine verilmiş olacaktır.

4 — Taliblerden 7500 lira teminatı muvakkate alınacaktır. Bu teminat ya banka kefalet mektubu ve yahud vakıflar veznesine makbuz mukabili yatırılmış nakid olacaktır.

5 — Şeraitini görmek isteyen taliblerin ikinci vakıf apartmanında vakıflar umum müdürlüğü varidat ve tahsilât müdürlüğüne müracaatları.

(151) 1—347

Ankara Valiliği

Kükürt satın alınacak

Ankara Vilâyetinden :

1 — Vilâyet bağçılarına dağıtılmak üzere 6500 kilo kükürt eksiltme ile satın alınacaktır.

2 — Kükürdün muhammen bedeli 1300 liradır.

3 — Şartnamesi Ankara Ziraat müdürlüğünde görülebilir.

4 — İhale 7-2-938 pazartesi günü saat üçte vilâyet daimî encümeninde yapılacaktır .

5 — İstekliler muhammen bedelin %7,5 tutarı olan meblâğa aid banka mektubu veya hususî muhasebe direktörlüğü veznesine yatırılmış makbuz ile birlikte eksiltme günü gösterilen saatte vilayet daimî encümenine gelmeleri ilân olunur.

(202) 1—456

Vilâyetler

Cezaevi inşaatı

Zonguldak Nafıa Müdürlüğünden:

Zonguldak vilâyeti Bartın kazasında yapılacak otuz üç bin iki yüz elli dört lira otuz beş kuruş keşif bedelli yüz kişilik ceza evi inşaatı işi kapalı zarf usuli ile eksiltmeye konulmuştur. Eksiltmesi 25 şubat 938 cuma günü saat on beşte Zonguldak Nafia müdürlüğü odasında toplanacak komisyonda yapılacaktır. Eksiltme şartnamesini ve buna müteferri diğer evrak yüz altmış altı kuruş mukabilinde Zonguldak Nafıa müdürlüğünden alınabilir. Muvakkat teminat iki bin dört yüz doksan dört liradır. Eksiltmeyegirmek isteyenlerin resmî gazetenin 3645 sayılı nushasında çıkan talimatnameye tevfikan nafıa vekâletinden almış müteahhidlik ehliyet vesikası ile ticaret odasından alınmış vesika ve muvakkat teminatları ile birlikte teklif mektublarını yukarıdaki günde ihale saatinden bir saat evveline kadar komisyon reisliğine vermeleri ilân olunur. (438/223) 1—496

Okul binası yaptırılacak

İstanbul Nafıa Müdürlüğünden:

4. 2. 938 cuma günü saat 15 de İstanbulda Nafıa müdürlüğünde (43529.85) lira keşif bedelli Üsküdar, Fıstık ağacında yapılacak orta okul inşaatı kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konulmuştur.

Mukavele, eksiltme bayındırlık işleri genel hususî ve fennî şartnameleri, proje keşif hulâsasiyle buna müteferri diğer evrak (218) kuruş mukabilinde dairesinde verilecektir.

Muvakkat teminat (3265) liradır.

İsteklilerin teklif mektubları ve en az (40,000) liralık bu işe benzer iş yaptığına dair Nafıa vekâletinden almış olduğu müteahhidlik ve ticaret odası vesikalarını havi kapalı zarflarını 4. 2. 938 cuma günü saat 14 e kadar İstanbul Nafıa müdürlüğüne vermeleri (69/72) 1—226

Malatya Cezaevi eksiltmesi

Malatya Nafıa Müdürlüğünden:

28. 1. 938 cuma günü saat 15 de Malatya Nafıa dairesinde (75457.98) lira keşif bedelli Malatya ceza evi inşaatı kapalı zarf usuliyle eksiltmeye konulmuştur.

Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri genel, hususî ve fennî şartnameleri, proje, keşif hulâsası ile buna müteferri diğer evrak her gün Nafıa müdürlüğünde görülebilir.

Muvakkat teminat 5023 liradır.

İsteklilerin teklif mektubları ve en az 40.000 liralık bu işe benzer iş yaptığına dair Nafıa vekâletinden almış olduğu müteahhidlik ve ticaret odası vesikalarını havi kapalı zarflarını 28. 1. 938 cuma günü saat 14 de kadar Malatya Nafıa müdürlüğüne vermeleri (86) 1—229

A. Levazım Âmirliği

Yulaf alınacak

Ankara Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonundan :

1 — İdareleri İstanbul Lv. âmirliğine bağlı müessesat için alınacak olan 300 ton yulaf 8 şubat 938 saat 15.30 da Tophanede İstanbul Lv. âmirliği Sa. Al. Ko. ca kapalı zarfla eksiltmesi yapılacaktır.

— Tahmin bedeli 15750 lira, ilk teminatı 1181 lira 25 kuruştur. Şartname ve nümunesi komisyonda görülür. İsteklilerin kanunî vesikalariyle beraber teklif mektublarını ihale saatından bir saat evel komisyona vermeleri. (175) 1—410

Pirinç alınacak

Ankara Levazım Amiriği Satın Alma Komisyonundan :

1 — Ankara garnizon birlik ve müesseseleri için 70.000 kilo pirincin kapalı zarfla eksiltmesi 7. şubat 938 saat 15 de Ankara Lv. âmirliği Sa. Al. komisyonunda yapılacaktır.

2 — Muhammen bedeli 10500 lira ilk teminatı 787 lira 50 kuruştur. Şartname ve nümunesi komisyonda görülür. İçinde kanunî vesikalar da bulunan teklif mektublarının saat 14 e kadar komisyona verilmesi. (188) 1—415

Arpa alınacak

Ankara Levazım Amiriği Satın Alma Komisyonundan :

1 — İdareleri İstanbul Lv. âmirliğine bağlı müessesat için alınacak 300 ton arpa 8. şubat 938 saat 15 de Tophanede İstanbul Lv. âmirliği Sa. Al. Ko. da kapalı zarfla eksiltmesi yapılacaktır.

2 — Tahmin bedeli 16500 lira ilk teminatı 1237 lira 50 kuruştur. Şartname ve nümunesi komisyonda görülür. İsteklilerin kanunî vesikalariyle beraber teklif mektublarını ihale saatından bir saat evel komisyona vermeleri. (174) 1—409

Zayi

Ankara Levazım Amirliği Satın alma komisyonundan :

Ankara piyade alayı levazımına aid 280977 sayılı beş ayniyat tesellüm makbuzunun her üç parçası kaybolmuştur. Zuhurunda hükümsüz addedileceği ilân olunur. (229) 1—507

Türk Hava Kurumu BÜYÜK PİYANGOSU

Dördüncü keşide 11 Şubat 938 dedir

Büyük ikramiye 50.000 liradır

Bundan başka: 15.000, 12.000, 10.000 liralık ikramiyelerle (20.000 ve 10.000 liralık iki aded mükâfat vardır.

Şimdiye kadar binlerce kişiyi zengin eden bu piyangoya iştirâk ediniz...

1—21

Malzeme alınacak

İnşaat usta okulu direktörlüğünden :

Parti No:	Alınacak malzemenin adı ve evsafı	Miktarı	Muhammen fiyatı	Tutarı	Muvakkat teminatı
1	Sönmemiş kireç	50 ton	1600 K.	800 L.	60 L.
2	Tuğla (birinci nevi)	250 bin	1500 „	3750 „	281,25 L.
3	(Çakıl	200 M3	200 „	400 „	
	(Kum	300 „	200 „	600 „	
				1000 „	75 L.
	Çimento (Yunus)	800 torba	152,5 „	1220 „	91,50 L.
	(Demir çubuk	15 ton	14500 „	2175 „	
	(Çivi	500 kilo	26 „	130 „	
	(Tel (3 Mm.)	60 „	25 „	15 „	
	(Kumlu katranlı kâğıt	60 top	160 „	80 „	
				2400 „	180 L.
6	Kereste	60 M3	4500 „	2700 „	202,50 L.

1. — Yukarda adları, mikdarları, muhammen fiyatları, tutarları ve muvakkat teminat akçeleri yazılı on kalem temrin malzemesi açık eksiltme ile ve parti parti olarak taliplerine ihale edilecektir.

2. — İhale 4 şubat 938 cuma günü saat (15) de Ankarada Okullar sağışmanlığında toplanacak komisyon tarafından yapılacaktır.

3. — Taliplerin ihale saatinden evvel teminat akçelerini ismi geçen muhasebe veznesine yatırmaları lâzımdır.

4 — İhale edilecek temrin malzemesine ait şartnameleri okumak veya nümunelerini görmek istiyenler her gün İnşaat Usta Oukuluna baş vurabilirler. (115) 1—317

Travers alınacak

Nafia Vekâletinden :

Aşağıda cetvelde parti miktarları yazılı olan ceman 256439 adet normal ve "140 takımlık" 5460 adet basit makaslık kayın traversi değiştirilmiş olan fennî şartnamesine göre yeniden sekiz partide ve 4 şubat 938 cuma günü saat 10,30 dan itibaren ayrı ayrı eksiltmesi yapılacak surette kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konmuştur.

Eksiltme Ankarada vekâlet malzeme eksiltme komisyonunda yapılacaktır.

Her partiye ait eksiltme şartnamesi ve teferruatı cetvelde hizalarında yazılı bedel mukabilinde Ankarada Vekâlet malzeme müdürlüğünden alınabilir.

İsteklilerin her parti için ayrı ayrı tanzim edecekleri teklif mektuplarını cetvelde hizalarında gösterilen muvakkat teminat ve talimatnamesine göre Vekâletten alınmış malzeme müteahhitliği vesikası ile birlikte 4 şubat 938 cuma günü saat 9,30 a kadar Ankarada Vekâlet Malzeme müdürlüğüne vermeleri lâzımdır. (145)

Partiler	Miktarı Normal adet	Miktarı Basit makaslık adet	Muhammen bedel Lira kr.	Muvakkat teminat Lira kr.	Şartname bedeli Lira kr.	Traverslerin kesileceği Devlet ormanları
I	30835		70920.50	4796.03	3.55	Kocaeli vilâyeti Hendek kazasındaki Çamdağı - Atbaşı ormanından
II	24003		55206.90	4010.35	2.76	Kocaeli Vilâyeti Karasu kazasındaki Mollahasan pınarı ormanından
III	41524		95505.20	6025.26	4.78	Kocaeli vilâyeti Hendek kazasındaki Keremali Haraklıüstü ormanından.
IV	61901		216653.50	12082.68	10.83	Bolu vilâyeti Düzce kazasındaki Girişkuzu ormanından.
V	20622		69083.70	4704.19	3.45	Bolu vilâyeti Düzce kazasındaki Kelkaya ormanından.
VI	9289		27867.00	2090.03	1.39	Bolu vilâyeti Düzce kazasındaki Kokurdan ormanından.
VII	55265		175190.05	10009.50	8.76	Bolu vilâyeti Akçakoca kazasındaki Orhandağı ormanından.
VIII	13000	5460	67730.00	4636.50	3.39	Bolu vilâyeti Düzce kazasındaki Keçidere - Dikmenaltı ormanından.

1—346

Un ve sadeyağı alınacak

Ankara Levazım Amiriği SatınAlma Komisyonundan :

Kastamoni birlikleri için aşağıda cins ve mikdarı yazılı iaşe maddelerinin eksiltmesi Ankara Sarıkışla piyade alay satın alma komisyonu binasında yapılacaktır. Şartnamesi her gün komisyonda görülür. Teklif mektublarının saat 10 a kadar komisyona verilmesi.

Cinsi	Miktarı Kilo	Muhammen fiatı Kuruş	İlk teminatı Kuruş	Eksiltme şekli	Eksiltme tarihi	Eksiltme saati
Sade yağı	4,500	103	34760	Kapalı	8.2.938	11
Un	130,000	13	126750	Açık	8.2.938	10

(176) 1—414

Dişlerinizi her gün

RADYOLİN

diş macunu ile fırçalayınız

RADYOLİN

Yurdda ittifak haline gelen bu kanaati tesise niçin ve nasıl muvaffak oldu?

Çünkü "RADYOLİN„ in terkibi yüksek bir kimya şaheseridir.

Çünkü "RADYOLİN„ emsalkullananların dişleri temiz, sağlam ve güzeldir.

Çünkü "RADYOLİN" emsalsiz rağbeti dolayısiyle hiç stok yapmadığı için mütemadiyen taze taze piyasaya çıkar.

Çünkü "RADYOLİN„ diğer macunlara nazaran çok ucuzdur.

Artık bütün bunlardan sonra "RADYOLİN„ kullanan on binlerce kişinin ne kadar haklı olduğunu anlamak kolaylaşır.

1 — 124

Yenişehir halkına müjde

ATATÜRK BULVARI No. 18

"Bilman„

TİCARET EVİ

Yeni açılan mağazamızda her çeşid elektrik malzemesi, şık avizeler, ampuller, bisiklet, motosiklet ve teferrüatı. Her yerden ucuz olarak tedarik edebilirsiniz. Radyo, bisiklet ve motosikletlerinizi müsaid taksitlerle alabilirsiniz.

Sayın müşterilerimizin hem aldanmaması, hem de zamanlarından tasarruf edebilmeleri için fiatlar rekabet kabul etmiyecek şekilde indirilmiş ve *maktu* yapılmıştır. Bu hakikati anlamak için bir tecrübe kâfidir. Her çeşid elektrik âletleri tamiratı yapılır.

1—361

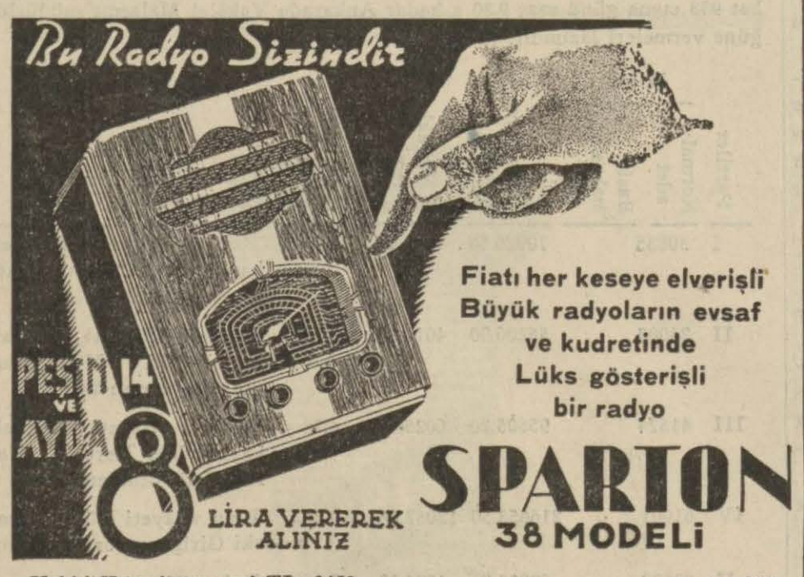

Fiatı her keseye elverişli
Büyük radyoların evsaf
ve kudretinde
Lüks gösterişli
bir radyo

SPARTON
38 MODELİ

Vehbi Koç ticaret evi TL. 3450 1- -210

ANKARA PALAS

PAVİYONUNDA

"TZİGANE„ GECESİ

Muhtelif eğlencelerle

27 - 28 - 29

Akşamları

Devam ediyor

1—516

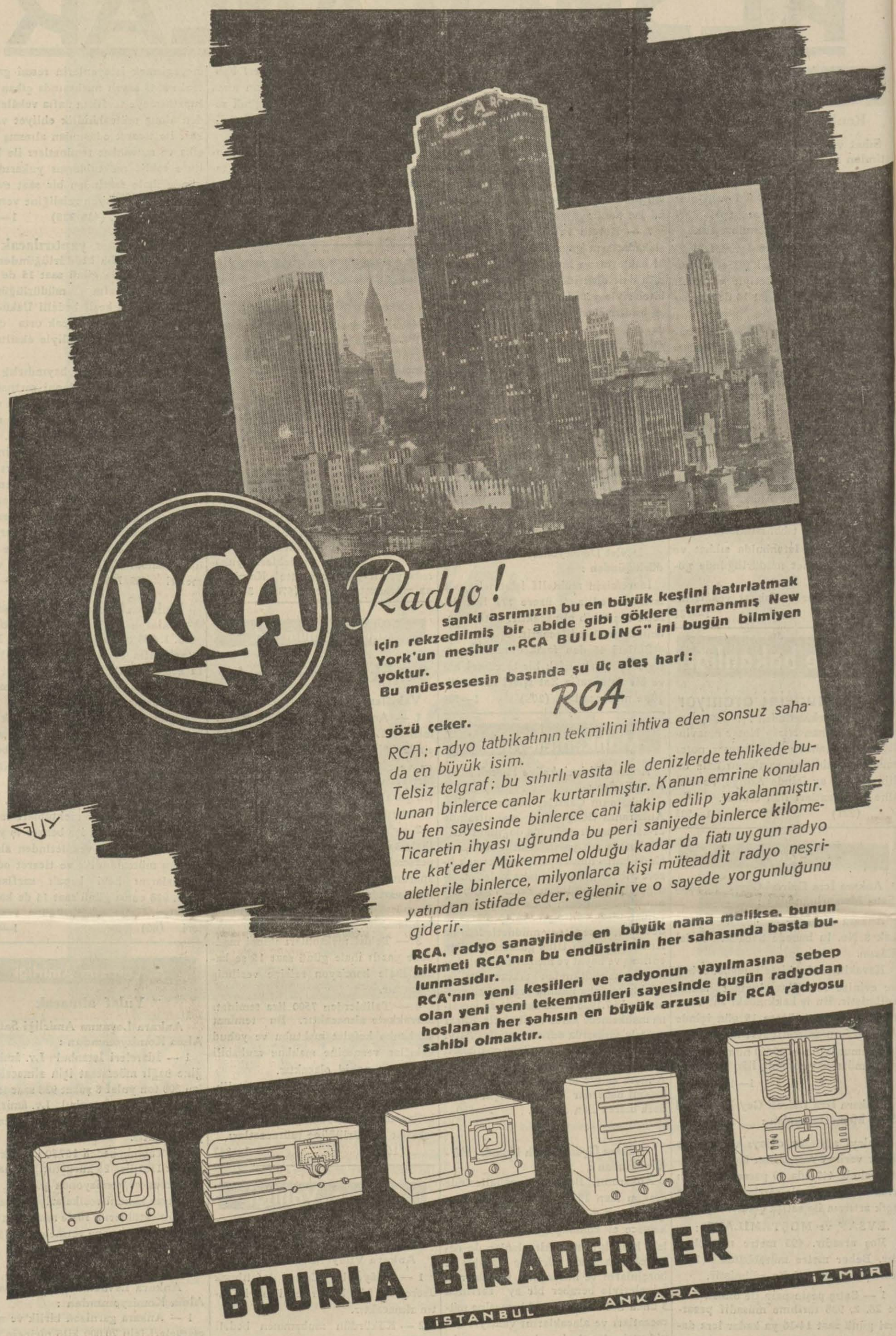

Kohinor

Size inci gibi dişler ve güzel kokulu bir ağız temin eder

3—6399

GRİPİN

Baş, diş, nezle, grip, romatizma ve bütün ağrılarımızı keser
İcabında günde 3 kaşe alınabilir.

1 — 26

İmtiyaz sahibi ve Başmuharriri
Falih Rıfkı ATAY
Umumî Neşriyatı idare eden
Yazı İşleri Müdürü
Mümtaz Faik FENİK
Ulus Basımevi: Ankara

YENİ SİNEMALAR HALK

BUGÜN BU GECE
Hakikî bir dram, hakikî bir şaheser
Almanca sözlü
GÜNEŞ BATARKEN
Baş rolde: EMİL YANNİNGS
Seanslar: 2,45 - 4,45 - 6,45 Gece 21 de

BU GECE
Fransız sinemacılığının yeni bir şaheseri
MAHKÛMLAR KALESİ
Baş rollerde:
ANNA BELLA - PİERRE RENOİR
Gündüz seanslarında: TROİKA
Seanslar: 2,30 - 4,30 - 6,30 gece 21 de
HALK MATİNESİ 12,15 de:
RASPUTİN

1—22